

Ministerie van Binnenlandse Zaken en
Koninkrijksrelaties

Gemeentefonds

Septembercirculaire 2018

Ministerie van Binnenlandse Zaken en
Koninkrijksrelaties

de gemeentebesturen, ter attentie van de raden en de
colleges van B&W

DGBRW/ Bestuur en
Financiën

Turfmarkt 147
Den Haag
Postbus 20011
2500 EA Den Haag
www.rijksoverheid.nl

Contactpersoon
eventuele vragen per e-mail
postbus.gf@minbzk.nl

circulaire

Datum
18 september 2018

Kenmerk
2018-0000778321

Onderwerp	septembercirculaire gemeentefonds 2018
Doelstelling	bekendmaking van beleid en het geven van informatie
Juridische grondslag	
Relaties met andere circulaire's	meircirculaire 2018 (2018-0000290441); maartcirculaire 2018 (2018-0000560871); decembercirculaire 2017 (2017-0000560871); septembercirculaire 2017 (2017-0000424956); meircirculaire 2017 (2017-0000259468)
Ingangsdatum	18 september 2018
Geldig tot	1 juli 2019

Voorwoord

Via de meicirculaire 2018 zijn gemeenten over de financiële kaders voor hun begrotingen geïnformeerd. De septembercirculaire 2018 geeft een actueel beeld, gebaseerd op de Miljoenennota 2019 van het Rijk.

De politiek-bestuurlijke zaken zijn in hoofdstuk 1 uitgelicht. De circulaire is in belangrijke mate een financieel-technisch document. De latere hoofdstukken richten zich op de doelgroep van financieel specialisten.

Ik wens u bij al uw taken en verantwoordelijkheden veel succes.

Mede namens de Staatssecretaris van Financiën,
De Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties,

Drs. K.H. Ollongren

Inhoudsopgave

1	Hoofdpunten	1
2	Algemene uitkering	5
2.1	Inleiding	5
2.2	Wijzigingen in de omvang van de algemene uitkering	5
1.	<i>Accres</i>	6
2.	<i>Plafond BTW-compensatiefonds</i>	7
3.	<i>Waarderingskamer</i>	8
4.	<i>Uitvoeringskosten SVB PGB trekkingsrechten</i>	8
5.	<i>Academische component kinder- en jeugdpsychiatrie</i>	8
6.	<i>Jeugdhulp aan kinderen in een AZC</i>	9
7.	<i>Rijksvaccinatieprogramma</i>	9
8.	<i>Toezicht en handhaving kinderopvang en gastouderopvang</i>	9
9.	<i>Toezicht en handhaving kwaliteit peuterspeelzalen</i>	10
10.	<i>Aanschaf leesloeps stembureaus</i>	10
2.3	Verdeling mutaties algemene uitkering	10
2.4	Overige mededelingen algemene uitkering	10
2.4.1	<i>Suppletie-uitkering Overheveling IUSD</i>	11
2.4.2	<i>Suppletie-uitkeringen Jeugdhulp en Wmo 2015</i>	11
2.4.3	<i>Bommenregeling</i>	11
2.4.4	<i>Toelichting op de berekening van de uitkering uit het gemeentefonds 2019</i>	12
2.4.5	<i>Implementatie richtlijn EED</i>	12
2.5	Veranderingen in het verdeelstelsel	13
2.6	Maatstaven, bedragen per eenheid en uitkeringsfactor	13
3	Integratie-uitkering Sociaal domein	19
3.1	Inleiding	19
3.2	Omvang	19
1.	<i>Vrijval Bonus beschut werken</i>	19
3.3	Verdeling	19
4	Decentralisatie- en integratie-uitkeringen	23
4.1	Inleiding	23
4.2	Omvang en verdeling decentralisatie- en integratie-uitkeringen	23
1.	<i>Beschermd Wonen</i>	24
2.	<i>Regiodeal Eindhoven</i>	24
3.	<i>Transformatiefonds Sociaal Domein Jeugd</i>	25
4.	<i>Bonus beschut werk</i>	25
5.	<i>Voorschoolse voorziening peuters</i>	25
6.	<i>Roode Vaart Zevenbergen</i>	26
7.	<i>Academische component kinder- en jeugdpsychiatrie</i>	26
8.	<i>Versnelling lokale aanpak tegen eenzaamheid</i>	27

9.	<i>Jeugdhulp aan kinderen in een AZC</i>	27
10.	<i>Koplopergemeenten Cliëntondersteuning</i>	27
11.	<i>Meer Maas Meer Venlo</i>	27
12.	<i>Experimenten sociale benadering dementie</i>	27
13.	<i>Erfgoedregistraties</i>	27
14.	<i>Pilot opvang en begeleiding asielzoekers</i>	28
15.	<i>Impulsgelden Weerbaar bestuur</i>	28
16.	<i>Terugdringen gezondheidsachterstanden</i>	28
17.	<i>Omgevingsspoor Ternaard</i>	29
18.	<i>Participatie</i>	29
19.	<i>Opvang Sint Maarten</i>	29
20.	<i>Digitale content ontwikkeling raadsleden</i>	29
21.	<i>EMA Amsterdam</i>	29
22.	<i>Correctie referendum WIV</i>	30
23.	<i>LHBT-emancipatiebeleid</i>	30
4.3	Overige mededelingen decentralisatie- en integratie-uitkeringen	30
4.3.1	<i>Wmo</i>	30
4.3.2	<i>Maatschappelijke opvang</i>	31
4.3.3	<i>Vrouwenopvang</i>	31
4.3.4	<i>Maatschappelijke begeleiding</i>	32
4.3.5	<i>Combinatiefunctionarissen/buurtsportcoaches</i>	32
4.3.6	<i>Pilots multidisciplinaire centra voor huiselijk geweld en kindermishandeling onder 1 dak</i>	33
4.3.7	<i>Loondispensatie gaat niet door, mogelijkheid extra beschutte werkplekken vervalt</i>	33
5	Overige mededelingen	37
5.1	Inleiding	37
5.2	Gemeentefondstotalen, bevoorschotting en nominale ontwikkelingen	37
5.3	Individuele referentiewaarden EMU-saldo gemeenten 2019	38
5.4	Evaluatie verdeelmodellen sociaal domein	39
5.5	Heroverweging financiële verhoudingen	39
5.6	Herverdeling wegenbeheer	41
5.7	Website gemeentefinanciën online	41
5.8	Jaarlijkse weging decentralisatie-uitkeringen	41
Bijlagen		45
Bijlage 2.1.1	Bedragen per eenheid en uitkeringsfactoren 2018 en 2019	46
Bijlage 2.1.2	Bedragen per eenheid 2018, gegroepeerd naar cluster	55
Bijlage 2.2.1	Opbouw algemene uitkeringen 2018-2023	62
Bijlage 2.6.1	Aantallen per gemeente ophoging maatstaf woonruimten	64
Bijlage 2.6.2	Volumina maatstaven 2018-2023	74
Bijlage 4.2-4	Decentralisatie-uitkering Bonus beschut werk	76
Bijlage 4.2-10	Decentralisatie-uitkering Koplopersgemeenten Cliëntondersteuning	86

Bijlage 4.2-4 Decentralisatie-uitkering Weerbaar bestuur.....	87
Bijlage 4.2-22 Decentralisatie-uitkering Referendum	88
Bijlage 4.3.1 Integratie-uitkering Wmo.....	98
Bijlage 4.3.2 Decentralisatie-uitkering Maatschappelijke opvang.....	104
Bijlage 5.3 Individuele referentiewaarden EMU-saldo gemeenten 2019.....	105

1 Hoofdpunten

Deze circulaire informeert gemeenten over de gemeentefondsuitkeringen. Het gemeentefonds is de grootste inkomstenbron van de gemeenten. De ontwikkeling ervan bepaalt daarom in belangrijke mate de financiële ruimte van gemeenten. Factoren als belastingopbrengsten, gemeentelijke rentelasten, dividendopbrengsten en grondexploitatie bepalen mede die financiële ruimte. Zij vallen echter buiten het bestek van deze circulaire.

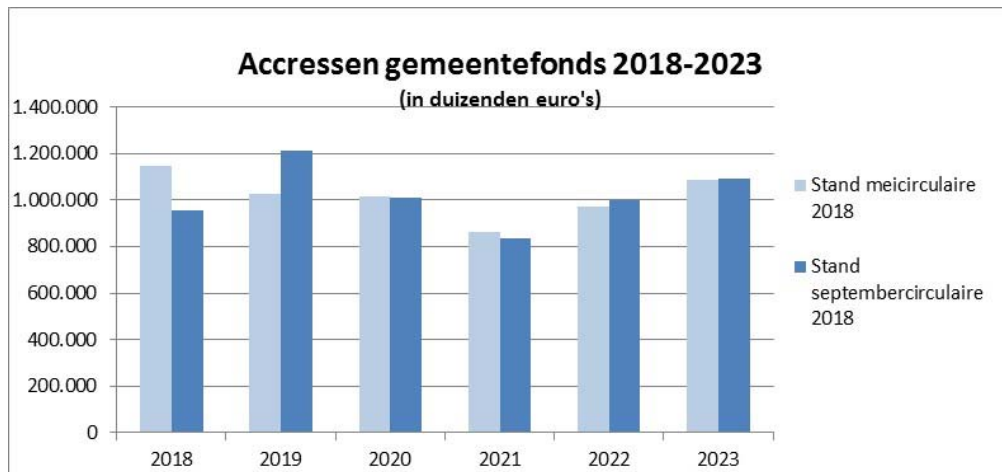
Gemeenten ontvangen op drie tijdstippen in het jaar de informatie over de gemeentefondsuitkeringen: in mei op basis van de Voorjaarsnota, in september op basis van de Miljoenennota en in december, ter afronding van het lopende jaar, op basis van de Najaarsnota. De circulaire bevatten ook actuele informatie die op een later tijdstip in de rijksbegroting wordt verwerkt. De mededelingen zijn steeds onder het voorbehoud van parlementaire goedkeuring.

De indeling van de circulaire is afgestemd op de soorten uitkeringen die het gemeentefonds kent: de algemene uitkering, de integratie-uitkering Sociaal domein en de decentralisatie- en (overige) integratie-uitkeringen. Hierna volgen de belangrijkste mededelingen uit de circulaire.

Algemene uitkering

- De ontwikkeling van de algemene uitkering wordt voor een belangrijk deel bepaald door de ontwikkeling van de totale rijksuitgaven (accresrelevante uitgaven; ARU). Volgens de normeringssystematiek (trap-op-trap-af) hebben wijzigingen in de rijksuitgaven direct invloed op de indexering van de algemene uitkering en daarmee de omvang van het fonds. De jaarlijkse toename of afname van het gemeentefonds, voortvloeiend uit de normeringssystematiek, wordt het accres genoemd. In de Miljoenennota 2019 wordt het geraamde accres 2018 ten opzichte van de meicirculaire met € 194 miljoen neerwaarts bijgesteld. Dit komt vooral doordat het Rijk dit jaar naar verwachting minder uitgeeft dan geraamd. Daartegenover staat een opwaartse bijstelling van het accres 2019 met € 187 miljoen. Mede daardoor blijft het cumulatieve beeld van het accres tot en met 2023 vrijwel ongewijzigd ten opzichte van de Voorjaarsnota; er blijft sprake van extra geld voor de medeoverheden.

Onderstaande figuur laat de nieuwe accresstanden zien, inclusief een vergelijking met de stand meicirculaire 2018.

- De ontwikkeling van het BTW-compensatiefonds en het bijbehorende plafond leiden met ingang van 2015 tot een toename of afname van de algemene uitkering. De ruimte onder het plafond is voor het jaar 2018 ten opzichte van de stand septembercirculaire 2017 afgenomen, met als gevolg een kleinere toevoeging aan de algemene uitkering. Voor 2018 gaat het om een neerwaartse bijstelling van € 169 miljoen. De daling van de ruimte onder het plafond wordt veroorzaakt doordat gemeenten en provincies meer zijn gaan declareren bij het BTW-compensatiefonds. Daardoor gaan de uitgaven van het fonds omhoog en de ruimte onder het plafond omlaag. Ook voor de jaren 2019 tot en met 2023 is sprake van een afname van de ruimte onder het plafond. Deze meerjarenraming is nog niet meegenomen in de tabellen van de algemene uitkering. Het is de werkwijze van de circulaire om jaarlijks bij de septembercirculaire enkel het huidige jaar op te nemen in de raming van de algemene uitkering.
- Op de Algemene ledenvergadering van de VNG van 27 juni jongstleden lag over de afspraken rondom de financiën sociaal domein, die verbonden waren met het IBP, een aantal moties voor. Het kabinet is met de VNG in overleg om gezamenlijk tot een passende oplossing te komen ten aanzien van de ingediende moties. De reactie van het kabinet wordt in november verwacht.
- Ten aanzien van de uitvoeringskosten van de Sociale Verzekeringsbank (SVB) voor de pgb trekkingsrechten voor 2019 is met de VNG overeengekomen om op basis van de conceptbegroting 2019 een bedrag van € 35,65 miljoen uit de algemene uitkering te nemen, waarvan € 24,6 miljoen uit het onderdeel Wmo 2015 en € 11 miljoen uit het onderdeel Jeugdhulp.

Decentralisatie- en integratie-uitkeringen

- Op 1 september 2018 sloot de termijn waarop regio's in Nederland voorstellen konden indienen voor een Regio Deal. De voorwaarden waaraan deze voorstellen moeten voldoen, staan beschreven in de brief¹ die Minister Schouten (LNV) mede namens Minister Ollongren (BZK) op 8 juni 2018 aan de Kamer stuurde. Er zijn 88 voorstellen ingediend, die opgeteld

¹ <http://www.rijksoverheid.nl/documenten/kamerstukken/2018/06/08/kamerbrief-aanpak-regio-deals>

€ 1,3 miljard vragen aan middelen uit de Regio Envelop. De voorstellen komen uit alle delen van Nederland. Voor deze eerste tranche is € 200 miljoen beschikbaar. Het Ministerie van LNV coördineert de volgende stap, waarin het de voorstellen samen met andere departementen nader bekijkt. Hierbij gebruikt het ministerie het toetsingskader zoals gepubliceerd in de Staatscourant². Dit najaar maakt het ministerie bekend welke voorstellen verder uitgewerkt worden tot een Regio Deal. Het sluiten van deze deals vindt naar verwachting in de eerste helft van 2019 plaats. In het najaar ontvangen alle indieners hierover een bericht. De Minister van LNV informeert de Kamer, mede namens de Minister van BZK, over de uitkomsten.³

- De circulaire bevat voor uitkeringsjaar 2018 en verder een aantal wijzigingen in de decentralisatie- en integratie-uitkeringen. Het gaat zowel om de aanpassing van bestaande als om nieuwe uitkeringen. In hoofdstuk 4 is een compleet overzicht opgenomen.

² <http://zoek.officielebekendmakingen.nl/stcrt-2018-32735.html>

³ Voor meer informatie zie <https://www.rvo.nl/onderwerpen/duurzaam-ondernemen/gebouwen/regio-deals>

2 Algemene uitkering

2.1 Inleiding

Binnen het gemeentefonds is de algemene uitkering de grootste component. Het bedrag aan algemene uitkering wordt verdeeld over de gemeenten via maatstaven, zoals het inwonertal en de oppervlakte van een gemeente, een aan de maatstaven gekoppeld gewicht (bedrag per eenheid) en de uitkeringsfactor. Die drie zijn aan wijzigingen onderhevig. Dit hoofdstuk geeft de informatie over de aanleiding voor die wijzigingen en over de uitwerking ervan. In paragraaf 2.2 worden de wijzigingen in de omvang van de algemene uitkering behandeld en in paragraaf 2.3 worden de consequenties daarvan voor de verdeling aangegeven. In paragraaf 2.4 volgen de overige mededelingen over de algemene uitkering en in paragraaf 2.5 zijn de mededelingen over de wijzigingen in het verdeelstelsel opgenomen.

Het totaal van alle wijzigingen vindt zijn neerslag in de bijlagen 2.1.1 en 2.1.2, die overzichten bevatten van maatstaven, bedragen per eenheid en uitkeringsfactoren. Paragraaf 2.6 gaat in op de berekening van de algemene uitkering met die gegevens en licht de gehanteerde termen toe.

2.2 Wijzigingen in de omvang van de algemene uitkering

Tabel 2.2.1 bevat de wijzigingen in de omvang van de algemene uitkering ten opzichte van de meicirculaire 2018. Het betreft achtereenvolgens:

1. Algemene mutaties

Deze mutaties hebben betekenis voor de financiële ruimte van de gemeenten.

2. Mutaties met corresponderende gevolgen voor inkomsten of uitgaven (de zogenaamde taakmutaties).

Deze mutaties zijn geordend volgens de clusterindeling van het gemeentefonds om gemeenten een overzicht te bieden per beleidsterrein. De clusterindeling, naar homogene gemeentelijke beleidsvelden, is een hulpmiddel bij het onderhoud van de verdeling. Het staat gemeenten vrij de indeling al dan niet voor eigen doeleinden te hanteren en de clusterindeling heeft geen gevolgen voor de bestedingsvrijheid van de algemene uitkering.

De tabel wordt gevolgd door een toelichting op de mutaties.

Tabel 2.2.1 Ontwikkeling algemene uitkering, mutaties ten opzichte van de meicirculaire 2018 (in duizenden euro's)

	2018	2019	2020	2021	2022	2023
stand meicirculaire 2018	16.897.721	24.900.726	25.879.760	26.750.566	27.608.691	28.559.303
algemene mutaties						
1) Accres	-193.726	-7.018	-15.048	-39.519	-9.087	-4.338
2) Plafond BTW-compensatiefonds	-168.545					
3) Waarderingskamer	222					
cluster Maatschappelijke ondersteuning						
4a) Uitvoeringskosten SVB PGB trekkingsrechten		-24.642				
cluster Jeugd						
4b) Uitvoeringskosten SVB PGB trekkingsrechten		-11.005				
5) Academische component kinder- en jeugdpsychiatrie		-4.410	-4.410	-4.410	-4.410	-4.410
6) Jeugdhulp aan kinderen in een AZC		-3.000	-3.000	-3.000	-3.000	-3.000
cluster Volksgezondheid						
7) Rijksvaccinatieprogramma		31.744	31.744	31.744	31.744	31.744
Cluster Samenkracht en Burgerparticipatie						
8) Toezicht en handhaving kinderopvang en gastouderopvang		10.000	10.000	10.000	10.000	10.000
9) Toezicht en handhaving kwaliteit peuterspeelzalen	521	1.452	1.291	1.291	1.291	1.291
cluster Bestuur en algemene ondersteuning						
10) Aanschaf leesloeps stembureaus	479					
stand deze circulaire	16.536.672	24.893.847	25.900.337	26.746.672	27.635.229	28.590.590

De mutaties in tabel 2.2.1 zijn in bijlage 2.2.1 samengenomen met de mutaties uit voorgaande circulaire. Deze bijlage geeft een totaalbeeld van de mutaties van jaar op jaar, ongeacht het moment van publicatie, in tegenstelling tot tabel 2.2.1, die een totaalbeeld geeft van circulaire op circulaire.

Toelichting

1. Accres

Tabel 2.2.3 en 2.2.4 laat de actuele raming van de accessen zien voor de jaren 2018-2023, zowel in duizenden euro's als in procenten.

Tabel 2.2.3 Actuele raming accessen gemeentefonds 2018-2023 (in duizenden euro's)

	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Stand meicirculaire 2018	1.148.521	1.025.280	1.018.629	861.564	971.340	1.087.170
Mutatie jaarlijkse tranches	-193.726	186.708	-8.030	-24.471	30.432	4.749
Stand septembercirculaire 2018	954.795	1.211.988	1.010.599	837.093	1.001.772	1.091.919

Tabel 2.2.4 Actuele raming accessen gemeentefonds 2018-2023 (in procenten)

	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Stand meicirculaire 2018	6,86	5,79	3,94	3,21	3,52	3,82
Mutatie jaarlijkse tranches	-1,16	1,09	-0,03	-0,09	0,11	0,02
Stand septembercirculaire 2018	5,70	6,88	3,91	3,12	3,63	3,84

Het geraamde accres wordt ten opzichte van de meicirculaire van dit jaar voor 2018 met € 194 miljoen neerwaarts bijgesteld en komt daarmee voorlopig uit op 5,70%. Daartegenover staat een opwaartse bijstelling van het accres 2019 voor gemeenten met € 187 miljoen. Mede daardoor blijft het cumulatieve beeld van het accres tot en met 2023 vrijwel ongewijzigd ten opzichte van de meicirculaire 2018.

De neerwaartse bijstelling komt vooral doordat het Rijk dit jaar naar verwachting minder uitgeeft dan geraamd. Verder is in latere jaren sprake van een daling van de geraamde uitgaven van het

Rijk door een lagere loon- en prijsontwikkeling dan eerder geraamd. De opwaartse bijstelling in 2019 is een gevolg van de systematiek: de lagere raming van de rijksuitgaven in 2018 maakt dat de rijksuitgaven 2019 ten opzichte van die in 2018 procentueel gezien meer stijgen dan voorzien in de meicirculaire 2018. Dit heeft als gevolg een hoger accres in 2019.

Het financiële beeld over de jaren na 2018 is nagenoeg ongewijzigd; er blijft door de afspraken over de normeringssystematiek deze kabinetsperiode sprake van extra geld voor de medeoverheden.

Tabel 2.2.5 maakt de mutaties van de accrestranches per jaar inzichtelijk. De totaalregel in de tabel correspondeert met de accresregel in tabel 2.2.1.

Tabel 2.2.5 Mutaties accres tranches gemeentefonds 2018-2023 ten opzichte van de meicirculaire 2018 (jaartranches, x € 1 duizend)

	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Tranche 2018	-193.726	-193.726	-193.726	-193.726	-193.726	-193.726
Tranche 2019		186.708	186.708	186.708	186.708	186.708
Tranche 2020			-8.030	-8.030	-8.030	-8.030
Tranche 2021				-24.471	-24.471	-24.471
Tranche 2022					30.432	30.432
Tranche 2023						4.749
Totaal gewijzigde tranches	-193.726	-7,018	-15,048	-39.519	-9.087	-4.338

2. Plafond BTW-compensatiefonds

Deze paragraaf biedt inzicht in de ontwikkeling van het plafond van het BCF en de eventuele ruimte daaronder. De ruimte onder het plafond is voor 2018 geraamd op € 121,031 miljoen. Het aandeel van gemeenten daarin is geraamd op € 105,882 miljoen. De ontwikkeling van de uitgaven wordt vlak doorgetrokken. Bij deze aanname blijft voor alle jaren sprake van een ruimte onder het BCF-plafond. De daling van de ruimte onder het plafond ten opzichte van de septembercirculaire 2017 wordt, naast de daling van het accres, voornamelijk veroorzaakt doordat gemeenten en provincies meer zijn gaan declareren bij het BTW-compensatiefonds. Daardoor gaan de uitgaven van het fonds omhoog en de ruimte onder het plafond omlaag.

Onderstaande tabel bevat een cijfermatig overzicht van het plafond BCF.

Tabel plafond BCF (bedragen x € 1.000)						
	Raming					
	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Plafond	3.346.041	3.569.421	3.708.459	3.824.075	3.962.612	4.114.792
Grondslag septembercirculaire	3.325.711	3.410.791	3.497.201	3.574.189	3.665.237	3.665.237
W.v. overhevelingen i.v.m taakmutaties	5.574	466	-	-	-	-
W.v. accres	14.756	158.164	211.258	249.886	297.375	449.555
Uitgaven	3.225.010	3.225.010	3.225.010	3.225.010	3.225.010	3.225.010
Ruimte onder plafond	121.031	344.411	483.449	599.065	737.602	889.782
W.v. gemeenten	105.882	301.303	422.939	524.084	645.281	778.413

Het plafond van het BCF is per 2015 gekoppeld aan de accrespercentages zoals die volgen uit de normeringssystematiek voor het gemeentefonds en provinciefonds. Het plafond wordt tevens aangepast voor taakmutaties (zoals decentralisaties) die gepaard gaan met toevoegingen of onttrekkingen aan het BCF. Als het plafond overschreden wordt, komt het verschil ten laste van het gemeentefonds en het provinciefonds. Bij een realisatie lager dan het plafond komt het verschil ten gunste van het gemeentefonds en provinciefonds. De toevoeging of uitname wordt over het gemeentefonds en provinciefonds verdeeld conform de gerealiseerde aandelen van de gezamenlijke gemeenten en provincies in het BCF.

Vanaf de meicirculaire 2018 is de werkwijze van de raming van de ruimte onder het plafond BCF in de circulaires aangepast (zie paragraaf 2.2.2 van de meicirculaire 2018). De nieuwe werkwijze betekent dat vanaf uitkeringsjaar 2019 in de septembercirculaire alleen de raming van het huidige jaar wordt verwerkt. Dit heeft als gevolg dat vanaf 2019 de meerjarenraming van de ruimte onder het plafond BCF niet meegenomen wordt in de algemene uitkering en dus dat deze bedragen niet meer meelopen in de raming van de uitkeringsfactoren.

Voor gemeenten die de meerjarige ruimte onder het plafond BCF wel (gedeeltelijk) willen meenemen in hun begroting is in bijlage 2.2.1 (over de opbouw van de algemene uitkering) meerjarig inzichtelijk gemaakt in hoeveel punten van de uitkeringsfactor de ruimte onder het plafond BCF is uit te drukken.

3. Waarderingskamer

De Waarderingskamer heeft het boekjaar 2017 met een overschot afgesloten. Conform bestaande afspraken komt het overschot, naar rato, ten goede aan de afnemers. Het aandeel van de gemeenten in dit overschot wordt naar vast gebruik toegevoegd aan de algemene uitkering van het gemeentefonds.

4. Uitvoeringskosten SVB PGB trekkingsrechten

Ten aanzien van de uitvoeringskosten van de Sociale Verzekeringsbank (SVB) voor de pgb trekkingsrechten is voor 2019 overeengekomen om op basis van de conceptbegroting 2019 een bedrag van € 35,65 miljoen uit de algemene uitkering te nemen, waarvan € 24,6 miljoen uit het subcluster Wmo 2015 en € 11,0 miljoen uit het subcluster Jeugdhulp. Over (onderdelen van) de conceptbegroting 2019 van de SVB zullen intensievere gesprekken worden gevoerd in aanloop naar vaststelling van de definitieve begroting 2019. Op basis hiervan zullen de bedragen in de decembercirculaire 2018 indien nodig bijgesteld worden.

5. Academische component kinder- en jeugdpsychiatrie

Er is breed geconstateerd dat de directe bekostiging via de gemeenten van de academische functie van de academische centra voor kinder- en jeugdpsychiatrie te kwetsbaar is geworden. Dit geldt specifiek voor die academische centra waarvan de financiering niet volledig via het Landelijk Transitiearrangement verloopt.

Het Ministerie van VWS en de VNG hebben om die reden besloten om vanaf 2019 de academische functie van de vier academische centra Accare, de Bascule, Curium en Karakter vanuit vier accounthoudende gemeenten te financieren. De accounthoudende gemeenten zijn respectievelijk Groningen, Amsterdam, Leiden en Nijmegen. Hiervoor wordt vanuit het subcluster jeugdhulp € 4,41 miljoen overgeheveld naar de integratie-uitkering Voogdij/18+ en specifiek aan deze vier gemeenten toebedeeld (zie voor meer informatie paragraaf 4.2.7). In dit bedrag is rekening gehouden met de extra uitvoeringskosten voor de accounthoudende gemeenten.

6. Jeugdhulp aan kinderen in een AZC

Gemeenten zijn conform de Jeugdwet verantwoordelijk voor passende jeugdhulp aan kinderen, waaronder ook asielzoekerskinderen die nog geen verblijfsvergunning hebben. Bij de invoering van de decentralisaties in het sociaal domein is aan het Ministerie van J&V en het COA gevraagd om namens de gemeenten de uitvoering van deze verantwoordelijkheid voor de periode 2015-2017 op zich te nemen. Deze regeling is met één jaar verlengd voor 2018. Daartoe werd jaarlijks een bedrag van € 3 miljoen uitgenomen uit het jeugdbudget binnen het gemeentefonds en overgeboekt naar het Ministerie van J&V (zie paragraaf 3.2.7 uit de meicirculaire 2018). J&V stelde dat bedrag, aangevuld met middelen uit de eigen begroting, ter beschikking aan het COA.

Vanaf 2019 worden gemeenten volledig verantwoordelijk voor de organisatie en financiering van de jeugdhulp, inclusief de jeugd-ggz, aan kinderen in een AZC. Voor de financiering van deze taak wordt een aparte decentralisatie-uitkering ingesteld. Het binnen het gemeentefonds beschikbare bedrag van € 3 miljoen wordt daartoe structureel overgeheveld vanuit de algemene uitkering naar deze decentralisatie-uitkering. Bij meicirculaire 2019 zullen ook de beschikbare middelen van de begroting van J&V worden toegevoegd aan deze decentralisatie-uitkering.

In de decembercirculaire 2018 zal, op basis van voorlopige cijfers van het aantal kinderen dat verblijft in een AZC, de voorlopige bedragen voor 2019 worden opgenomen. In de decembercirculaire 2019 zullen die bedragen definitief worden bepaald op basis van het daadwerkelijk aantal kinderen.

7. Rijksvaccinatieprogramma

In paragraaf 2.2 van de decembercirculaire 2016 is aangekondigd dat het Rijksvaccinatieprogramma wettelijk verankerd wordt in de Wet publieke gezondheid (Wpg). Met deze wetwijziging wordt een deel van de uitvoering van het Rijksvaccinatieprogramma onder bestuurlijke verantwoordelijkheid van de gemeenten gebracht. Het jaar van invoering daarvan is 1 januari 2019. Om die reden worden nu de middelen hiervoor structureel overgeheveld naar het gemeentefonds.

8. Toezicht en handhaving kinderopvang en gastouderopvang

Het Ministerie van SZW en de VNG hebben afgesproken dat vanaf 2019 vanuit de decentralisatie-

uitkering Voorschoolse voorziening peuters € 10 miljoen beschikbaar wordt gesteld voor de toezicht en handhaving op kinderopvang en gastouderopvang. De komende tijd kijkt het ministerie samen met de VNG en de GGD GHOR hoe de middelen voor de gastouderopvang doelmatig besteed kunnen worden. Zie voor meer informatie paragraaf 4.2.5.

9. Toezicht en handhaving kwaliteit peuterspeelzalen

Vanwege de extra kosten die samenhangen met de uitbreiding van de taak van de GGD door de aanpassing van het Besluit basisvoorwaarden kwaliteit voorschoolse educatie worden extra middelen aan het gemeentefonds toegevoegd. Ten gevolge van deze aanpassing zal de GGD onder meer moeten toezien op de uitvoering van voorschoolse educatie op de locatie. Dit betekent dat de middelen zijn gericht op extra toezicht en handhaving.

10. Aanschaf leesloeps stembureaus

Het kabinet neemt verschillende maatregelen om de toegankelijkheid van de verkiezingen te vergroten, onder meer voor kiezers met een lichamelijke beperking. Een maatregel is dat vanaf 1 januari 2019 in alle stembureaus leesloeps aanwezig moeten zijn. Hiervoor wordt € 479.000 (exclusief btw) beschikbaar gesteld.

2.3 Verdeling mutaties algemene uitkering

De wijze van verdeling van de mutaties uit paragraaf 2.2 is in tabel 2.3.1 weergegeven. De wijze van verdeling bestaat uit een wijziging in hetzij de uitkeringsfactor hetzij het bedrag per eenheid van één of meer maatstaven van het cluster waaronder de mutatie valt. Tabel 2.3.1 bevat het overzicht. De cijfermatige uitwerking is opgenomen in paragraaf 2.6.

Tabel 2.3.1 Verdeelwijze mutaties algemene uitkering

Nummer	Mutatie	Verdeelwijze
algemene mutaties		
1)	Accres	Uitkeringsfactor
2)	Plafond BTW-compensatiefonds	Uitkeringsfactor
3)	Waarderingskamer overschot 2017	Uitkeringsfactor
cluster Maatschappelijke ondersteuning		
4a)	Uitvoeringskosten SVB PGB trekkingsrechten	Maatstaven subcluster Wmo 2015
cluster Jeugd		
4b)	Uitvoeringskosten SVB PGB trekkingsrechten	Maatstaven subcluster Jeugdhulp
5)	Academische component Kinder- en Jeugdpsychiatrie	Maatstaven subcluster Jeugdhulp
6)	Jeugdhulp aan kinderen in een AZC	Maatstaven subcluster Jeugdhulp
cluster Volksgezondheid		
7)	Rijksvaccinatieprogramma	Maatstaf jongeren
Cluster Samenkracht en Burgerparticipatie		
8)	Toezicht en handhaving kinderopvang en gastouderopvang	Maatstaven cluster Samenkracht en Burgerparticipatie
9)	Toezicht en handhaving kwaliteit peuterspeelzalen	Maatstaven bijstandsontvangers, inwoners en minderheden (resp. 50%, 40% en 10%)
cluster Bestuur en algemene ondersteuning		
10)	Aanschaf leesloeps stembureaus	Maatstaf inwoners

2.4 Overige mededelingen algemene uitkering

In deze paragraaf worden mededelingen over overige uitkeringsonderdelen opgenomen, aankondigingen over de algemene-uitkering en overige mededelingen.

2.4.1 Suppletie-uitkering Overheveling IUSD

In paragraaf 2.4.3 van de meicirculaire 2018 bent u geïnformeerd over de suppletie-uitkering Overheveling IUSD voor 2019, waarmee de herverdeeleffecten van de overheveling naar de algemene uitkering ongedaan worden gemaakt. De suppletie-uitkering overheveling IUSD is op dit moment alleen opgenomen in 2019. Hoewel deze uitkering doorloopt tot en met 2020, het laatste uitkeringsjaar voor invoering van de nieuwe verdeling voor het sociaal domein, is de uitkering zowel in de meicirculaire als in deze circulaire nog niet voor 2020 gepresenteerd.

Momenteel zijn de fondsbeheerders in overleg met de VNG over de vormgeving van de suppletie-uitkering in 2020. Zij onderzoeken hierbij zowel de optie om én de harmonisatie-effecten (uniform gebruik van definities) én de actualisatie-effecten (uniform gebruik peilmomenten) meerjarig te neutraliseren als de optie om in 2020 enkel de herverdeeleffecten van de harmonisatie mee te nemen in de suppletie-uitkering.

Meer informatie over de suppletie-uitkering Overheveling IUSD volgt in de decembercirculaire 2018. Gemeenten die voor die tijd al met een bedrag rekening willen houden in hun begroting, kunnen zich hiervoor het best baseren op hun suppletie-uitkering voor 2019.

2.4.2 Suppletie-uitkeringen Jeugdhulp en Wmo 2015

In de meicirculaire 2018 zijn de verdeelmodellen van de IUSD Jeugd, IUSD Wmo, IU Wmo huishoudelijke verzorging en Re-integratie klassiek vanaf 2019 verwerkt in de algemene uitkering. Voor zowel het verdeelmodel Jeugdhulp als het verdeelmodel voor de Wmo 2015 is er in 2019 (en ook 2018) sprake van een suppletie-uitkering. Deze suppletie-uitkeringen zijn ingevoerd in 2015 bij de decentralisaties van het sociaal domein. De uitkeringen staan los van de suppletie-uitkering overheveling IUSD en sinds de invoering in 2015 staan de jaarlijkse bedragen per gemeente vast. In de meicirculaire 2018 zijn deze twee uitkeringen voor 2019 nog gepresenteerd in de internetbijlagen bij respectievelijk de integratie-uitkering Voogdij/18+ en de integratie-uitkering Beschermd wonen. Omdat deze suppletie-uitkeringen vanaf 2019 horen bij onderdelen van de algemene uitkering, zullen zij vanaf deze circulaire voor 2019 gepresenteerd worden als overige uitkeringsonderdelen van de algemene uitkering.

De bedragen in 2019 voor uw gemeente kunt u vinden bij de overige uitkeringsonderdelen in het rekenmodel in de gemeentefondsruubriek op internet. Voor 2018 staan de uitkeringen nog opgenomen als onderdeel van de IUSD Wmo en de IUSD Jeugd.

<https://www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/financien-gemeenten-en-provincies/gemeentefonds/circulaires-gemeentefonds>.

2.4.3 Bommenregeling

In de meicirculaire 2018 is € 7.022 te weinig toegekend aan de gemeente Velsen en € 11.640 aan de gemeente Schouwen-Duiveland. Om die reden wordt de suppletie-uitkering voor deze twee gemeenten met bovenstaande bedragen verhoogd.

Voor informatie over de verkrijging van een suppletie-uitkering voor het opsporen en ruimen van conventionele explosieven uit de Tweede Wereldoorlog wordt u verwezen naar paragraaf 2.4.5 van de septembercirculaire 2014. Raadsbesluiten ontvangen wij bij voorkeur per e-mail via regelingen@minbzk.nl. Per post aanvragen blijft vanzelfsprekend ook mogelijk:

Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties
t.a.v. FEZ/BEE/Regelingen
Postbus 20011
2500 EA Den Haag

Met ingang van 2019 wijzigt de peildatum waarvoor aanvragen bij het ministerie binnen moeten zijn van 1 maart naar 1 april. De wijziging biedt gemeenten die dat willen meer tijd om in de aanvraag de kosten over een heel jaar mee te nemen. Verzoeken die wij voortaan vóór 1 april ontvangen worden in het jaar van ontvangst toegekend.

Verzoeken die wij vanaf die datum ontvangen worden meegenomen in het volgende jaar. Btw komt niet voor compensatie in aanmerking. In de aanvraag dient daarom duidelijk te worden opgenomen dat de bedragen exclusief btw zijn.

Voor vragen of nadere informatie betreffende de bommenregeling kunt u zich wenden tot postbus.gf@minbzk.nl.

2.4.4 Toelichting op de berekening van de uitkering uit het gemeentefonds 2019

Jaarlijks wordt op de website van de rijksoverheid de Toelichting op de berekening van de uitkering uit het gemeentefonds gepubliceerd. De toelichting bevat een beschrijving van de verdeelmaatstaven, het overgangsregime, de aanvullende uitkeringen en integratie-uitkeringen. Hier staat in hoe en wanneer de uitkeringen en maatstaven uit het gemeentefonds worden vastgesteld en bij wie gemeenten inlichtingen kunnen inwinnen. Met het oog op de nieuwe maatstaven in de algemene uitkering vanwege de overheveling van de verdeelmodellen sociaal domein, is vanuit verschillende gemeenten de vraag gekomen wanneer een uitgebreide toelichting op maatstaven van de algemene uitkering voor 2019 gepubliceerd zal worden.

Het Ministerie van BZK werkt momenteel de nieuwe maatstaven uit zodat ze opgenomen kunnen worden in de Toelichting op de berekening van de uitkering uit het gemeentefonds 2019. Het ministerie streeft ernaar om de nieuwe versie uiterlijk voor 1 januari 2019 te publiceren in de gemeentefondsrubriek op het internet. Meer informatie volgt in de decembercirculaire 2018.

2.4.5 Implementatie richtlijn EED

Gemeenten zijn vanaf 2015 als bevoegd gezag verantwoordelijk voor het toezicht op de vierjaarlijkse uitvoering van energie-audits door grote ondernemingen. Deze verplichting vloeit voort uit de implementatie van de Energy Efficiency Directive (EED). Voor de structurele uitvoeringslasten van deze extra toezichtstaak zullen gemeenten in 2019 worden gecompenseerd.

Verwacht wordt dat de compensatie voor 2019 na verwerking in de Najaarsnota in de decembercirculaire 2018 zal worden opgenomen. Onlangs is de auditplicht geëvalueerd. Mede op basis van deze evaluatie zullen afspraken worden gemaakt tussen het Ministerie van Economische Zaken en Klimaat en de VNG over de hoogte van de compensatie voor 2019.

2.5 Veranderingen in het verdeelstelsel

Er hebben zich geen veranderingen in het verdeelstelsel van de algemene uitkering ten opzichte van de meicirculaire 2018 voorgedaan. Om die reden is tabel 2.5.1 niet opgenomen.

2.6 Maatstaven, bedragen per eenheid en uitkeringsfactor

De berekening van de algemene uitkering bestaat uit de vermenigvuldiging van het aantal eenheden van alle maatstaven met het bijbehorende bedrag per eenheid. De som van deze producten, de zogenaamde uitkeringsbasis, wordt vervolgens vermenigvuldigd met de uitkeringsfactor. De verkregen uitkomst moet daarnaast worden opgehoogd met enkele uitkeringsonderdelen die buiten het format van aantal eenheden en bedrag per eenheid vallen. Hierna wordt achtereenvolgens ingegaan op de maatstaven, de bedragen per eenheid, de uitkeringsfactor en de overige uitkeringsonderdelen.

Maatstaven

Begin augustus 2018 zijn actuele gegevens van het CBS ontvangen over twee onderdelen van de maatstaf woonruimten, te weten het aantal uitwonende studenten en het aantal personen in zorginstellingen (onderdeel van het aantal personen in institutionele huishoudens). Zij zijn opgenomen in bijlage 2.6.1 en zullen voor uitkeringsjaar 2017 en 2018 worden toegepast. Het aantal uitwonende studenten blijft voor 2018 een voorlopig cijfer, het aantal personen in zorginstellingen is definitief en wijzigt niet meer.

Met de overheveling van de IUSD Wmo (begeleiding) en de IU Wmo (huishoudelijke verzorging) maakt de maatstaf langdurig medicijngebruik met drempel vanaf 2019 onderdeel uit van de algemene uitkering. Deze maatstaf wordt berekend door het aandeel inwoners met langdurig medicijngebruik⁴ in procenten te nemen van het totaal aantal inwoners, verminderd met 12%. Deze gegevens worden berekend en aangeleverd door [Vektis](#).

Verschillende gemeenten hebben gevraagd of zij inzicht kunnen krijgen in de berekening van deze maatstaf. Om die reden zijn de meest recente gegevens over de maatstaf medicijngebruik⁵

⁴ Als langdurig medicijngebruik wordt aangemerkt het gebruik van medicijnen in de farmaceutische kostengroepen voor zoverre er sprake is van meer dan 180 dagdoses per jaar. De gegevens worden verstrekt door Vektis

⁵ Voor gemeenten die behoefte hebben aan verdiepende informatie over medicijngebruik op wijkniveau kunnen deze informatie vinden op de website van Vektis:
<https://www.vektis.nl/intelligence/gemeente/gemeentezorgspiegel>

(declaratiegegevens over 2016) opgenomen in de gemeentefondsrubriek op het internet (<https://www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/financien-gemeenten-en-provincies/gemeentefonds/circulaires-gemeentefonds>).

Bedragen per eenheid

De informatie uit de tabellen 2.2.1 en 2.3.1 is verwerkt, hierdoor is een aantal bedragen per eenheid voor 2018-2023 ten opzichte van de meicirculaire 2018 gewijzigd.

Uitkeringsfactor

Bijlage 2.5.1 van de meicirculaire 2018 bevat een toelichting op de uitkeringsfactor: wat is de uitkeringsfactor en hoe wordt hij berekend.

De uitkeringsfactor van 2016 blijft ten opzichte van de meicirculaire 2018 gehandhaafd op 1,446.

De uitkeringsfactor van 2017 daalt ten opzichte van de meicirculaire 2018 met 4 punten naar 1,423. Hoofdoorzaak zijn de naar boven bijgestelde aantallen voor de maatstaf loonkostensubsidie en de maatstaf oppervlakte bebouwing woonkern (ruim 3 punten) en de bedragen voor de maatstaf herindeling en de aanvullende-uitkering. Deze gegevens waren in de raming van de uitkeringsfactor 2017 van de meicirculaire 2018 nog niet geactualiseerd.

De nieuwe raming van de uitkeringsfactor in de jaren 2018-2023 is vermeld in tabel 2.6.1. In de raming van de uitkeringsfactoren is de informatie verwerkt uit de tabellen 2.2.1 en 2.3.1 en de ontwikkeling van de uitkeringsbasis als gevolg van nieuwe aantallen. Zie bijlage 2.6.2 voor de nieuwe aantallen van de belangrijkste verdeelmaatstaven.

Tabel 2.6.1 Uitkeringsfactor 2018-2023

	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Uitkeringsfactor	1,489	1,567	1,617	1,652	1,693	1,737
één punt uitkeringsfactor (in miljoenen)	12.567	17.275	17.401	17.549	17.657	17.759

De uitkeringsfactoren in tabel 2.6.1 zijn in lopende prijzen. Gemeenten die in constante prijzen ramen dienen deze zelf te defleren. Om gemeenten hierbij te faciliteren, is in de gemeentefondsrubriek op internet zoals gebruikelijk een rekenmodel in constante prijzen gepubliceerd. In dit rekenmodel is een hulpmiddel opgenomen waarin gemeenten hun eigen prijsindexen kunnen invullen en/of loon- en prijsindicatoren die het CPB onderscheidt. Op basis van de MEV 2019 zijn in het rekenmodel en in paragraaf 5.2 ook, als service, de ramingsgegevens van een aantal indicatoren van het CPB gepresenteerd. Na het invullen van de indexatiecijfers berekent het model automatisch de uitkering in het gemeentefonds in constante prijzen.

Tabel 2.6.2 Ontwikkeling uitkeringsfactor 2018-2022 ten opzichte van de meicirculaire 2018

	2018	2019	2020	2021	2022	2023
stand meicirculaire 2018	1,520	1,572	1,621	1,659	1,700	1,746
<i>mutaties deze circulaire</i>	-0,031	-0,005	-0,004	-0,007	-0,007	-0,009
algemene mutaties	-0,029	0,000	-0,001	-0,002	-0,001	0,000
uitkeringsbasis/OZB	0,001	-0,002	-0,003	-0,004	-0,005	-0,007
overig	-0,003	-0,003	0,000	-0,001	-0,001	-0,002
uitkeringsfactor stand deze circulaire	1,489	1,567	1,617	1,652	1,693	1,737

Tabel 2.6.2 geeft inzicht in de ontwikkeling van de uitkeringsfactor ten opzichte van de meicirculaire 2018, de verticale toelichting.

In 2018 drukken groter dan verwachte OZB-waarden de uitkeringsbasis en beïnvloeden de uitkeringsfactor positief. Daarentegen zorgt de actualisatie van de maatstaf herindeling en de raming voor de aanvullende-uitkering voor een negatieve bijstelling (3 punten). Het grootste effect komt echter van de neerwaartse aanpassing van het accres en de ruimte onder het plafond van het BTW-compensatiefonds (29 punten). In totaal daalt de uitkeringsfactor voor 2018 met 31 punten naar 1,489.

Ook voor de jaren 2019-2023 valt de uitkeringsfactor lager uit. In 2019 wordt dit grotendeels veroorzaakt door de actualisatie van de maatstaf herindeling en de raming voor de aanvullende-uitkering. In de latere jaren komt de daling van de uitkeringsfactor voornamelijk door de actualisatie van de uitkeringsbasis. Allereerst werden in de meicirculaire 2018 de gegevens met betrekking tot de inkomensmaatstaven⁶ constant verondersteld. In deze circulaire zijn de ramingen van een aantal maatstaven van de voormalige IUSD aangepast. Met name de ontwikkeling van de inkomensmaatstaven hebben effect op de uitkeringsfactor. Deze zijn gekoppeld aan de prognoses voor het aantal huishoudens in Nederland. Ten tweede heeft de actualisatie van de uitkeringsbasis een negatief effect op de uitkeringsfactor als gevolg van de hoger geraamde aantallen bijstandsontvangers.

Tabel 2.6.3 geeft inzicht in de ontwikkeling van de uitkeringsfactor van jaar op jaar. Deze ontwikkeling wordt met name bepaald door de accessen, die voor verschillende jaren uiteenlopen. Bij de ontwikkelingen van de uitkeringsbasis spelen de demografische ontwikkelingen (zoals inwoners, jongeren en ouderen) en die van het aantal bijstandontvangers de belangrijkste rol.

⁶ De maatstaven voor huishoudens met laag inkomen en gemiddeld gestandaardiseerd inkomen.

Tabel 2.6.3 Ontwikkeling uitkeringsfactor 2018-2023 van jaar op jaar

	2018	2019	2020	2021	2022	2023
uitkeringsfactor, jaar t	1,489	1,567	1,617	1,652	1,693	1,737
verschil ten opzichte van jaar t-1		0,078	0,050	0,035	0,041	0,044
waarvan:						
- algemene mutaties		0,088	0,054	0,042	0,051	0,054
- verdeelreserve		-0,001	-0,001	-0,001	-0,001	-0,001
- ontwikkeling uitkeringsbasis (inclusief OZB)		-0,009	-0,006	-0,007	-0,009	-0,009
- overige ontwikkelingen		0,000	0,003	0,001	0,000	0,000

3 Integratie-uitkering Sociaal domein

3.1 Inleiding

In dit hoofdstuk wordt ingegaan op de omvang (paragraaf 3.2) en de verdeling (paragraaf 3.3) van de integratie-uitkering Sociaal domein.

3.2 Omvang

In het Regeerakkoord is opgenomen dat het integreerbare deel van de integratie-uitkering Sociaal domein met ingang van 2019 opgaat in de algemene uitkering en daarmee deel uitmaakt van de trap-op-trap-af systematiek. Vanaf uitkeringsjaar 2019 houdt de integratie-uitkering Sociaal domein daarom op te bestaan. De betreffende onderdelen zijn dan of naar de algemene uitkering overgeheveld of omgezet naar een integratie-uitkering.

Tabel 3.2.1 geeft de wijziging in de integratie-uitkering Sociaal domein weer ten opzichte van de meicirculaire 2018. De tabel wordt gevolgd door een toelichting op de mutatie.

Tabel 3.2.1. Ontwikkeling integratie-uitkering Sociaal domein 2018-2023 (in duizenden euro's)

	2018	2019	2020	2021	2022	2023
stand meicirculaire 2018	10.052.256	-	-	-	-	-
<i>mutaties onderdeel Participatie</i>						
1) Vrijval Bonus beschut werk	12.153					
stand deze circulaire	10.064.409	-	-	-	-	-

1. Vrijval Bonus beschut werken

Op het beschikbare budget 2018 voor de decentralisatie-uitkering Bonus beschut werken is een bedrag overgebleven van € 12,153 miljoen. Het kabinet heeft, mede naar aanleiding van een toezegging van de Staatssecretaris van SZW aan de Tweede Kamer op 26 oktober 2016, besloten dat de resterende middelen voor de gehele looptijd van de bonusregeling beschikbaar blijven voor gemeenten. Voor 2018 betekent dit dat het bedrag van € 12,153 miljoen wordt toegevoegd aan de integratie-uitkering Sociaal domein, onderdeel Participatie. Zie ook paragraaf 4.2.4 van deze circulaire.

3.3 Verdeling

De bedragen per gemeente voor de integratie-uitkering Sociaal domein voor het jaar 2018 zijn opgenomen in de gemeentefondsruubriek op internet (<https://www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/financien-gemeenten-en-provincies/gemeentefonds/circulaires-gemeentefonds>). Deze rubriek geeft per onderdeel van de uitkering ook inzicht in de berekeningswijze van de bedragen.

Zoals aangekondigd worden voor de objectieve verdeling 2018 van de Wmo 2015, Jeugd en

Participatie de maatstafgegevens volgens de meicirculaire 2017 gehandhaafd. Een uitzondering hierop is het onderdeel Begeleid werken van de IUSD Participatie. Vanaf deze circulaire is de verdeling van dit onderdeel (beperkt) aangepast.

Sinds 1 januari 2017 geldt voor gemeenten de verplichting de voorziening beschut werk aan te bieden aan personen die daarop zijn aangewezen. In de 'Regeling vaststelling aantallen beschut werk' is per gemeente opgenomen hoeveel plekken per jaar, voor zover er behoefte is, gerealiseerd moeten worden. Deze aantallen zijn (net als de financiële middelen voor beschut werk) gebaseerd op de instroom in de Wajong werkregeling en de Wsw in de periode 2012-2014. Voor enkele gemeenten (0-gemeenten) geldt dat er in deze periode niet of nauwelijks instroom is geweest in de Wajong werkregeling en de Wsw. Deze gemeenten hoeven volgens de genoemde Regeling dan ook geen beschut werkplekken te creëren (in lijn met het feit dat ze momenteel ook niet of nauwelijks financiële middelen ontvangen). De Staatssecretaris van SZW heeft op Kamervragen van 19 maart 2018 hierover van het Lid Nijkerken-de Haan (TK, 2017-2018, nr 1900) geantwoord dat zij bereid is te onderzoeken hoe met ingang van 2019 de verdeling van plekken aan kan worden gepast zodat ook deze gemeenten tenminste een plek beschut werk moeten creëren als zich een inwoner met een positief advies beschut werk meldt.

Om invulling te geven aan deze toezegging aan de Kamer wordt met deze circulaire de verdeling van de financiële middelen iets aangepast (met zeer beperkte herverdeling tot gevolg) zodat de 0-gemeenten ieder jaar tenminste een bedrag ontvangen dat gelijk is aan het beschikbaar gestelde bedrag voor de begeleidingskosten van één beschutte werkplek. Hierdoor krijgen deze gemeenten niet alleen een taakstelling van één, maar hebben deze gemeenten ook daadwerkelijk geld beschikbaar om bij gebleken behoefte een beschutte plek te realiseren. Het beschikbaar gestelde bedrag voor begeleiding bij een beschutte werkplek bedraagt 8500 euro. Vanaf 2021 wordt een deel van dit bedrag ingezet voor de structurele financiering van de no-risk polis. Met de no-risk polis dekt het UWV de financiële risico's af van de verplichte loondoorbetaling bij ziekte voor werkgevers die een werknemer in dienst nemen met in dit geval een indicatie beschut werk.

4 Decentralisatie- en integratie-uitkeringen

4.1 Inleiding

Dit hoofdstuk bevat mededelingen over de decentralisatie- en de integratie-uitkeringen. Deze uitkeringen maken net als de algemene uitkering deel uit van het gemeentefonds, maar hebben een eigen verdeling. Decentralisatie- en integratie-uitkeringen zijn net als de algemene uitkering vrij besteedbaar en er vindt geen verantwoording naar het Rijk plaats, zoals bij specifieke uitkeringen wel het geval is. Veel van de uitkeringen in dit hoofdstuk zijn verbonden met een zeker doel, waardoor de bestedingsvrijheid materieel wel begrensd kan zijn.

Paragraaf 4.2 informeert over de decentralisatie- en integratie-uitkeringen en over de omvang en de verdeling ervan. Paragraaf 4.3 bevat overige mededelingen over de decentralisatie- en integratie-uitkeringen.

4.2 Omvang en verdeling decentralisatie- en integratie-uitkeringen

Tabel 4.2.1 bevat de mutaties in de decentralisatie- en integratie-uitkeringen ten opzichte van de meicirculaire 2018. Tabel 4.2.2 bevat het complete overzicht van de decentralisatie- en integratie-uitkeringen en de daarmee gemoede bedragen. De tabellen worden gevolgd door een toelichting op de mutaties ten opzichte van de meicirculaire 2018.

Tabel 4.2.1 Mutaties decentralisatie- en integratie-uitkeringen 2018-2023 (bedragen in duizenden euro's)

	2018	2019	2020	2021	2022	2023
stand meicirculaire 2018	2.461.454	5.153.740	5.067.342	4.920.514	4.855.702	4.811.063
1) Beschermd Wonen		41.676	41.676	41.676	41.676	41.676
2) Regiodeal Eindhoven	39.900					
3) Transformatiefonds Sociaal Domein Jeugd	36.000	36.000	36.000			
4) Bonus beschut werk	-12.153					
5a) Voorschoolse voorziening peuters		-10.000	-20.000	-30.000	-30.000	-30.000
5b) Nog te bestemmen Voorschoolse voorziening peuters			10.000	20.000	20.000	20.000
6) Roode Vaart Zevenbergen	7.958					
7) Academische component kinder- en jeugdpsychiatrie		4.410	4.410	4.410	4.410	4.410
8) Versnelling lokale aanpak tegen eenzaamheid	3.500					
9) Jeugdhulp aan kinderen in een AZC		3.000	3.000	3.000	3.000	3.000
10) Koplopergemeenten Cliëntondersteuning	2.748					
11) Meer Maas Meer Venlo	1.100	833				
12) Experimenten sociale benadering dementie	1.000					
13) Erfgoedregistraties	600					
14) Pilot opvang en begeleiding asielzoekers	526					
15) Impulsgelden Weerbaar bestuur	500					
16) Terugdringen gezondheidsachterstanden	310	310	310			
17) Omgevingsspoor Ternaard	215					
18) Participatie		-150	-200	-300	-350	-450
19) Opvang Sint Maarten	142					
20) Digitale content ontwikkeling raadsleden	100					
21) EMA Amsterdam	100					
22) Correctie referendum WVV	-49					
23) LHBT-emanipatiebeleid	20					
stand deze circulaire	2.543.971	5.229.819	5.142.538	4.959.300	4.894.438	4.849.699

Tabel 4.2.2 Decentralisatie- en integratie-uitkeringen 2018-2023 (in duizenden euro's)

Uitkeringsjaar	2018	2019	2020	2021	2022	2023 Vindplaats
- wmo (integratie-uitkering)	1.293.821					mei 2018, § 4.2-4
- maatschappelijke opvang	385.057	385.057	385.057	385.057	385.057	385.057 mei 2017, § 4.2
- vrouwenopvang	130.330	153.331	155.031	159.831	159.831	159.831 mei 2018, § 4.2-11
- brede impuls						
- combinatiefuncties/buurtportcoaches	58.680					september 2017, § 4.2-1
- vergunningverlening, toezicht en handhaving	46.700	46.700	46.700	46.700	46.700	46.700 mei 2017, § 4.2
- jeugd	21.700	21.700	21.700	21.700	21.700	21.700 juni 2012, § 6.9
- bodemsanering	57.570	53.516	51.655			mei 2018, § 4.2-6
- beeldende kunst en vormgeving	13.500	13.500	13.500	13.500	13.500	13.500 september 2015, § 4.2-1
- gezond in de Stad	19.440	19.440	19.440	19.440	0	0 mei 2017, § 4.2-4
- veiligheidshuizen	7.699	7.699	7.699	7.699	7.699	7.699 juni 2012, § 6.11
- knelpunten verdeelproblematiek	3.531	3.612	3.695	3.780	3.867	3.956 mei 2018, § 4.2-25
- erfgoed en ruimte	294					mei 2018, § 4.2-21
- LHBT-emancipatiebeleid	911					september 2018, § 4.2-23
- groeiopgave Almere	7.444	7.371	7.371	7.371	7.371	7.371 mei 2018, § 4.2-22
- bevolkingsdaling	11.245	11.245	11.245			december 2017, § 4.2-12
- voorschoude voorziening peuters	30.000	30.000	30.000	30.000	30.000	30.000 september 2018, § 4.2-5
- nog te bestemmen voorschoude voorziening peuters			10.000	20.000	20.000	20.000 september 2018, § 4.2-5
- BRP: centralisering inschrijving	4.731	4.731	4.731	4.731	4.731	4.731 mei 2018, § 4.2-8
- beter betruften	2.585					mei 2018, § 4.2-12
- basisregistratie grootschalige topografie	422	211				december 2016, § 4.2-11
- interreg V	291					mei 2018, § 4.2-20
- bonus beschut werken	3.847	21.000	26.000			september 2018, § 4.2-4
- Leeuwarden culturele hoofdstad	2.066					september 2016, § 4.2-5
- armoedebestrijding kinderen	85.000	85.000	85.000	85.000	85.000	85.000 mei 2017, § 4.2
- scholenprogramma Groningen	3.000	8.875	3.000	3.000	3.000	3.000 december 2016, § 4.2-3
- versterking gemeentelijke aanpak jihadisme	5.256					mei 2018, § 4.2-9
- innovatieve aanpak energiebesparing	7.250					mei 2018, § 4.2-8
- herstructurering Wsw Oost-Groningen	2.200					mei 2018, § 4.2-13
- economische zelfstandigheid	808					mei 2018, § 4.2-18
- dialoog Sinterklaasintocht	35					mei 2018, § 4.2-26
- pilot Weerbaar opvoeden	102					mei 2018, § 4.2-24
- tijdelijke oplossing anonieme hulplijn	657					september 2017, § 4.2-13
- arbeidsparticipatie mensen met een psychische	172					december 2017, § 4.2-4
- Voorziening knelpunten sociaal domein	200.000					maart 2018, § 4.2-2
- beschermd Wonen		1.714.419	1.713.566	1.713.552	1.713.522	1.713.564 september 2018, § 4.2-1
- participatie		1.929.933	1.837.952	1.787.278	1.741.799	1.696.929 september 2018, § 4.2-18
- voogdij/18+		648.211	647.661	647.661	647.661	647.661 september 2018, § 4.2-7
- maatschappelijke begeleiding	1.527					mei 2018, § 4.2-15
- matches op werk	3.083					mei 2018, § 4.2-10
- referendum	7.971					september 2018, § 4.2-22
- versterking lokale werkgelegenheid Groningen	1.900	1.900				mei 2018, § 4.2-14
- innovatiepartnerschap Amsterdam	310					mei 2018, § 4.2-19
- spoorstaafconditioneringssystemen	137					mei 2018, § 4.2-23
- milieuzones grote steden	1.000					mei 2018, § 4.2-16
- schulden en armoede	27.000	22.225	22.225			mei 2018, § 4.2-5
- Regiodeal Eindhoven	39.900					september 2018, § 4.2-2
- Transformatiefonds Sociaal Domein Jeugd	36.000	36.000	36.000			september 2018, § 4.2-3
- Roode Vaart Zevenbergen	7.958					september 2018, § 4.2-6
- Versnelling lokale aanpak tegen eenzaamheid	3.500					september 2018, § 4.2-8
- Jeugdhulp aan kinderen in een AZC		3.000	3.000	3.000	3.000	3.000 september 2018, § 4.2-9
- Koplopergemeenten Cliëntondersteuning	2.748					september 2018, § 4.2-10
- meer maas meer Venlo	1.100	833				september 2018, § 4.2-11
- experimenten sociale benadering dementie	1.000					september 2018, § 4.2-12
- erfgoedregistraties	600					september 2018, § 4.2-13
- pilot opvang en begeleiding asielzoekers	526					september 2018, § 4.2-14
- impuls gelden Weerbaar bestuur	500					september 2018, § 4.2-15
- terugdringen gezondheidsachterstanden	310	310	310			september 2018, § 4.2-16
- omgevingsspoor Ternaard	215					september 2018, § 4.2-17
- opvang Sint Maarten	142					september 2018, § 4.2-19
- digitale content ontwikkeling raadsleden	100					september 2018, § 4.2-20
- EMA Amsterdam	100					september 2018, § 4.2-21
Totaal	2.543.971	5.229.819	5.142.538	4.959.300	4.894.438	4.849.699

Toelichting

1. Beschermd Wonen

Zoals aangekondigd in de meicirculaire 2018, paragraaf 2.2, is de volumegroei 2019 voor Beschermd wonen toegekend.

2. Regiodeal Eindhoven

Het kabinet reserveert maximaal € 130 miljoen voor het aanpakken van de opgave van de regio Brainport Eindhoven. De Regio Deal Brainport Eindhoven zet in op het versterken van een onderscheidend voorzieningenniveau, het aantrekken, opleiden en behouden van technisch talent op alle onderwijsniveaus en het realiseren van innovaties met maatschappelijke impact. Met deze (eerste) decentralisatie-uitkering worden de projecten gefinancierd die in 2018 zullen worden opgestart.

3. *Transformatiefonds Sociaal Domein Jeugd*

In de meicirculaire 2018, paragraaf 4.2.2, is gemeld dat voor het Transformatiefonds in de periode 2018, 2019 en 2020 jaarlijks € 36 miljoen beschikbaar is. Deze middelen zijn in deze circulaire aan het gemeentefonds toegevoegd. In de decembercirculaire 2018 zal de verdeling, naar rato, op basis van het aantal kinderen per jeugdzorgregio, bekend gemaakt worden.

In juni 2018 zijn de 'spelregels' van het Transformatiefonds Jeugd gepubliceerd. Hierin staat beschreven op welke wijze een jeugdzorgregio een bijdrage uit het transformatiefonds kan ontvangen (aanvragen kan tot 1 oktober 2018), en aan welke voorwaarden voldaan moet worden. De 'spelregels' zijn in samenwerking tussen het Rijk en de VNG opgesteld en zijn terug te vinden op <https://vng.nl/onderwerpenindex/jeugd/jeugdhulp/nieuws/transformatiefonds-108-miljoen-voor-vernieuwing-jeugdhulp>.

4. *Bonus beschut werk*

In paragraaf 4.2-3 van de septembercirculaire 2016 zijn gemeenten geïnformeerd over de financiële stimulans ("bonus") om het aantal gerealiseerde beschut werkplekken te vergroten. Bijlage 4.2-4 bevat de bedragen die gemeenten in 2018 ontvangen voor de creatie en de continuering van beschut werkplekken in 2017. De gegevens over het aantal gerealiseerde en gecontinueerde beschut werkplekken zijn afkomstig van het UWV. Met ingang van 2017 kunnen mensen ook zelf, zonder tussenkomst van de gemeente, een advies beschut werk aanvragen. In deze gevallen wordt de creatiebonus toegekend aan de gemeente waar de burger woonachtig is op het moment dat het UWV een positief advies beschut werk afgeeft. Een beschut werkplek wordt bepaald door een koppeling van het door UWV afgegeven positief advies beschut werk en een dienstverband blijkend uit de polisadministratie van UWV. De continueringsbonus wordt toegekend aan de gemeente die de creatiebonus toegekend heeft gekregen.

Het totaal van de uitgekeerde bonussen voor het jaar 2017 bedraagt € 3,847 miljoen. Daardoor is op het totale budget van € 16 miljoen een vrijval ontstaan van € 12,153 miljoen. Het kabinet heeft, mede naar aanleiding van het Algemeen Overleg van de Tweede Kamer met de Staatssecretaris van SZW op 26 oktober 2016, besloten dat de vrijvallende middelen voor de gehele looptijd van de bonusregeling beschikbaar blijven voor gemeenten. Voor 2018 betekent dit dat het bedrag van € 12,153 miljoen wordt overgeheveld naar de integratie-uitkering Sociaal domein, onderdeel Participatie (zie paragraaf 3.2.1).

5. *Voorschoolse voorziening peuters*

Het Ministerie van SZW en de VNG hebben in 2016 bestuurlijke afspraken gemaakt ("een aanbod voor alle peuters") met als doel om alle peuters de mogelijkheid te geven om naar een voorschoolse voorziening te gaan. Om gemeenten hiertoe in staat te stellen, heeft het Rijk vanaf 2016 via een decentralisatie-uitkering aan gemeenten een budget beschikbaar gesteld dat oploopt tot structureel € 60 miljoen in 2021. Dit bedrag is gebaseerd op de aanname dat er ongeveer 40.000 peuters zijn die niet bereikt worden door gemeenten en die geen recht hebben op kinderopvangtoeslag en/of voorschoolse educatie. In de bestuurlijke afspraken is verder afgesproken dat SZW en de VNG een monitor opzetten om onder meer de ontwikkeling te volgen

van het aantal peuters dat naar een voorschoolse voorziening gaat.

Uit de eerste meting van de monitor uit 2017, die in opdracht van SZW en de VNG is uitgevoerd, blijkt dat de groep peuters die niet bereikt worden door gemeenten en geen recht hebben op kinderopvangtoeslag veel kleiner is dan de 40.000 peuters waar in de bestuurlijke afspraken van werd uitgegaan, namelijk 11.400 peuters. De uitkomst van de eerste meting van de monitor was aanleiding voor SZW en de VNG om met elkaar in gesprek te gaan over het herzien van de bestuurlijke afspraken waarbij partijen het erover eens dat het aantal peuters bij de start in 2016 hoger kan zijn geweest dan uit de eerste meting in 2017 blijkt. Centraal bij deze gesprekken stond dat de herziening van de middelen gemeenten moeten helpen en dat de middelen toebedeeld worden aan onderwerpen op SZW-gebied.

SZW en de VNG hebben overeenstemming bereikt om de peutermiddelen vanaf 2019 niet verder op te laten lopen dan € 30 miljoen. Dit heeft als gevolg dat voor 2019 en verder de bedragen per gemeenten en de verdeling van 2018 zullen worden aangehouden. Vanaf 2019 komt er structureel € 10 miljoen extra voor toezicht en handhaving kinderopvang en gastouderopvang beschikbaar vanuit de decentralisatie-uitkering Voorschoolse voorziening peuters (zie ook paragraaf 2.2.7). Over de besteding van de overige middelen in 2020 en 2021 en verder vindt nog overleg plaats. Meer informatie volgt in de meicirculaire 2019.

6. *Roode Vaart Zevenbergen*

De gemeente Moerdijk ontvangt een bijdrage voor het project 'realisatietracé Roode Vaart Zevenbergen'. Deze bijdrage vindt plaats in het kader van afspraken uit de regionale samenwerkingsovereenkomst voor dit project (2013) en toezeggingen van het Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat (2015). Het Rijk wil met deze bijdrage een verbetering van de regionale zoetwatervoorziening mogelijk maken.

7. *Academische component kinder- en jeugdpsychiatrie*

Er is breed geconstateerd dat de directe bekostiging via de gemeenten van de academische functie van de academische centra voor Kinder- en Jeugdpsychiatrie te kwetsbaar is geworden. Dit geldt specifiek voor die academische centra waarvan de financiering niet volledig via het Landelijk Transitiearrangement verloopt.

Het Ministerie van VWS en de VNG hebben om die reden besloten om vanaf 2019 de academische functie van de vier academische centra Accare, de Bascule, Curium en Karakter vanuit vier accounthoudende gemeenten te financieren. De accounthoudende gemeenten zijn respectievelijk Groningen, Amsterdam, Leiden en Nijmegen. Hiervoor wordt vanuit het subcluster jeugdhulp uit de algemene uitkering € 4,41 miljoen overgeheveld naar de integratie-uitkering Voogdij/18+ en specifiek aan deze vier gemeenten toebedeeld. In dit bedrag is rekening gehouden met de extra uitvoeringskosten voor de accounthoudende gemeenten. De verdeling over de vier accounthoudende gemeenten is als volgt: Nijmegen € 1,505 miljoen, Groningen € 1,305 miljoen, Amsterdam € 0,845 miljoen en Leiden € 0,755 miljoen.

8. Versnelling lokale aanpak tegen eenzaamheid

In het kader van het programma Eén tegen Eenzaamheid is € 3,5 miljoen beschikbaar gesteld voor versnelling van bestaande en startende lokale aanpakken. In overleg met de VNG zal tot een doelmatige verdeling van de middelen worden gekomen. Deze verdeling wordt in de decembercirculaire 2018 bekend gemaakt.

9. Jeugdhulp aan kinderen in een AZC

Vanaf 2019 worden gemeenten volledig verantwoordelijk voor de organisatie en financiering van de jeugdhulp, inclusief de jeugd-ggz, aan kinderen in een AZC. Voor de financiering van deze taak wordt een aparte decentralisatie-uitkering ingesteld. Het binnen het gemeentefonds beschikbare bedrag van € 3 miljoen wordt daartoe structureel overgeheveld vanuit het jeugdbudget naar die decentralisatie-uitkering. Bij Voorjaarsnota 2019 zullen ook de beschikbare middelen van de begroting van J&V worden overgeboekt naar deze decentralisatie-uitkering (zie verder paragraaf 2.2.6).

10. Koplopergemeenten Cliëntondersteuning

Het kabinet zet extra in op onafhankelijke cliëntondersteuning. Op 12 juli 2018 heeft de Minister van VWS de aanpak hiertoe naar de Tweede Kamer gestuurd (TK 2017–2018, 31 476, nr. 22). In 2017 is een aantal gemeenten reeds aan de slag gegaan om hun beleid ten aanzien van cliëntondersteuning te versterken. Na overleg met de VNG is bepaald dat 14 van deze koplopers in 2018 incidenteel extra middelen zullen ontvangen voor hun lokale aanpak. De resultaten en geleerde lessen van de 14 koplopers zullen onderling worden gedeeld, met andere gemeenten (in de regio) en op landelijke bijeenkomsten.

Voor de verdeling van de extra middelen wordt verwezen naar bijlage 5.2.10

11. Meer Maas Meer Venlo

De gemeente Venlo ontvangt in 2018 en 2019 in totaal € 1,933 ten behoeve van de uitvoering van de integrale Hoogwaterbeschermingsprogramma (HWBP)/MIRT-verkenning Meer Maas Meer Venlo. In deze verkenning naar rivierverruiming onderzoeken Rijk en regio gezamenlijk de waterveiligheidsopgave en ruimtelijk economische opgave en kansen voor synergie door een integrale benadering in de regio Venlo.

12. Experimenten sociale benadering dementie

De gemeenten Amsterdam, Amstelveen, Den Bosch en Rotterdam zullen in 2018 starten met trials sociale benadering dementie. Zij krijgen hiervoor € 0,25 miljoen per gemeente.

13. Erfgoedregistraties

In 2021 treedt de Omgevingswet in werking. Om de uitvoering van deze wet mogelijk te maken

wordt een Digitaal Stelsel Omgevingswet ingericht. De Minister van OCW werkt hier, vanuit haar verantwoordelijkheid voor erfgoed in het ruimtelijk domein, actief aan mee in nauwe samenwerking met gemeenten. De gemeenten gaan in dit kader een gezamenlijke registratie van erfgoed opzetten, waarin 100.000 beeldbepalende panden en 45.000 gemeentelijke monumenten worden opgenomen. De gemeente Amsterdam ontvangt, als trekker van deze gezamenlijke registratie, € 0,6 miljoen.

14. Pilot opvang en begeleiding asielzoekers

De gemeente Tynaarlo ontvangt € 525.262 voor de Pilot kleinschalige opvang voor kansrijke asielzoekers. Dit bedrag bestaat uit tweemaal kwartaalkosten voor de tussenvoorziening, ad € 121.288, plus de opstartkosten voor de Drentse Gemeenten voor de locatie in Eelde, ad € 282.685. De tussenvoorziening in Tynaarlo wordt een brede proeftuin om te toetsen in welke mate de gekozen aanpak (kleinschalige opvang, directe focus op integratie en participatie) beantwoordt aan de doelstellingen van kabinet en medeoverheden om het asielsysteem voor opvang te flexibiliseren en beter te laten aansluiten op integratie en participatie. Doelstellingen die zowel in het Regeerakkoord en als in het interbestuurlijk programma (IBP) zijn benoemd.

15. Impulsgelden Weerbaar bestuur

Ter versterking van het weerbaar bestuur ontvangen acht gemeenten een financiële impuls van elk € 80.000. Het betreft innoverende, domeinoverstijgende initiatieven die bijdragen aan één of meer van de drie sporen uit het thema “Weerbaar bestuur”, namelijk: (1) het versterken van de integriteit en veiligheid van politieke ambtsdragers, (2) het versterken van de preventieve bestuurlijke aanpak en maatschappelijke weerbaarheid en (3) het tegengaan van ondemocratische beïnvloeding. Het betreft een eerste tranche van initiatieven. De uitkomsten worden gedeeld met andere gemeenten, met name in de leerkringen waar deze gemeenten deel van uit maken. Uiterlijk 1 maart 2020 wordt de opbrengst ter beschikking gesteld aan het Ministerie van BZK. De ontvangende gemeenten voor de eerste tranche zijn opgenomen in bijlage 4.2-15. In de decembercircularie 2018 zal de tweede tranche worden opgenomen. De betreffende gemeenten zijn hierover geïnformeerd.

16. Terugdringen gezondheidsachterstanden

De gemeente Amsterdam ontvangt in de periode 2018 tot en met 2020 jaarlijks € 310.000 om concrete resultaten te halen die bijdragen aan het verder verbeteren van het sociaal domein, door kwetsbare burgers zo goed mogelijk te ondersteunen. De ambitie is om beleidsvelden op lokaal niveau te verbinden, invulling te geven aan transformatie en meer in te zetten op integrale aanpakken.

Terugdringen van gezondheidsachterstanden is een van de 16 thema's binnen het programma sociaal domein. Het thema gezondheidsachterstanden richt zich op kinderen en jongeren. Eind 2017 is de onderliggende opdracht voor het thema vastgesteld door de programmaraad van het programma. Rijk (het Ministerie van VWS) en gemeenten (Amsterdam) hebben een convenant afgesloten over het terugdringen van gezondheidsverschillen. Hiermee committeren partijen zich

aan een gezamenlijk proces.

17. Omgevingsspoor Ternaard

In het kader van de pilot omgevingsmanagement ontvangt de gemeente Dongeradeel een bijdrage voor de inhuur van een bureau dat de kwartiermakersfase B van de gaswinning bij Ternaard begeleidt.

18. Participatie

Tot 2017 werd de tolkvoorziening in het werkdomein door de VNG georganiseerd bij het UWV. De VNG ontving hiervoor rechtstreeks een uitkering uit het gemeentefonds. Per 2018 is deze financiering gestopt. Vanaf 2018 zullen de gelden uit het gemeentefonds naar de begroting van het Ministerie van SZW worden overgeboekt om op die wijze de uitgaven aan de doventolk en de uitvoeringskosten van het UWV te compenseren. Naar verwachting neemt het gebruik van de tolkvoorziening Participatiewet de komende jaren toe, vanwege de ingroei van de doelgroep van de Participatiewet. Vooruitlopend op het wetsvoorstel is de uitname voor 2018 reeds bij de meicirculaire 2018 verwerkt (zie paragraaf 3.2.12). Dit betreft de uitname voor 2019 en verder.

19. Opvang Sint Maarten

In het kader van noodhulp bovenwindse eilanden ontvangt de gemeente Haarlem € 86.492, de gemeente Leiden € 46.358, de gemeente Amsterdam € 4.540 en de gemeente Den Haag € 4.376 als vergoeding voor de gemaakte kosten voor het opvangen van Sint Maartenaren in door gemeenten verstrekte noodopvangvoorzieningen "die buiten de reguliere maatschappelijke opvang zijn getroffen". Hoewel het bieden van noodopvang voor mensen die daarop aangewezen zijn een gemeentelijke verantwoordelijkheid is, wordt vanwege de uitzonderlijke omstandigheden waaronder de mensen van Sint Maarten naar Nederland kwamen en de specifieke kenmerken van de mensen die het betrof, een bijdrage beschikbaar gesteld.

20. Digitale content ontwikkeling raadsleden

In het Regeerakkoord is opgenomen dat het kabinet de versterking van de voorbereiding, opleiding en toerusting van de leden van gemeenteraden en Provinciale Staten ondersteunt. In het kader daarvan ontvangt de gemeente Almere een bijdrage voor de doorontwikkeling van inhoud voor de digitale leeromgeving voor raadsleden. Met de digitale leeromgeving worden raadsleden in staat gesteld tijd- en plaats onafhankelijk de voor de uitoefening van hun functie relevante kennis op te doen. De gemeente Almere ontwikkelt mede namens 21 100.000+ gemeenten een reeks digitale kennisclips, opleidingen en trainingen. Deze inhoud wordt uiteindelijk aan alle gemeenteraadsleden in Nederland beschikbaar gesteld via de digitale leeromgeving.

21. EMA Amsterdam

De Nederlandse overheid heeft zich gecommitteerd aan de komst van het Europees

Geneesmiddelenagentschap (EMA) naar de Zuidas en de business continuïteit in de overgang. Met het oog op de komst van de medewerkers van het EMA naar de Amsterdamse regio ontvangt de gemeente Amsterdam € 100.000 om dit zo goed mogelijk te laten verlopen. Hiervan zal in opdracht van de Metropoolregio Amsterdam (MRA) € 50.000 worden ingezet voor de ontwikkeling van een reisinformatie-tool. Deze tool zal de internationale medewerkers helpen inzicht te krijgen in de bereikbaarheid van werk, scholen en andere voorzieningen, om mede op basis daarvan een passende woonlocatie te kiezen. De andere € 50.000 dient als bijdrage aan de activiteiten die de MRA onderneemt om medewerkers van het EMA zo goed mogelijk te huisvesten in de MRA. Deze maatregelen zijn onderdeel van het bredere EMA- relocatieplan, en van het bredere plan "betere spreiding internationaal talent MRA".

22. Correctie referendum WIV

In de meicirculaire 2018 (paragraaf 4.2.7) is de decentralisatie-uitkering opgenomen over de organisatie van het referendum over de Wet- op de inlichtingen- en Veiligheidsdiensten (WIV). In deze decentralisatie-uitkering zijn verschillende tarieven toegepast voor gemeenten die het referendum tegelijk met de gemeenteraadsverkiezingen konden organiseren en gemeenten die het referendum apart moesten organiseren. Bij de berekening zijn de gemeenten Lingewaal en Lingewaard per abuis omgewisseld en in de verkeerde categorie ingedeeld. Juiste toepassing van de categorie voor deze twee gemeenten zorgt voor een lagere totale uitkering dan opgenomen in de meicirculaire 2018. Het restant wordt om die reden bij deze circulaire overgeheveld. De juiste bedragen voor deze gemeenten zijn ook verwerkt in bijlage 4.2-22. Tevens zijn de gemeenten Oss en Oud-Beijerland in deze bijlage opgenomen. In bijlage 4.2.7 van de meicirculaire 2018 waren deze gemeenten niet gepresenteerd.

23. LHBT-emancipatiebeleid

Regenboogsteden zetten zich in voor de gezamenlijke doelstelling de veiligheid, weerbaarheid en sociale acceptatie van LHBTI (Lesbische vrouwen, Homoseksuele mannen, Biseksuelen, Transgenderpersonen en intersekse personen) verder te bevorderen. De gemeente Venlo ontvangt voor het uitvoeren van dit beleid € 20.000.

4.3 Overige mededelingen decentralisatie- en integratie-uitkeringen

In deze paragraaf worden aankondigingen over decentralisatie- en integratie-uitkeringen opgenomen, wijzigingen in de verdeling en overige mededelingen.

4.3.1 Wmo

De verdeling voor 2017 en 2018 is ten opzichte van de meicirculaire 2018 gewijzigd door het gebruik van actuelere maatstafaantallen. De uitkering over 2017 is definitief geworden. De trimfactor voor uitkeringsjaar 2017 stellen wij vast op 1,00002. Vanaf 2019 maakt de integratie-uitkering Wmo onderdeel uit van de algemene uitkering.

De verdeling van de integratie-uitkering Wmo is opgenomen in bijlage 4.3.1.

4.3.2 Maatschappelijke opvang

De verdeling voor 2018 is ten opzichte van de meicirculaire 2018 gewijzigd door het gebruik van actuelere maatstafaantallen. De uitkering voor 2019 en verder is gelijkgesteld aan de uitkering voor 2018. De trimfactor voor uitkeringsjaar 2017 stellen wij vast op 1,18088. Hiermee wordt de trimfactor 2017 definitief. De trimfactor zorgt ervoor dat het totaal beschikbare bedrag exact wordt uitgekeerd.

Een overzicht van de bedragen per gemeente van 2018 en verder treft u aan in bijlage 4.3.2. De verdeling over de gemeenten voor 2017 kunt u vinden in bijlage 4.2.2d van de meicirculaire 2018.

4.3.3 Vrouwenopvang

In 2014 hebben de 35 centrumgemeenten van de decentralisatie-uitkering Vrouwenopvang in een brief aan het Ministerie van VWS aangegeven dat ze een landelijk dekkend netwerk van Centra voor seksueel geweld (CSG) wilden opzetten. Het Rijk heeft de eerste jaren de bekostiging van de landelijke coördinatiefunctie op zich genomen. Vanaf 2019 zal de bekostiging worden overgenomen door de gemeenten. Om de administratieve lasten zoveel mogelijk te beperken, willen de centrumgemeenten de uitkering van dat bedrag via één gemeente laten lopen. De gemeente Utrecht heeft zich bereid verklaard de kassiersfunctie op zich te nemen. De jaarlijkse kosten voor de instandhouding van de landelijke coördinatiefunctie zijn € 300.000 en zullen binnen het verdeelmodel na rato worden herverdeeld van alle 35 centrumgemeenten naar de gemeente Utrecht voor wie het vaste bedrag wordt opgehoogd.

Voor het jaar 2017 en 2018 zijn ten opzichte van de septembercirculaire 2017 en de meicirculaire 2018 de aantallen eenheden van de maatstaven van het objectieve verdeelmodel geactualiseerd. De geactualiseerde aantallen zijn behalve voor 2018 ook voor latere jaren in de berekeningen gebruikt.

De verdeling over de gemeenten is opgenomen in de gemeentefondsrubriek op internet (<https://www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/financien-gemeenten-en-provincies/gemeentefonds/circulaires-gemeentefonds>).

Met ingang van 2018 wordt de decentralisatie-uitkering Vrouwenopvang structureel verhoogd met een bedrag van € 2,5 miljoen per jaar voor de opvang van slachtoffers van huiselijk en eerge relateerd geweld zonder eerdere verblijfsstatus en die vanwege hun slachtofferschap een verblijfsvergunning kunnen aanvragen of hebben aangevraagd. Omdat op grond van zowel het *Verdrag van Istanbul* als de *Europese Richtlijn minimumnormen slachtoffers* aan deze categorie slachtoffers opvangvoorzieningen moeten worden geboden, stellen het Ministerie van JenV en VWS gezamenlijk het genoemde bedrag beschikbaar. In 2019 wordt het recht op toegang tot

opvangvoorzieningen voor deze doelgroep bij AMvB onder de werking van de Wmo 2015 gebracht. De verwerking van de € 2,5 miljoen voor 2018 in de decentralisatie-uitkering vrouwenopvang zal komende decembercirculaire plaatsvinden. Voor de overige jaren vindt de verwerking in de meicirculaire 2019 plaats.

Eind april is door de VNG, samen met de Ministeries van JenV en VWS, het meerjarenprogramma 'Geweld hoort nergens thuis' gepresenteerd. Het programma 'Geweld hoort nergens thuis' stelt per centrumgemeente vrouwenopvang /geweld in huiselijke kring een vergoeding van € 25.000 voor de periode 1 september 2018 tot en met 31 december 2018 beschikbaar voor het aanstellen van een regionale projectleider. Voor de jaren 2019, 2020 en 2021 wordt een vergoeding van € 75.000 per jaar beschikbaar gesteld. De uitkering voor 2018 zal in de komende decembercirculaire worden verwerkt. Voor de overige jaren zal de uitkering in de meicirculaire 2019 worden verwerkt.

4.3.4 Maatschappelijke begeleiding

Met de overgang naar het nieuwe systeem van financiering van de gelden maatschappelijke begeleiding via de decentralisatie uitkering is een groep inburgeringsplichtige asielmigranten niet meegeteld in de aantallen voor de meicirculaire 2018. Het betreft de groep die inburgeringsplichtig is geworden voor 1 oktober 2017 maar pas later gehuisvest is of nog huisvesting moet vinden. DUO en COA brengen momenteel deze groep in kaart waarna de middelen voor de maatschappelijke begeleiding van deze groep personen (die in de periode vanaf 1 oktober 2017 zijn gehuisvest) als nog worden toegevoegd aan het gemeentefonds en zullen worden verdeeld via de decentralisatie uitkering. Nadere informatie volgt op de website van DUO zakelijk, in de meicirculaire 2019 en indien noodzakelijk via de Q&A gemeentefonds van het Ministerie van BZK.

4.3.5 Combinatiefunctionarissen/buurtsportcoaches

Op vrijdag 29 juni zijn, naast het Nationale Sportakkoord, de nieuwe bestuurlijke afspraken getekend voor de Brede Regeling Combinatiefuncties (voorheen Brede Impuls Combinatiefuncties) namens de bewindspersonen van het Ministerie van VWS, Ministerie van OCW, Ministerie van SZW en de voorzitter van het bestuur van de VNG.

Het Ministerie van VWS stelt jaarlijks aan gemeenten een structureel bedrag van € 61 miljoen beschikbaar, dit is een verhoging van het budget met € 13 miljoen. Dit bedrag is inclusief € 5 miljoen die sinds 2014 structureel beschikbaar is als onderdeel van het armoede- en schuldenbeleid en inclusief € 8 miljoen die vanuit VWS beschikbaar is. Deze middelen zijn met name beschikbaar gesteld om extra in te zetten op het versterken van sport- en beweegaanbieders, het mogelijk maken van sporten en bewegen voor mensen die hierbij belemmeringen ervaren en het ondersteunen bij het verbeteren van de kwaliteit van het bewegingsonderwijs. Het Ministerie van OCW stelt jaarlijks voor de Brede Regeling Combinatiefuncties een structureel bedrag van € 11,5 miljoen beschikbaar. Hiermee komt de totale decentralisatie-uitkering uit om € 72,5 miljoen. Gemeenten regelen 60% cofinanciering. Hierdoor dragen zij jaarlijks minimaal € 108,5 miljoen bij.

De bedragen zullen aan gemeenten beschikbaar worden gesteld en verdeeld op basis van de verdeelmaatstaven 'jongeren tot en met 17 jaar' en 'inwoners' (elk voor 50%). Gemeenten dienen hiervoor voor 15 oktober 2018 de intentieverklaring in. Informatie hierover is te vinden in de brief die op 6 juli 2018 is verzonden aan gemeenten door de Vereniging Sport en Gemeenten met kenmerk: VSG/2018/AJ/ms- U18101.

De bedragen per gemeente voor de Brede Regeling Combinatiefuncties 2019 zullen in de decembercirculaire 2018 worden gepubliceerd.

4.3.6 Pilots multidisciplinaire centra voor huiselijk geweld en kindermishandeling onder 1 dak

In het programmaplan 'Geweld hoort nergens thuis' hebben Tilburg en Rotterdam de intentie uitgesproken pilots te doen waarin het centrum voor huiselijk geweld en kindermishandeling wordt doorontwikkeld tot een samenwerking voor cliënten door professionals die zelf direct bij het gezin betrokken zijn, onder één dak. Kennemerland heeft een dergelijk centrum onder één dak al gerealiseerd waar het gaat om kindermishandeling. In deze pilot zal dit centrum worden doorontwikkeld naar een centrum dat ook een multidisciplinaire aanpak kent voor huiselijk geweld. Om te toetsen of het onder één dak brengen, daadwerkelijk leidt tot betere resultaten worden de werkwijzen in Friesland en West-Brabant als referentie gebruikt.

Het Programma 'Geweld hoort nergens thuis' stelt voor de drie pilotregio's Midden-Brabant (via gemeente Tilburg), Rotterdam-Rijnmond (via gemeente Rotterdam) en Kennemerland (via gemeente Haarlemmermeer) een vergoeding van € 35.000 voor de periode 1 september 2018 tot en met 31 december 2018 beschikbaar voor het opstellen van het voorstel en het bewerkstelligen van het bestuurlijk draagvlak. Voor de jaren 2019, 2020 en 2021 ontvangen de regio's Midden-Brabant en Rotterdam-Rijnmond een vergoeding van € 350.000 voor het daadwerkelijk realiseren van een multidisciplinair centrum huiselijk geweld en kindermishandeling onder één dak. Voor Kennemerland is dit € 175.000 per jaar.

Per referentie werkwijze wordt in 2018 een budget van € 15.000 beschikbaar gesteld. Voor de jaren 2019, 2020 en 2021 wordt een vergoeding van € 50.000 per regio per jaar beschikbaar gesteld. De gemeente Leeuwarden zal namens de regio Friesland en de gemeente Breda namens de regio West-Brabant de middelen ontvangen.

Voor 2018 zal de decentralisatie-uitkering in de komende decembercirculaire worden verwerkt. Voor de overige jaren zal de verwerking in de meicirculaire 2019 plaatsvinden.

4.3.7 Loondispensatie gaat niet door, mogelijkheid extra beschutte werkplekken vervalt

In het Regeerakkoord is opgenomen dat gemeenten meer mogelijkheden krijgen om voor mensen met een beperking extra beschutte werkplekken te organiseren, maatwerk te bieden richting werk of werkgevers te "ontzorgen". Deze maatregel was nog niet financieel verwerkt in de circulaire van het gemeentefonds omdat hiervoor, in samenhang met de invoering van loondispensatie in de

Participatiewet, verdere uitwerking noodzakelijk was. Verdere informatie zou volgen in de septembercirculaire 2018.

De Staatssecretaris van SZW heeft geconcludeerd dat het invoeren van loondispensatie in de Participatiewet niet de gewenste vereenvoudiging brengt. Nu de invoering van loondispensatie niet doorgaat, vervallen ook de extra middelen voor de mogelijkheid van extra beschutte werkplekken. De Kamer is per brief van 7 september jongstleden geïnformeerd over het niet doorgaan van loondispensatie en de start van een breed offensief om mensen met een arbeidsbeperking die langs de kant staan aan het werk te helpen. Kern van het offensief is dat het kabinet gaat inzetten op het vereenvoudigen van regels voor werkgevers, het lonend maken van (meer) werken voor mensen met een beperking, ook als zij in deeltijd werken en ervoor zorgen dat werkgevers en mensen die op zoek zijn naar een baan elkaar beter gaan vinden.

5 Overige mededelingen

5.1 Inleiding

Dit hoofdstuk bevat diverse mededelingen over de gemeentefinanciën. Paragraaf 5.2 bevat mededelingen over het gemeentefonds die geen betrekking hebben op één van de specifieke onderdelen uit de hoofdstukken 2, 3 of 4. Vervolgd wordt met mededelingen op het terrein van de gemeentefinanciën.

5.2 Gemeentefondstotalen, bevoorschotting en nominale ontwikkelingen

Gemeentefondstotalen

Tabel 5.2.1 bevat een overzicht van de gemeentefondstotalen 2018-2023. In de tabel zijn de bedragen uit de hoofdstukken 2, 3 en 4 bij elkaar gebracht.

Tabel 2.5.1 Gemeentefondstotalen 2018-2022 (in duizenden euro's)

	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Algemene uitkering	16.536.672	24.893.847	25.900.337	26.746.672	27.635.229	28.590.590
DU/IU	2.543.971	5.229.819	5.142.538	4.959.300	4.894.438	4.849.699
IU Sociaal domein	10.064.409					
Totaal	29.145.052	30.123.666	31.042.875	31.705.972	32.529.667	33.440.289

Bevoorschotting

De bedragen 2018 uit de tabel zullen worden verwerkt in de bevoorschotting vanaf 2 oktober 2018. Tot dat tijdstip is de bevoorschotting gebaseerd op de meicirculaire 2018. Op de eerste dinsdag in oktober zullen ook eventuele verrekeningen plaatsvinden als er voor 2018 te veel of juist te weinig voorschot is verstrekt. Verrekeningen over het uitkeringsjaar 2017 worden ook in oktober uitgevoerd.

De voorschotbetalingen op de algemene uitkering over 2019 zullen in beginsel gebaseerd worden op de uitkeringsfactor en de bedragen per eenheid die in deze circulaire zijn vermeld. Daarnaast worden de meeste basisgegevens overgenomen van het jaar 2018.

Nominale ontwikkelingen

De algemene uitkering is uitgedrukt in lopende prijzen. De decentralisatie-uitkeringen betreffen doorgaans nominale bedragen. De integratie-uitkering Sociaal domein en de integratie-uitkeringen zijn uitgedrukt in constante prijzen.

Aangezien de reële groei van het gemeentefonds lager ligt dan de nominale groei is het van belang dat gemeenten rekening houden met de loon- en prijsontwikkelingen. Om gemeenten, die niet beschikken over eigen loon- en prijsindexen, te faciliteren bij het omgaan met nominale ontwikkelingen is tabel 5.2.1 opgenomen. De tabel bevat een aantal loon- en prijsindicatoren die het CPB onderscheidt voor de overheidssector. De cijfers zijn ontleend aan de meest recente

publicaties van het CPB. Voor nadere informatie verwijzen wij naar de regelmatig bijgestelde prognoses op de website van het CPB ([CPB](#)), met name de rubriek Macro Economische Verkenning (MEV2019).

Tabel 5.2.1 Prijsindexen CPB* MEV en CEP**

	2019	2020	2021	2022	2023***
Prijs bruto binnenlands product (pbbp)	2,5	2,0	1,8	1,9	1,9
Prijs nationale bestedingen (pnb)	2,6	2,0	2,0	2,1	2,1
Nationale consumentenprijsindex (cpi)	2,4	1,8	1,8	1,8	1,8
Loonvoet sector overheid	3,4	3,5	3,0	3,6	3,6
Prijs overheidsconsumptie, beloning werknemers	2,9	3,2	2,7	3,2	3,2
Prijs overheidsconsumptie, netto materieel (imoc)	1,6	1,5	1,4	1,5	1,5

* toelichting bij de kerngegevens is te vinden op: <https://www.cpb.nl/artikel/toelichting-bij-kerngegevenstabel>

** 2019 is op basis van de MEV 2019. 2020-2022 is op basis van de CEP 2018

** cijfers 2022 zijn doorgetrokken naar 2023

5.3 Individuele referentiewaarden EMU-saldo gemeenten 2019

Zoals aangegeven in de meicirculaire is in het Bestuurlijk Overleg Financiële verhoudingen van 23 mei 2018 gesproken over de EMU-norm voor de decentrale overheden. Na een constructieve dialoog hebben het Rijk en decentrale overheden elkaar gevonden in een macro EMU-norm van -0,4 procent van het bbp per jaar voor de periode van 2019 tot en met 2022.

Het Rijk heeft conform de Wet Houdbare overheidsfinanciën (Hof) een onderverdeling van de macro EMU-norm voorgelegd aan de koepels van de decentrale overheden. Deze hebben hiermee ingestemd. Dit voorstel is, via een voorhangprocedure, aangeboden bij de Staten-Generaal. Na instemming van het parlement wordt de EMU-norm gepubliceerd in de Staatscourant.

Om de afzonderlijke provincies en gemeenten tijdig een beeld te geven wat dit voor hen betekent, publiceert het Ministerie BZK (vooruitlopend op instemming van het parlement) in lijn met de Wet Hof individuele EMU-referentiewaarden. De referentiewaarden voor gemeenten zijn in bijlage 5.3 opgenomen⁷ en tot stand gekomen door het totaalbedrag uit de tabel hieronder op basis van de begrotingstotalen over de gemeenten te verdelen.

Tabel 5.3: macronorm per bestuurslaag

	Gemeenten	Provincies	Waterschappen ⁸	Totaal
Verdeling macronorm 2019 (in % BBP)	0,27	0,08	0,05	0,40
Verdeling macronorm 2019 (* € 1000)	2.191.860	649.440	405.900	3.247.200

Geraamde BBP 2019 = 811.800.000

Een individuele EMU-referentiewaarde betreft geen norm, maar een indicatie van het aandeel dat een provincie of gemeente in de gezamenlijke tekortnorm heeft. De Wet Hof bepaalt dat de

⁷ Deze berekening is een momentopname o.b.v. een voorlopige voorspelling van het BBP 2019 uit de Macro Economische Verkenning (MEV) en op basis van de begrotingstotalen 2018 zoals in februari aangeleverd door het CBS op basis van de primitieve begrotingen van gemeenten en provincies.

⁸ De individuele referentiewaarden voor de waterschappen worden door de Unie van Waterschappen bekend gemaakt.

individuele referentiewaarde voor het EMU-saldo van de individuele overheden naast het eigen aandeel ook het aandeel in openbare lichamen betreft. Met het aandeel in openbare lichamen wordt bedoeld het deel van het EMU-saldo van de gemeenschappelijke regelingen waar een individuele decentrale overheid aan deelneemt dat aan de betreffende individuele overheid wordt toegerekend. Een deel van het EMU-saldo van de openbare lichamen maakt dus onderdeel uit van het EMU-saldo van de deelnemers.

5.4 Evaluatie verdeelmodellen sociaal domein

In paragraaf 5.3 van de meicirculaire 2018 bent u geïnformeerd over de vervolgstappen die moeten leiden tot een integrale nieuwe verdeling van de middelen in het gemeentefonds voor het sociaal domein per 2021.

SEO Economisch Onderzoek is onlangs gestart met het aangekondigde methodologisch onderzoek. In dit tussenonderzoek wordt met betrokken partijen bezien welke onderzoeksmethode het meeste geschikt is bij de verdeelonderzoeken in het gemeentefonds. De gebruikelijke methode is mogelijk minder geschikt voor de taken in het sociaal domein op dit moment, bijvoorbeeld vanwege de aard van de taken en de fase van transformatie waarin gemeenten zich bevinden. Het eindresultaat van het tussenonderzoek is een rapportage waarin de mogelijke onderzoeksmethoden zijn opgenomen, inclusief voor- en nadelen van de verschillende methoden en een weging op grond van een beoordelingskader. Het tussenonderzoek wordt begeleid door een stuurgroep bestaande uit BZK, VWS, VNG en onafhankelijke deskundigen met bestuurlijke en wetenschappelijke expertise. Daarnaast is een klankborggroep ingesteld met als deelnemende partijen: de Ministeries van BZK, Financiën, VWS en SZW, de VNG, ROB, NDSO, Divosa en enkele gemeenten. Op basis van de eindrapportage zullen de fondsbeheerders in afstemming met betrokken partijen de meest geschikte onderzoeksmethode selecteren. Naar verwachting is dit proces medio november 2018 afgerond.

De geselecteerde onderzoeksmethode zal vervolgens worden toegepast in het kwantitatief verdeelonderzoek, dat na het bovengenoemde methodologische onderzoek zal starten. De onderzoekers zullen in dit kwantitatief onderzoek een verdeelmodel voor het sociaal domein ontwikkelen dat zo veel mogelijk aansluit op de geobjectiveerde verschillen in taakopgave/kosten tussen gemeenten. De hierboven genoemde stuurgroep zal ook het kwantitatief onderzoek begeleiden. Daarnaast zullen begeleidingscommissies worden ingesteld. Voor meer informatie wordt verwezen naar paragraaf 5.3 van de meicirculaire 2018.

5.5 Heroverweging financiële verhoudingen

Op 6 juli 2018 heeft de Tweede Kamer een brief ontvangen ([TK 34775-B, nr. 18](#)) waarin is aangegeven vanuit welk perspectief het kabinet de financiële verhoudingen tussen Rijk en gemeenten kritisch tegen het licht wil houden. De financiële verhoudingen moeten bijdragen aan constructieve en gelijkwaardige interbestuurlijke verhoudingen door de bestuurskracht van gemeenten en provincies te ondersteunen via een stabiele, voorspelbare, adaptieve en

transparante bekostiging van hun takenpakket en ruimte bieden voor het gezamenlijk oplossen van maatschappelijke opgaven. We richten ons op vier onderwerpen: de verdeling van de algemene uitkering van het gemeentefonds, de verdeling van de algemene uitkering van het provinciefonds, het uitkeringsstelsel en kennis- en informatie-uitwisseling.

In 2018 vindt een aantal verdiepende onderzoeken plaats die als inbreng dienen voor een herijkingsonderzoek van de algemene uitkering van het gemeentefonds. Allereerst wordt er meer inzicht verkregen in de mate van beleidsvrijheid van en maatschappelijk geaccepteerde verschillen tussen het aanbod van voorzieningen in de verschillende taakvelden van gemeenten (en provincies). Dit inzicht is nodig om vast te stellen in welke mate er rekening met kostenverschillen moet worden gehouden in de verdeling. Ten tweede worden er alternatieve manieren onderzocht om rekening te houden met eigen inkomsten van gemeenten. Hier is wellicht meer differentiatie mogelijk in plaats van de huidige uniforme benadering, omdat de omstandigheden waarin gemeenten opereren uiteenlopen. Tot slot wordt onderzocht of de wijze waarop de regionale functie van een aantal gemeenten (centrumfunctie) in de huidige verdeling wordt verwerkt nog wel aansluit bij de huidige praktijk. Een evaluatie van de huidige maatstaven⁹ gaf aan dat hier verbetering mogelijk is.

In het herijkingsonderzoek zal onder meer ingegaan worden op de vraag hoe verschillen in regionaal economische ontwikkeling het best kunnen worden gefaciliteerd en de positie die steden hebben in de verdeling van het gemeentefonds. Daarnaast is er vanuit de Tweede Kamer de vraag gekomen of er niet meer rekening gehouden kon worden met de hogere kosten van gemeenten met een groot aantal kernen binnen de gemeentegrenzen. Ook dit punt zal worden meegenomen in het herijkingsonderzoek.

Het deel van het gemeentefonds dat betrekking heeft op het sociaal domein zal in een apart traject worden vormgegeven (zie paragraaf 5.4), maar loopt parallel aan de herijking van de rest van het gemeentefonds. De beide processen leiden tot aanpassing van de verdeling van het gemeentefonds. Het is daarom van belang dat de integraliteit van de afwegingen wordt bewaakt. De beide processen worden zodanig georganiseerd dat er een consistente en integrale afweging plaatsvindt van de algemene uitkering als geheel. Zowel ambtelijk als bestuurlijk wordt periodiek de integrale stand van zaken voorgelegd aan betrokken partijen. Deze onderzoeken starten in 2018 en lopen door in 2019.

De huidige wet- en regelgeving in de Financiële-verhoudingswet biedt ruimte om invulling te geven aan voorstellen voor aanpassing die voortkomen uit de verschillende onderzoeken. Dit geldt mogelijk niet voor alle voorstellen. Indien een wijziging van de Financiële-verhoudingswet noodzakelijk blijkt, biedt de Minister van BZK zo snel mogelijk een concreet wetsvoorstel aan ter consultatie.

⁹ Panteia, 2017, "Centrumfunctie en het gemeentefonds", in opdracht van BZK

5.6 Herverdeling wegenbeheer

Het groeipercentage voor de bijdragen van gemeenten aan het beheer van gemeentelijke wegen door waterschappen bedraagt voor de jaren 2018 en 2019 respectievelijk 3,7% en 2,8%.

Sinds 1993 dient een aantal gemeenten op grond van de artikelen 22 en 24 van de Wet herverdeling wegenbeheer (WHW) een uitkering te verstrekken aan een waterschap voor het beheer van wegen. De hoogte van de uitkering is vastgelegd in het Besluit bijdrage vergoeding wegzorg (Stb.1994, 427). Jaarlijks wordt zij bijgesteld op basis van gegevens van het Centraal Planbureau.

Voor het jaar 2018 wordt het groeipercentage definitief vastgesteld op 3,0%. Dit is het saldo van de raming voor 2018 (naar huidig inzicht 3,7%) en de nacalculatie over 2017 (-0,7%). Voor het jaar 2019 wordt het groeipercentage voorlopig vastgesteld op 2,8%. Dit komt overeen met de huidige raming van de prijsstijging van de overheidsconsumptie in het jaar 2019.

5.7 Website gemeentefinanciën online

In paragraaf 5.13 van de meicirculaire gemeentefonds 2018 is gemeld dat het Ministerie van BZK een pilotversie heeft ontwikkeld van een online database met informatie over de financiën van gemeenten. Sinds 31 juli 2018 is deze online. De database is te bereiken via www.financiengemeenten.nl.

De pilotversie bevat financiële informatie op het niveau van individuele gemeenten op basis van:

- de circulaire van het gemeentefonds,
- de Iv3-data zoals die door gemeenten zijn aangeleverd bij het CBS en
- de financiële kengetallen.

De pilotversie van de online database is de eerste stap in de modernisering van de informatievoorziening over de financiën van de medeoverheden vanuit het Ministerie van BZK. BZK wil op deze manier de beschikbare informatie beter ontsluiten voor gemeenten. De ervaringen met de pilotversie worden gebruikt bij de stapsgewijze doorontwikkeling en uitbreiding van de database. Vragen, opmerkingen en wensen kunnen worden doorgegeven via het contactformulier bij de database.

5.8 Jaarlijkse weging decentralisatie-uitkeringen

In artikel 13, lid 5, van de Financiële-verhoudingswet wordt bepaald dat jaarlijks, in overleg met de ministers die het aangaat, wordt bezien of een decentralisatie- en/of integratie-uitkering kan worden overgeheveld naar de algemene uitkering.

In paragraaf 1.4 van de meicirculaire 2018 is toegelicht dat een aantal onderdelen van de integratie-uitkering Sociaal domein per 2019 nog niet konden worden overgeheveld. Concreet

betreft dit de volgende integratie-uitkeringen: Beschermd wonen; Voogdij/18+ en Participatie. De verwachting is dat de integratie-uitkering Voogdij/18+ en de onderdelen voorheen Wajong en het onderdeel regulier werk van begeleid werken van de integratie-uitkering participatie per 2020 overgaan naar de algemene uitkering. Tenzij nadere inzichten in de weg staan, zal de integratie-uitkering Beschermd wonen (met daarbij de decentralisatie-uitkering Maatschappelijke opvang) per 2021 overgeheveld worden naar de algemene uitkering. Voor de onderdelen Wsw en voorheen Wsw/Beschut werk (onderdeel van begeleid werken) van de integratie-uitkering Participatie is weinig perspectief op overheveling naar de algemene uitkering. Deze onderdelen zullen op het moment dat de Participatie-onderdelen voorheen Wajong en voorheen Wsw-regulier werk worden overgeheveld naar de algemene uitkering worden omgezet in een decentralisatie-uitkering.

In tabel 4.2.2 is te zien dat de meeste andere decentralisatie-uitkeringen niet structureel zijn. Omzetting naar integratie-uitkering of algemene uitkering is voor die uitkeringen dan ook niet aan de orde. Voor de decentralisatie-uitkeringen Vrouwenopvang, Vergunningverlening, toezicht en handhaving, Jeugd, Beeldende kunst en vormgeving, Veiligheidshuizen, Groeiopgave Almere, Voorschoolse voorziening peuters, BRP: centralisering inschrijving vergunninghouders, Armoedebestrijding kinderen, Scholenprogramma Groningen en Jeugdhulp aan kinderen in een AZC geldt dat deze niet aan alle gemeenten worden uitgekeerd en/of nu nog niet kunnen worden verdeeld via de maatstaven van de algemene uitkering. Deze decentralisatie-uitkeringen kunnen nu dan ook niet worden omgezet in een algemene uitkering of integratie-uitkering. Van de nog niet eerder in een begroting opgenomen decentralisatie-uitkeringen wordt bij ontwerpbegroting 2020 bezien of ze kunnen worden omgezet naar integratie-uitkering of algemene uitkering.

Bijlagen

Bijlage 2.1.1 Bedragen per eenheid en uitkeringsfactoren 2018 en 2019

Bijlage 2.1.1 Bedragen per eenheid en uitkeringsfactoren 2018 en 2019

Tabel 1 Verdeeltabel 2018 (bedragen in euro's in basis)

maatstaven en uitkeringsfactor	b.p.e. 2018 stand mei 2018	wijzigingen sinds sept 2018	b.p.e. 2018 stand sept 2018
OZB (w oningen eigenaar)	-0,1054%		-0,1054%
OZB (niet w oningen gebruiker)	-0,1259%		-0,1259%
OZB (niet w oningen eigenaar)	-0,1562%		-0,1562%
inw oners	153,54	0,03	153,57
kernen met minstens 500 adressen	55.518,40		55.518,40
OZB waarde niet w oningen (in mln)	380,70		380,70
jongeren	242,65		242,65
ouderen > 64 jaar	79,63		79,63
ouderen 75-85 jaar	26,25		26,25
w adden, t/m 2500 inw oners	201,79		201,79
w adden, van 2501 t/m 7500 inw oners	132,44		132,44
w adden, vanaf 7501 inw oners	33,62		33,62
huishoudens met laag inkomen	29,75		29,75
huishoudens met laag inkomen (drempel)	459,51		459,51
bijstandsonvangers	2.119,85	0,41	2.120,26
loonkostensubsidie	1.930,16		1.930,16
uitkeringsontvangers	85,71		85,71
minderheden	320,53	0,02	320,55
minderheden (drempel)	325,13		325,13
eenouderhuishoudens	208,50		208,50
eenpersoonshuishoudens	21,61		21,61
huishoudens	90,50		90,50
klantenpotentieel lokaal	39,20		39,20
klantenpotentieel regionaal	22,37		22,37
leerlingen (V)SO	230,78		230,78
leerlingen VO	370,50		370,50
achterstandsleerlingen (drempel)	2.312,25		2.312,25
extra groei leerlingen VO	220,56		220,56
extra groei jongeren	256,36		256,36
land	41,17		41,17

(voortzetting op de volgende bladzijde)

Bijlage 2.1.1 Bedragen per eenheid en uitkeringsfactoren 2018 en 2019 (vervolg)

Tabel 1 Verdeeltabel 2018 (bedragen in euro's in basis)

maatstaven en uitkeringsfactor	b.p.e. 2018 stand mei 2018	wijzigingen sinds sept 2018	b.p.e. 2018 stand sept 2018
land * bodemfactor gemeente	26,89		26,89
binnenw ater	38,01		38,01
buitenw ater	22,97		22,97
oppervlak bebouwing	595,42		595,42
oppervlak bebouwing woonkernen	2.302,40		2.302,40
oppervlak bebouwing buitengebied	1.936,54		1.936,54
opp. bebouwing kern * bodemfactor kern	3.088,99		3.088,99
opp. beb. buitengebied * bf. buitengebied	1.524,77		1.524,77
woonruimten	57,54		57,54
woonruimten * bodemfactor kern	50,79		50,79
opp. historische kernen, <40 ha	3.222,18		3.222,18
opp. historische kernen, 40-64 ha	6.949,33		6.949,33
opp. historische kernen, >64 ha	15.101,86		15.101,86
lengte historisch water	15,58		15,58
bewoonde oorden 1930	31,50		31,50
hist.woningen in bewoonde oorden	85,74		85,74
ISV (a)	6.133.771,60		6.133.771,60
ISV (b)	3.764.536,49		3.764.536,49
omgevingsadressendichtheid (OAD)	71,68		71,68
omgevingsadressendichtheid (drempel)	23,72		23,72
oeverlengte * bodemfactor gemeente	11,72		11,72
oeverlengte * dichtheid * bf. gemeente kernen	5,82		5,82
kernen * bodemfactor buitengebied	9.065,28		9.065,28
bedrijfsvestigingen	14.875,86		14.875,86
bedrijfsvestigingen	75,58		75,58
vast bedrag voor iedere gemeente	237.799,08		237.799,08
vast bedrag voor Amsterdam	104.966.340,63		104.966.340,63
vast bedrag voor Rotterdam	64.491.778,38		64.491.778,38
vast bedrag voor Den Haag	51.002.420,84		51.002.420,84
vast bedrag voor Utrecht	30.708.535,84		30.708.535,84
vast bedrag Waddengemeenten	150.164,11		150.164,11
uitkeringsfactor	1,520	-0,031	1,489

1 Voor Baarle-Nassau twee maal het vaste bedrag.

Bijlage 2.1.1 Bedragen per eenheid en uitkeringsfactoren 2018 en 2019 (vervolg)

Tabel 2 Mutaties verdeeltabel 2018 (bedragen in euro's in basis)

maatstaven	totaal	algemene mutaties	cluster Samenkracht en burgerparticipatie	cluster Bestuur en alg. ondersteuning	ontw ikkeling UB
inw oners	0,03		0,01	0,02	
bijstandontvangers	0,41		0,41		
minderheden	0,02		0,02		
uitkeringsfactor	0,07	0,08			-0,01

Bijlage 2.1.1 Bedragen per eenheid en uitkeringsfactoren 2018 en 2019 (vervolg)

Tabel 3 Verdeeltabel 2019 (bedragen in euro's in basis)

maatstaven en uitkeringsfactor	b.p.e. 2019 stand mei 2018	wijzigingen volgens deze circulaire	b.p.e. 2019 stand september 2018
OZB (w oningen eigenaar)	-0,1000%		-0,1000%
OZB (niet w oningen gebruiker)	-0,1265%		-0,1265%
OZB (niet w oningen eigenaar)	-0,1569%		-0,1569%
inw oners	159,91	0,01	159,92
kernen met minstens 500 adressen	60.085,41	-49,56	60.035,85
OZB waarde niet w oningen (in mln)	380,70		380,70
jongeren < 18 jaar	662,05	3,95	666,00
ouderen > 64 jaar	99,92	-0,19	99,73
ouderen 75 t/m 84 jaar	26,42	0,01	26,43
w adden, t/m 2500 inw oners	201,79		201,79
w adden, van 2501 t/m 7500 inw oners	132,44		132,44
w adden, vanaf 7501 inw oners	33,62		33,62
huishoudens met laag inkomen	30,51	0,05	30,56
huishoudens met laag inkomen (drempel)	679,87	-1,88	677,99
bijstandsontvangers	2.130,68	2,00	2.132,68
loonkostensubsidie	1.941,10		1.941,10
uitkeringsontvangers	85,69	0,13	85,82
minderheden	321,09	0,67	321,76
minderheden (drempel)	325,13		325,13
eenouderhuishoudens	747,03	-2,56	744,47
eenpersoonshuishoudens	50,39	-0,31	50,08
huishoudens	90,50	0,03	90,53
klantenpotentieel lokaal	45,76	-0,06	45,70
klantenpotentieel regionaal	23,48	0,02	23,50
leerlingen (V)SO	230,78		230,78
leerlingen VO	370,50		370,50
achterstandsleerlingen (drempel)	2.312,25		2.312,25
extra groei leerlingen VO	220,56		220,56
extra groei jongeren	249,86		249,86
land	41,17	0,01	41,18

(voortzetting op de volgende bladzijde)

Bijlage 2.1.1 Bedragen per eenheid en uitkeringsfactoren 2018 en 2019 (vervolg)

Tabel 3 Verdeeltablet 2019 (bedragen in euro's in basis)

maatstaven en uitkeringsfactor	b.p.e. 2019 stand mei 2018	wijzigingen volgens deze circulaire	b.p.e. 2019 stand september 2018
land * bodemfactor gemeente	26,89		26,89
binnenw ater	38,01	0,01	38,02
buitenw ater	22,97		22,97
oppervlak bebouwing	595,42		595,42
oppervlak bebouwing woonkernen	2.302,40		2.302,40
oppervlak bebouwing buitengebied	1.936,54		1.936,54
opp. bebouwing kern * bodemfactor kern	3.089,24		3.089,24
opp. beb. buitengebied * bf. buitengebied	1.524,90		1.524,90
woonruimten	57,54		57,54
woonruimten * bodemfactor kern	50,79		50,79
opp. historische kernen, <40 ha	3.222,18		3.222,18
opp. historische kernen, 40-64 ha	6.949,64		6.949,64
opp. historische kernen, >64 ha	15.102,84		15.102,84
lengte historisch water	15,58		15,58
bewoonde oorden 1930	31,50		31,50
historische oorden in bewoonde oorden	85,74		85,74
ISV (a)	6.133.771,60		6.133.771,60
ISV (b)	3.764.536,49		3.764.536,49
omgevingsadressendichtheid (OAD)	58,92	0,17	59,09
omgevingsadressendichtheid (drempel)	23,72		23,72
oeverlengte * bodemfactor gemeente	11,72		11,72
oeverlengte * dichtheid * bf. gemeente	5,82		5,82
kernen	9.064,58	5,63	9.070,21
kernen * bodemfactor buitengebied	14.877,08		14.877,08
bedrijfsvestigingen	75,58		75,58
vast bedrag voor iedere gemeente	249.398,09	1,37	249.399,46
vast bedrag voor Amsterdam	104.966.340,63		104.966.340,63
vast bedrag voor Rotterdam	64.491.778,38		64.491.778,38
vast bedrag voor Den Haag	51.002.420,84		51.002.420,84
vast bedrag voor Utrecht	30.708.535,84		30.708.535,84
vast bedrag Waddengemeenten	150.164,11		150.164,11

¹ Voor Baarle-Nassau twee maal het vaste bedrag.

(voortzetting op de volgende bladzijde)

Bijlage 2.1.1 Bedragen per eenheid en uitkeringsfactoren 2018 en 2019 (vervolg)

Tabel 3 Verdeeltabel 2019 (bedragen in euro's in basis)

maatstaven en uitkeringsfactor	b.p.e. 2019 stand mei 2018	wijzigingen volgens deze circulaire	b.p.e. 2019 stand september 2018
jeugdigen in gezinnen met armoederisico	211,30	-1,29	210,01
basisonderw ijsleerlingen met leerlingengewicht 0,3	-1.404,50	8,59	-1.395,91
basisonderw ijsleerlingen met leerlingengewicht 1,2	-2.205,08	13,49	-2.191,59
gemiddeld gestandaardiseerd inkomen (huishoudens)	-107,74	0,67	-107,07
gemiddeld gestandaardiseerd inkomen (huishoudens met kinderen)	-421,62	2,59	-419,03
ouders met langdurig psychisch medicijngebruik	3.110,78	-19,03	3.091,75
eenouderhuishoudens met 2 of meer kinderen	1.100,88	-6,80	1.094,08
bijstandshuishoudens met minderjarige kinderen	567,63	-3,47	564,16
bijstandsontvangers eenouderhuishoudens	1.503,74	-9,20	1.494,54
uitkeringsontvangers minus bijstandsontvangers	947,71	-6,26	941,45
Wajong	834,39	-9,05	825,34
medicijngebruik met drempel	359,08	-2,65	356,43
re-integratie klassiek	326.766,88		326.766,88
inwoners < 65 jaar	3,90		3,90
ouderen 65 t/m 74 jaar	0,17		0,17
ouderen 85 jaar en ouder	0,17		0,17
eenpersoonshuishoudens 65 t/m 74 jaar	15,19		15,19
eenpersoonshuishoudens 75 t/m 84 jaar	60,75		60,75
eenpersoonshuishoudens 85 jaar en ouder	106,29		106,29
huishoudens met laag inkomen 65 t/m 74 jaar	118,91		118,91
huishoudens met laag inkomen 75 t/m 84 jaar	475,26		475,26
huishoudens met laag inkomen 85 jaar en ouder	830,58		830,58
gemiddeld gestandaardiseerd inkomen 65 t/m 74 jaar	108,46		108,46
gemiddeld gestandaardiseerd inkomen 75 t/m 84 jaar	433,89		433,89
gemiddeld gestandaardiseerd inkomen 85 jaar en ouder	759,30		759,30
bedden	0,78		0,78
uitkeringsfactor	1,572	-0,005	1,567

Bijlage 2.1.1 Bedragen per eenheid en uitkeringsfactoren 2018 en 2019 (vervolg)

Tabel 4 Mutaties verdeeltabel 2019 (bedragen in euro's in basis)

maatstaven	totaal	algemene mutaties	cluster Inkomen en participatie	cluster Samenkracht en burgerparticipatie	cluster Jeugd	cluster Maatschappelijke ondersteuning	cluster Volksgezondheid	cluster Infrastructuur en gebiedsontwikkeling	cluster Bestuur en algemene ondersteuning	cluster ontwikkeling UB
OZB (w oningen eigenaar)	-0,1000%									
OZB (niet w oningen gebruiker)	-0,1265%									
OZB (niet w oningen eigenaar)	-0,1569%									
inwoners	6,35		0,04	0,06		6,03				0,22
kernen met minstens 500 adressen	4.517,45					4.517,45				
jongeren < 18 jaar	392,91			0,26	386,42	0,20	6,03			
ouderen > 64 jaar	20,10			0,03		20,07				
ouderen 75 t/m 84 jaar	0,18			0,01		0,17				
huishoudens met laag inkomen	0,81			0,05		0,76				
huishoudens met laag inkomen (drempel)	218,48		-0,88	0,48		218,88				
bijstandsontvangers	12,42		10,94	1,48						
loonkostensubsidie	10,94		10,94							
uitkeringsontvangers	0,11			0,11						
eenpersoonshuishoudens	28,47		-0,10			28,57				
minderheden	1,21			0,57		0,64				
eenouderhuishoudens	535,97			0,65	535,32					
huishoudens	0,03			0,03						
klantenpotentieel lokaal	6,50			0,01		6,49				
klantenpotentieel regionaal	1,13		-0,04	0,02		1,15				
land	0,01			0,01						
binnenwater	0,01			0,01						
opp. bebouwing kern * bodemfactor kern	0,25							0,25		
opp. beb. buitengebied * bf. buitengebied	0,13							0,13		
opp. historische kernen, 40-64 ha	0,31							0,31		
opp. historische kernen, >64 ha	0,98							0,98		
omgevingsadressendichtheid (OAD)	-12,59		-0,02	0,04		-12,61				
kernen	4,93			4,93						
kernen * bodemfactor buitengebied	1,22							1,22		
vast bedrag voor iedere gemeente	11.600,38			1,20		11.599,18				

Bijlage 2.1.1 Bedragen per eenheid en uitkeringsfactoren 2018 en 2019 (vervolg)

Tabel 4 Mutaties verdeeltabel 2019 (bedragen in euro's in basis)

maatstaven	totaal	algemene mutaties	cluster Inkomen en participatie	cluster Samenkracht en burgerparticipatie	cluster Jeugd	cluster Maatschappelijke ondersteuning	cluster Volksgezondheid	cluster Infrastructuur en gebiedsontwikkeling	cluster Bestuur en algemene ondersteuning	cluster ontwikkeling UB
jeugdigen in gezinnen met armoederisico	210,01				210,01					
basisonderw ijsleerlingen met leerlingengew icht 0,3	-1.395,91				-1.395,91					
basisonderw ijsleerlingen met leerlingengew icht 1,2	-2.191,59				-2.191,59					
gemiddeld gestandaardiseerd inkomen (huishoudens)	-107,07				-107,07					
gemiddeld gestandaardiseerd inkomen (huishoudens met kinderen)	-419,03				-419,03					
ouders met langdurig psychisch medicijngebruik	3.091,75				3.091,75					
eenouderhuishoudens met 2 of meer kinderen	1.094,08				1.094,08					
bijstandshuishoudens met minderjarige kinderen	564,16				564,16					
bijstandsontvangers eenouderhuishoudens	1.494,54				1.494,54					
uitkeringsontvangers minus bijstandsontvangers	941,45				755,74	185,71				
Wajong	825,34					825,34				
medicijngebruik met drempel	356,43					356,43				
re-integratie klassiek	326.766,88		326.766,88							
inwoners < 65 jaar	3,90					3,90				
ouderen 65 t/m 74 jaar	0,17					0,17				
ouderen 85 jaar en ouder	0,17					0,17				
eenpersoonshuishoudens 65 t/m 74 jaar	15,19					15,19				
eenpersoonshuishoudens 75 t/m 84 jaar	60,75					60,75				
eenpersoonshuishoudens 85 jaar en ouder	106,29					106,29				
huishoudens met laag inkomen 65 t/m 74 jaar	118,91					118,91				
huishoudens met laag inkomen 75 t/m 84 jaar	475,26					475,26				
huishoudens met laag inkomen 85 jaar en ouder	830,58					830,58				
gemiddeld gestandaardiseerd inkomen 65 t/m 74 jaar	108,46					108,46				
gemiddeld gestandaardiseerd inkomen 75 t/m 84 jaar	433,89					433,89				
gemiddeld gestandaardiseerd inkomen 85 jaar en ouder	759,30					759,30				
bedden	0,78					0,78				
uitkeringsfactor	0,078	0,088								-0,010

Bijlage 2.1.2 Bedragen per eenheid 2018, gegroepeerd naar cluster

Bijlage 2.1.2. Bedragen per eenheid 2018, gegroepeerd naar cluster (vervolg)

Bedragen per eenheid stand septembercirculaire 2018 uitkeringsjaar 2018

	totaal	cluster Eigen middelen	cluster Inkomen en participatie	cluster Samenkracht en burgerparticipatie	cluster Jeugd	cluster Maatsch. ondersteuning	cluster Educatie	cluster Volks- gezondheid	cluster Cultuur en ontsp.	cluster Infrastruc. en gebiedsontw.	cluster Riolering en reiniging	cluster OOV	cluster Bestuur en alg. ondersteuning	cluster Overig
OZB (w oningen eigenaar)	-0,1107%	-0,1107%												
OZB (niet w oningen gebruiker)	-0,1260%	-0,1260%												
OZB (niet w oningen eigenaar)	-0,1563%	-0,1563%												
inw oners	153,57		7,56	2,98		27,69	1,04	0,77	51,81	16,37	-5,47	0,15	50,67	
kernen met minstens 500 adressen	55.518,40												55.518,40	
OZB w aarde niet w oningen (in mln)	380,70									42,96			337,74	
jongeren	242,65			14,55	62,10		162,25	3,75						
ouderen	79,63			1,69		77,50		0,44						
ouderen 75-85 jaar	26,25			0,29		25,88		0,08						
huishoudens met laag inkomen	29,75			2,44	9,58	0,74		0,63		16,36				
huishoudens met laag inkomen (drempel)	459,51		184,24	27,99	55,74	128,91	41,71	7,22					13,70	
bijstandsontvangers	2.120,26		1.930,27	49,71		127,57		12,71						
loonkostensubsidie	1.930,16		1.930,16											
uitkeringsontvangers	85,71			7,10	-1,58	78,37		1,82						
eenpersoonshuishoudens	21,61		21,61											
minderheden	320,55			32,91	72,29	58,11	48,35	8,48		21,63			57,82	20,96
minderheden (drempel)	325,13						217,61						65,25	42,27
eenouderhuishoudens	208,50			40,46	70,01	87,60		10,43						
huishoudens	90,50			1,70		17,55		0,44	70,81					
klientenpotentieel lokaal	39,20			0,51		1,87		0,13	34,00	2,02			0,67	
klientenpotentieel regionaal	22,37		8,73	1,22	0,54	3,96	0,07	0,31	8,80	-0,64			2,00	-2,62
leerlingen (V)SO	230,78						230,78							
leerlingen VO	370,50			0,03		0,09	370,37	0,01						
achterstandleerlingen (drempel)	2.312,25						2.312,25							
extra groei jongeren	256,36						256,36							
extra groei leerlingen VO	220,56						220,56							
land	41,17			0,31		1,13	8,59	0,08		28,23	-2,97		4,79	1,01
land * bodemfactor gemeente	26,89									25,58	1,31			
binnenw ater	38,01			0,29		1,08	8,56	0,08		28,00				
buitenw ater	22,97									15,28			7,69	
oppervlak bebouwing w oonkernen	2.302,40									2.302,40				

Bijlage 2.1.2. Bedragen per eenheid 2018, gegroepeerd naar cluster (vervolg)

Bedragen per eenheid stand septembercirculaire 2018 uitkeringsjaar 2018

	totaal	cluster Eigen middelen	cluster Inkomen en participatie	cluster Samenkracht en burgerparticipatie	cluster Jeugd	cluster Maatsch. ondersteuning	cluster Educatie	cluster Volks- gezondheid	cluster Cultuur en ontsp.	cluster Infrastruc. en gebiedsontw.	cluster Riolering en reiniging	cluster OOV	cluster Bestuur en alg. ondersteuning	cluster Overig
oppervlak bebouwing buitengebied	1.936,54									1.936,54				
opp. bebouwing kern * bodemfactor kern	3.088,99									3.088,99				
opp. beb. buitengebied * bf. buitengebied	1.524,77									1.524,77				
oppervlak bebouwing	595,42									467,26		128,16		
woonruimten	57,54	-26,74								56,31	-63,79	58,66	33,10	
woonruimten * bodemfactor kern	50,79									32,15	18,64			
opp. historische kernen, <40 ha	3.222,18								331,45	2.890,73				
opp. historische kernen, 40-64 ha	6.949,33								331,25	6.618,08				
opp. historische kernen, >64 ha	15.101,86								331,57	14.770,29				
lengte historisch water	15,58									15,58				
bewoonde oorden 1930	31,50									14,06			17,44	
hist. woningen in bewoonde oorden	85,74								85,74					
ISV (a)	6.133.771,60									6.133.771,60				
ISV (b)	3.764.536,49									3.764.536,49				
omgevingsadressendichtheid (OAD)	71,68		3,26	2,18	0,54	10,37	2,86	0,56		39,10	3,02	13,24	-3,45	
omgevingsadressendichtheid (drempel)	23,72									19,08		4,64		
oeverlengte * bodemfactor gemeente	11,72									7,25	4,47			
oeverlengte * dichtheid * bf. gemeente	5,82									3,60	2,22			
kernen	9.065,28			306,03		1.114,72	4.422,19	78,90				3.143,44		
kernen * bodemfactor buitengebied	14.875,86									14.875,86				
bedrijfsvestigingen	75,58									63,37		5,70	6,51	
vast bedrag voor iedere gemeente	237.799,08	34.965,00		74,65	4.480,81	-3.553,53		19,25		26.574,14			175.238,76	
vast bedrag voor Utrecht	30.708.535,84													30.708.535,84
vast bedrag voor Den Haag	51.002.420,84													51.002.420,84
vast bedrag voor Rotterdam	64.491.778,38													64.491.778,38
vast bedrag voor Amsterdam	104.966.340,63													104.966.340,63
vast bedrag Waddengemeenten	150.164,11													150.164,11
wadden, t/m 2500 inwoners	201,79													201,79
wadden, van 2501 t/m 7500 inwoners	132,44													132,44
wadden, vanaf 7501 inwoners	33,62													33,62

Bijlage 2.1.2. Bedragen per eenheid 2019, gegroepeerd naar cluster

Bijlage 2.1.2. Bedragen per eenheid 2019, gegroepeerd naar cluster (vervolg)

Bedragen per eenheid stand septembercirculaire 2018 uitkeringsjaar 2019

	totaal	cluster Egen middelen	cluster Inkomen en participatie	cluster Samenkracht en burgerparticipatie	cluster Jeugd	cluster Maatsch. ondersteuning	cluster Educatie	cluster Volks- gezondheid	cluster Cultuur en ontsp.	cluster Infrastruc. en gebiedsontw.	cluster Rioering en reiniging	cluster OOV	cluster Bestuur en alg. ondersteuning	cluster Overig
OZB (woningen eigenaar)	-0,1000%	-0,1000%												
OZB (niet woningen gebruiker)	-0,1265%	-0,1265%												
OZB (niet woningen eigenaar)	-0,1569%	-0,1569%												
inwoners	159,92		7,60	3,04		33,72	1,04	0,77	51,81	16,37	-5,47	0,15	50,89	
kernen met minstens 500 adressen	60.035,85					4.517,45						55.518,40		
OZB waarde niet woningen (in mln)	380,70									42,96		337,74		
jongeren	666,00			16,64	456,31	0,20	182,60	10,25						
ouderen	99,73			1,72		97,57		0,44						
ouderen 75-85 jaar	26,43			0,30		26,05		0,08						
huishoudens met laag inkomen	30,56			2,49	9,58	1,50		0,63		16,36				
huishoudens met laag inkomen (drempel)	677,99		183,36	28,47	55,74	347,79	41,71	7,22				13,70		
bijstandsonvangers	2.132,68		1.941,21	51,19		127,57		12,71						
loonkostensubsidie	1.941,10		1.941,10											
uitkeringsontvangers	85,82			7,21	-1,58	78,37		1,82						
eenpersoonshuishoudens	50,08		21,51			28,57								
minderheden	321,76			33,48	72,29	58,75	48,35	8,48		21,63		57,82	20,96	
minderheden (drempel)	325,13						217,61					65,25	42,27	
eenouderhuishoudens	744,47			41,11	605,33	87,60		10,43						
huishoudens	90,53			1,73		17,55		0,44	70,81					
klientenpotentieel lokaal	45,70			0,52		8,36		0,13	34,00			0,67		
klientenpotentieel regionaal	23,50		8,69	1,24	0,54	5,11	0,07	0,31	8,80	-0,64		2,00	-2,62	
leerlingen (V)SO	230,78						230,78							
leerlingen VO	370,50			0,03		0,09	370,37	0,01						
achterstandleerlingen (drempel)	2.312,25						2.312,25							
extra groei jongeren	249,86						249,86							
extra groei leerlingen VO	220,56						220,56							
land	41,18			0,32		1,13	8,59	0,08		28,23	-2,97	4,79	1,01	
land * bodemfactor gemeente	26,89									25,58	1,31			
binnenwater	38,02			0,30		1,08	8,56	0,08		28,00				
buitenwater	22,97									15,28		7,69		
oppervlak bebouwing woonkernen	2.302,40									2.302,40				

Bijlage 2.1.2. Bedragen per eenheid 2019, gegroepeerd naar cluster (vervolg)

Bedragen per eenheid stand septembercirculaire 2018 uitkeringsjaar 2019

	totaal	cluster Eigen middelen	cluster Inkomen en participatie	cluster Samenkracht en burgerparticipatie	cluster Jeugd	cluster Maatsch. ondersteuning	cluster Educatie	cluster Volks- gezondheid	cluster Cultuur en ontsp.	cluster Infrastruc. en gebiedsontw.	cluster Riolering en reiniging	cluster OOV	cluster Bestuur en alg. ondersteuning	cluster Overig
oppervlak bebouwing buitengebied	1.936,54									1.936,54				
opp. bebouwing kern * bodemfactor kern	3.089,24									3.089,24				
opp. beb. buitengebied * bf. buitengebied	1.524,90									1.524,90				
oppervlak bebouwing	595,42									467,26		128,16		
wonruimten	57,54	-26,74								56,31	-63,79	58,66	33,10	
wonruimten * bodemfactor kern	50,79									32,15	18,64			
opp. historische kernen, <40 ha	3.222,18							331,45		2.890,73				
opp. historische kernen, 40-64 ha	6.949,64							331,25		6.618,39				
opp. historische kernen, >64 ha	15.102,84							331,57		14.771,27				
lengte historisch water	15,58									15,58				
bewoonde oorden 1930	31,50									14,06			17,44	
hist. woningen in bewoonde oorden	85,74							85,74						
ISV (a)	6.133.771,60									6.133.771,60				
ISV (b)	3.764.536,49									3.764.536,49				
omgevingsadressendichtheid (OAD)	59,09		3,24	2,22	0,54	-2,24	2,86	0,56		39,10	3,02	13,24	-3,45	
omgevingsadressendichtheid (drempel)	23,72									19,08		4,64		
oeverlengte * bodemfactor gemeente	11,72									7,25	4,47			
oeverlengte * dichtheid * bf. gemeente	5,82									3,60	2,22			
kernen	9.070,21			310,96		1.114,72	4.422,19	78,90				3.143,44		
kernen * bodemfactor buitengebied	14.877,08									14.877,08				
bedrijfsvestigingen	75,58									63,37		5,70	6,51	
vast bedrag voor iedere gemeente	249.399,46	34.965,00		75,85	4.480,81	8.045,65		19,25		26.574,14			175.238,76	
vast bedrag voor Utrecht	30.708.535,84													30.708.535,84
vast bedrag voor Den Haag	51.002.420,84													51.002.420,84
vast bedrag voor Rotterdam	64.491.778,38													64.491.778,38
vast bedrag voor Amsterdam	104.966.340,63													104.966.340,63
vast bedrag Waddengemeenten	150.164,11													150.164,11
wadden, t/m 2500 inwoners	201,79													201,79
wadden, van 2501 t/m 7500 inwoners	132,44													132,44
wadden, vanaf 7501 inwoners	33,62													33,62

Bijlage 2.1.2. Bedragen per eenheid 2019, gegroepeerd naar cluster (vervolg)

Bedragen per eenheid stand septembercirculaire 2018 uitkeringsjaar 2019

	totaal	cluster Egen middelen	cluster Inkomen en participatie	cluster Samenkracht en burgerparticipatie	cluster Jeugd	cluster Maatsch. ondersteuning	cluster Educatie	cluster Volks- gezondheid	cluster Cultuur en ontsp.	cluster Infrastruc. en gebiedsontw.	cluster Rioering en reiniging	cluster OOV	cluster Bestuur en alg. ondersteuning	cluster Overig
jeugdigen in gezinnen met armoederisico	210,01				210,01									
basisonderw ijsleerlingen met leerlingengewicht 0,3	-1.395,91				-1.395,91									
basisonderw ijsleerlingen met leerlingengewicht 1,2	-2.191,59				-2.191,59									
gemiddeld gestandaardiseerd inkomen (huishoudens)	-107,07				-107,07									
gemiddeld gestandaardiseerd inkomen (huishoudens met kinderen)	-419,03				-419,03									
ouders met langdurig psychisch medicijngebruik	3.091,75				3.091,75									
eenouderhuishoudens met 2 of meer kinderen	1.094,08				1.094,08									
bijsandshuishoudens met minderjarige kinderen	564,16				564,16									
bijsandsonvangers eenouderhuishoudens	1.494,54				1.494,54									
uitkeringsontvangers minus bijsandsonvangers	941,45				755,74	185,71								
Wajong	825,34					825,34								
medicijngebruik met drempel	356,43					356,43								
re-integratie klassiek	326.766,88		326.766,88											
inwoners < 65 jaar	3,90					3,90								
ouderen 65 t/m 74 jaar	0,17					0,17								
ouderen 85 jaar en ouder	0,17					0,17								
eenpersoonshuishoudens 65 t/m 74 jaar	15,19					15,19								
eenpersoonshuishoudens 75 t/m 84 jaar	60,75					60,75								
eenpersoonshuishoudens 85 jaar en ouder	106,29					106,29								
huishoudens met laag inkomen 65 t/m 74 jaar	118,91					118,91								
huishoudens met laag inkomen 75 t/m 84 jaar	475,26					475,26								
huishoudens met laag inkomen 85 jaar en ouder	830,58					830,58								
gemiddeld gestandaardiseerd inkomen 65 t/m 74 jaar	108,46					108,46								
gemiddeld gestandaardiseerd inkomen 75 t/m 84 jaar	433,89					433,89								
gemiddeld gestandaardiseerd inkomen 85 jaar en ouder	759,30					759,30								
bedden	0,78					0,78								

Bijlage 2.2.1 Opbouw algemene uitkeringen 2018-2023

Opbouw algemene uitkering 2018-2023 (in duizenden euro's)

	2018	2019	2020	2021	2022	2023	Vindplaats
Algemene uitkering voorafgaand jaar	15.548.079	16.536.673	24.893.847	25.900.337	26.746.672	27.635.229	
algemene mutaties							
- accres	954.795	1.211.988	1.010.599	837.093	1.001.772	1.091.919	september 2018, § 2.2-1
- accres tranche 2016 (incidenteel)	-43.859						mei 2017, § 2.2-1
- accres tranche 2017 (structureel)	-23.436						mei 2018, § 2.2-1
- accres tranche 2017 (incidenteel)	-23.436	23.436					mei 2018, § 2.2-1
- verhoogde asielinstroom	240.924	-50.424					mei 2018, § 2.2-5
- vrijval gericht accres suppletie-uitkering OZB	6.366		6.366				september 2013, § 5.2.1
- lagere apparaatskosten	-60.000	-60.000	-70.000	-90.000	-110.000	-130.000	mei 2018, § 2.2-3
- plafond BTW-compensatiefonds	1.603	-105.882					mei 2018, § 2.2-2
- BTW-compensatiefonds 2017 (incidenteel)	-7.449	7.449					september 2018, § 2.2-2
- onderzoeksagenda CPB					250		september 2017, § 2.2-3
- knelpunten verdeelproblematiek	-80	-81	-83	-85	-87	-89	mei 2018, § 2.2-4
- VNG-betalen	25.103						mei 2017, § 2.2-7
- groepsgave Almere	227	73					mei 2018, § 2.2-6
- voorziening knelpunten sociaal domein/onderdeel accres	-100.000	100.000					maart 2018, § 2.2-10
- veilig Thuis	-11.900	-20.200	-1.700	-4.800			mei 2018, § 2.2.6
- waarderingskamer	-96	96					september 2018,
cluster Eigen inkomsten							
- suppletie-uitkering afschaffing OZB w oningen gebruikers	-6.366	-6.366	-6.366				september 2013, § 5.2.1
cluster Inkomens en participatie							
- uitvoeringskosten Participatiewet	7.000	6.000					mei 2014, § 2.2-9
- individuele studietoelage	6.000						mei 2014, § 2.2-10
- wetsvoorstel vrijlating lijfrenteproofbouw	2.000	2.000	1.000				september 2015, § 2.2-9
- taaleis Participatiewet							september 2015, § 2.2-10
- armoedebestrijding ouderen		-3.750					december 2016, § 2.2-2
- re-integratie klassiek		513.779	-4	-3			maart 2018, § 2.2-4
cluster Maatschappelijke ondersteuning							
- wmo 2015 m.u.v. Beschermd Wonen		2.074.928	-4.921	10.730	-3.379	-3.343	maart 2018, § 2.2-2
- wmo/huishoudelijke verzorging		1.258.369	10.544	51.718	1		maart 2018, § 2.2-5
- abonnementsstarief Wmo		143.000		5.000		-3.000	maart 2018, § 2.2-7
- groeiimte 2019 Wmo		51.488					maart 2018, § 2.2-8
- groeiimte 2019 Wmo/huishoudelijke verzorging		24.793					maart 2018, § 2.2-9
- loon- en prijsbijstelling 2018		99.566	252	1.693	-36	-80	mei 2018, § 2.2-13
- Uitvoeringskosten SVB PGB trekkingsrechten		-24.642	24.642				september 2018, § 2.2-4
cluster Samenkracht en burgerparticipatie							
- innovatie en kwaliteits kinderopvang	2.471	-712					september 2017, § 2.2-4
- toezicht en handhaving kinderopvang en gastouderopvang		10.000					september 2018, § 2.2-8
- toezicht en handhaving kw aliteit peuterspeelzalen	521	931	-161				september 2018, § 2.2-9
cluster Jeugd							
- jeugdhulp m.u.v. Voogdij/18+		3.039.141	20.550	22.758	-1		maart 2018, § 2.2-3
- loon- en prijsbijstelling 2018		87.438	602	521	37	-46	mei 2018, § 2.2-8
- verrekening Voogdij/18+		-60.570	-552				mei 2018, § 2.2-9
- verlening pleegzorg naar 21		10.000	3.700				mei 2018, § 2.2-10
- forensisch medische expertise kindermishandeling		-600					mei 2018, § 2.2-11
- ketensystemen jeugd		-465		465			mei 2018, § 2.2-12
- Academische component kinder- en jeugdpsychiatrie		-4.410					september 2017, § 2.2-5
- jeugdhulp aan kinderen in een AZC		-3.000					september 2018, § 2.2-6
- Uitvoeringskosten SVB PGB trekkingsrechten		-11.005	11.005				september 2018, § 2.2-4
cluster Cultuur en ontspanning							
- e-Boeken	-1.600						mei 2014, § 2.2-12
cluster Volksgezondheid							
- rijksvaccinatieprogramma		31.744					september 2018, § 2.2-7
cluster Infrastructuur en gebiedsontwikkeling							
- WUW-middelen	1.599						Sib. 2001, 415
- basisregistratie Grootchalige Topografie		211	211				mei 2016, § 2.2-11
- implementatie richtlijn EED	-1.185						december 2016, § 2.2-3
cluster Bestuur en algemene ondersteuning							
- implementatieondersteuning mGBA	1.000						september 2014, § 2.2-6
- generieke Digitale Infrastructuur	458	673					mei 2015, § 2.2-6
- vernieuwing berichtvoorziening	2.127						december 2017, § 2.2-2
- beëindigen betalingen derden	19.903	2.441					mei 2017, § 2.2-9
- digiD en MijnOverheid	-3.850	3.850					mei 2018, § 2.2-14
- handelsregister	-806		806				mei 2018, § 2.2-15
- aanschaf leesloeps stembureaus	479	-479					september 2018, § 2.2-10
cluster Overig							
- bevolkingsdaling				11.245			september 2015, § 2.2-6
- persoonskaartenarchief	-130						mei 2018, § 2.2-16
Algemene uitkering	16.536.673	24.893.847	25.900.337	26.746.672	27.635.229	28.590.590	

Plafond BCF in uitkeringsfactorpunten (2018-2023) in duizenden euro's

	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Ruimte onder het plafond BCF m.b.t. gemeenten		301.303	422.939	524.084	645.281	778.413
Ruimte onder het plafond BCF in uitkeringsfactorpunten		0,017	0,024	0,030	0,037	0,044
Uitkeringsfactor inclusief plafond BCF		1,585	1,641	1,682	1,730	1,781

Bijlage 2.6.1 Aantallen per gemeente ophoging maatstaf woonruimten

Bijlage 2.6.1 Aantallen per gemeente ophoging maatstaf woonruimten (vervolg)

Aantallen per gemeente ophoging maatstaf woonruimten						
Gemeente	Aantal personen in zorginstellingen 2018	Aantal personen in zorginstellingen per 1000 inw 2018*	Aantal uitwonende studenten 2017**	Aantal uitwonende studenten 2018 e.v.***	Totale ophoging maatstaf woonruimten 2017****	Totale ophoging maatstaf woonruimten 2018
Aa en Hunze	560	22,06	120	130	273	263
Aalburg	150	11,40	40	30	10	8
Aalsmeer	370	11,75	150	130	38	33
Aalten	460	17,06	100	100	135	135
Achtkarspelen	300	10,74	150	140	38	35
Alblasserdam	160	7,99	90	80	23	20
Albrandswaard	600	23,79	130	150	148	311
Alkmaar	1.050	9,68	1.270	1.170	318	293
Almelo	1.010	13,91	570	570	293	210
Almere	1.500	7,35	2.150	2.090	538	523
Alphen aan den Rijn	1.310	11,94	810	740	246	185
Alphen-Chaam	110	10,91	40	40	10	10
Ameland	30	8,21	20	10	5	3
Amersfoort	1.790	11,53	2.150	1.960	538	490
Amstelveen	840	9,35	3.190	2.860	798	715
Amsterdam	8.780	10,28	45.440	41.450	11.360	10.363
Apeldoorn	3.490	21,66	1.520	1.470	1.821	1.766
Appingedam	260	22,03	90	80	143	127
Arnhem	2.720	17,30	5.860	5.720	2.280	2.109
Assen	1.560	23,04	730	710	875	859
Asten	210	12,56	70	70	18	18
Baarle-Nassau	70	10,30	20	20	5	5
Baarn	1.010	41,01	190	170	710	733
Barendrecht	410	8,46	290	270	73	68
Barneveld	700	12,21	300	270	77	68
Bedum	330	31,50	80	90	178	217
Beek	90	5,66	80	80	20	20
Beemster	220	23,04	40	50	104	109
Beesel	80	5,95	60	50	15	13
Bellingwedde			20		33	
Berg en Dal	880	25,33	340	320	529	509
Bergeijk	130	7,07	80	70	20	18
Bergen L	130	9,92	40	40	10	10
Bergen NH	780	26,05	130	110	418	419
Bergen op Zoom	1.410	21,25	410	380	632	644
Berkelland	600	13,63	210	170	98	71
Bernheze	390	12,77	100	120	35	30
Best	90	3,05	150	140	38	35
Beuningen	140	5,43	130	140	33	35
Beverwijk	520	12,66	240	220	89	55
Binnenmaas	290	9,97	130	110	33	28
Bladel	240	11,91	80	70	20	18
Blaricum	60	5,56	50	40	13	10
Bloemendaal	520	22,41	140	130	248	252
Bodegraven-Reeuwijk	200	5,89	180	160	45	40

Bijlage 2.6.1 Aantallen per gemeente ophoging maatstaf woonruimten (vervolg)

Aantallen per gemeente ophoging maatstaf woonruimten						
Gemeente	Aantal personen in zorginstellingen 2018	Aantal personen in zorginstellingen per 1000 inw 2018*	Aantal uitwonende studenten 2017**	Aantal uitwonende studenten 2018 e.v.***	Totale ophoging maatstaf woonruimten 2017****	Totale ophoging maatstaf woonruimten 2018
Boekel	300	28,57	50	40	162	174
Borger-Odoorn	210	8,28	120	110	30	28
Borne	200	8,65	140	130	35	33
Borsele	240	10,57	80	70	20	18
Boxmeer	400	13,86	160	160	60	65
Boxtel	620	20,21	220	210	220	275
Breda	2.400	13,08	7.860	7.730	1.965	1.952
Brielle	150	8,80	70	80	18	20
Bronckhorst	370	10,18	130	130	33	33
Brummen	290	13,96	90	90	31	43
Brunssum	450	15,93	150	120	112	113
Bunnik	140	9,20	190	200	48	50
Bunschoten	240	11,29	70	90	18	23
Buren	170	6,45	90	70	23	18
Capelle aan den IJssel	740	11,07	730	700	183	175
Castricum	490	13,76	220	220	113	83
Coevorden	450	12,75	160	140	40	35
Cranendonck	240	11,80	70	80	18	20
Cromstrijen	150	11,69	50	50	13	13
Cuijk	240	9,63	160	160	40	40
Culemborg	330	11,70	230	220	58	55
Dalfsen	280	9,91	140	130	35	33
Dantumadiel	340	17,99	100	100	97	120
De Bilt	670	15,64	530	510	276	242
De Fryske Marren	610	11,79	270	300	68	75
De Marne	110	10,94	40	50	10	13
De Ronde Venen	290	6,65	200	220	50	55
De Wolden	360	15,05	100	90	37	73
Delft	930	9,10	14.350	14.470	3.588	3.618
Delfzijl	360	14,48	110	100	45	62
Den Helder	1.270	22,78	280	280	557	616
Deurne	570	17,74	150	160	237	193
Deventer	1.400	14,05	1.810	1.790	606	554
Diemen	240	8,53	2.220	2.100	555	525
Dinkelland	390	14,83	120	100	91	74
Doesburg	90	7,94	80	60	20	15
Doetinchem	1.230	21,44	380	380	539	580
Dongen	360	13,97	130	130	53	58
Dongeradeel	360	15,13	180	160	135	91
Dordrecht	1.580	13,34	1.310	1.200	328	343
Drechterland	180	9,26	80	70	20	18
Drimmelen	480	17,74	100	100	98	154
Dronten	300	7,36	890	820	223	205
Druten	460	24,60	110	100	235	242
Duiven	120	4,72	140	150	35	38

Bijlage 2.6.1 Aantallen per gemeente ophoging maatstaf woonruimten (vervolg)

Aantallen per gemeente ophoging maatstaf woonruimten						
Gemeente	Aantal personen in zorginstellingen 2018	Aantal personen in zorginstellingen per 1000 inw 2018*	Aantal uitwonende studenten 2017**	Aantal uitwonende studenten 2018 e.v.***	Totale ophoging maatstaf woonruimten 2017****	Totale ophoging maatstaf woonruimten 2018
Echt-Susteren	710	22,36	140	130	346	331
Edam-Volendam	330	9,18	150	130	38	33
Ede	1.550	13,52	2.350	2.220	764	616
Eemnes	70	7,68	30	20	8	5
Eemsmond	130	8,36	100	90	25	23
Eersel	440	23,43	80	70	177	214
Eijsden-Margraten	340	13,30	130	120	95	38
Eindhoven	2.010	8,77	12.550	12.340	3.138	3.085
Elburg	360	15,58	110	100	99	85
Emmen	1.300	12,13	690	680	173	170
Enkhuizen	250	13,53	120	100	30	35
Enschede	2.560	16,18	9.340	9.060	2.790	2.771
Epe	420	12,78	120	120	30	30
Ermelo	1.220	45,53	160	130	1.046	905
Etten-Leur	580	13,32	240	220	90	70
Ferwerderadiel	110	12,69	50	60	13	15
Franekeradeel			150		164	
Geertruidenberg	310	14,41	110	90	108	54
Geldermalsen	320	11,93	100	90	25	23
Geldrop-Mierlo	270	6,88	290	300	73	75
Gemert-Bakel	220	7,25	140	140	35	35
Gennep	700	41,05	80	70	505	497
Giessenlanden	70	4,81	60	50	15	13
Gilze en Rijen	240	9,12	150	150	38	38
Goeree-Overflakkee	960	19,54	150	160	337	362
Goes	870	23,12	260	230	547	439
Goirle	320	13,55	150	140	38	48
Gooise Meren	690	12,03	440	410	110	103
Gorinchem	440	12,13	290	290	104	73
Gouda	930	12,79	1.000	1.040	269	260
Grave	310	24,96	70	70	143	167
Groningen	2.110	10,40	34.360	32.540	8.590	8.135
Grootegast	140	11,53	50	50	13	13
Gulpen-Wittem	240	16,91	80	70	80	74
Haaksbergen	350	14,41	120	90	75	58
Haaren	430	30,49	60	60	230	262
Haarlem	1.800	11,27	3.200	2.940	800	735
Haarlemmerliede Spaarnw	0	0,00	20	30	5	8
Haarlemmermeer	1.270	8,62	1.100	1.020	275	255
Halderberge	420	14,05	130	100	52	57
Hardenberg	850	14,04	350	310	92	142
Harderwijk	460	9,82	290	300	73	75
Hardinxveld-Giessendam	200	11,14	80	90	20	23
Haren	420	21,15	200	190	174	210
Harlingen	260	16,47	100	110	86	83

Bijlage 2.6.1 Aantallen per gemeente ophoging maatstaf woonruimten (vervolg)

Aantallen per gemeente ophoging maatstaf woonruimten						
Gemeente	Aantal personen in zorginstellingen 2018	Aantal personen in zorginstellingen per 1000 inw 2018*	Aantal uitwonende studenten 2017**	Aantal uitwonende studenten 2018 e.v.***	Totale ophoging maatstaf woonruimten 2017****	Totale ophoging maatstaf woonruimten 2018
Hatterij	130	10,70	70	70	18	18
Heemskerk	570	14,56	210	230	101	120
Heemstede	630	23,26	150	140	300	313
Heerde	300	16,13	50	70	110	77
Heerenveen	700	13,95	510	500	168	173
Heerhugowaard	840	15,04	320	320	170	195
Heerlen	1.250	14,41	1.030	960	403	364
Heeze-Leende	340	21,40	60	80	158	154
Heiloo	250	10,82	140	110	35	28
Hellendoorn	580	16,20	170	170	174	158
Hellevoetsluis	370	9,25	170	180	43	45
Helmond	500	5,50	590	560	148	140
Hendrik-Ido-Ambacht	230	7,50	170	180	43	45
Hengelo O	820	10,17	1.150	1.100	288	275
Het Bildt			50		13	
Heumen	230	13,97	140	140	68	51
Heusden	380	8,69	220	200	55	50
Hillegom	400	18,34	120	90	122	140
Hilvarenbeek	180	11,71	80	80	20	20
Hilversum	1.290	14,41	1.320	1.170	574	421
Hof van Twente	430	12,31	190	160	48	40
Hollands Kroon	380	7,97	170	160	43	40
Hoogeveen	930	16,70	300	300	261	282
Hoogezand-Sappemeer			250		443	
Hoorn	690	9,48	550	490	138	123
Horst aan de Maas	470	11,12	190	160	48	40
Houten	390	7,87	380	370	95	93
Huizen	630	15,23	230	200	178	143
Hulst	510	18,56	60	50	191	166
IJsselstein	350	10,20	200	190	50	48
Kaag en Braassem	190	7,14	120	100	30	25
Kampen	700	13,14	520	540	130	144
Kapelle	110	8,65	50	60	13	15
Katwijk	790	12,16	380	340	95	85
Kerkrade	940	20,51	190	180	401	390
Koggenland	280	12,36	80	80	20	20
Kollumerland en Nwkeis	200	15,59	80	70	68	51
Korendijk	100	9,01	40	30	10	8
Krimpen aan den IJssel	290	9,90	150	150	38	38
Krimpenerwaard	530	9,52	330	300	83	75
Laarbeek	190	8,57	90	80	23	20
Landerd	250	16,31	50	60	71	66
Landgraaf	870	23,13	200	180	390	427
Landsmeer	30	2,62	60	50	15	13
Langedijk	200	7,18	130	130	33	33

Bijlage 2.6.1 Aantallen per gemeente ophoging maatstaf woonruimten (vervolg)

Aantallen per gemeente ophoging maatstaf woonruimten						
Gemeente	Aantal personen in zorginstellingen 2018	Aantal personen in zorginstellingen per 1000 inw 2018*	Aantal uitwonende studenten 2017**	Aantal uitwonende studenten 2018 e.v.***	Totale ophoging maatstaf woonruimten 2017****	Totale ophoging maatstaf woonruimten 2018
Lansingerland	480	7,85	370	360	93	90
Laren	420	37,68	30	30	329	283
Leek	390	19,83	110	120	241	165
Leerdam	410	19,50	110	110	156	165
Leeuwarden	1.760	14,38	6.840	6.370	1.956	1.764
Leeuwarderadeel			70		161	
Leiden	1.020	8,21	13.670	13.510	3.418	3.378
Leiderdorp	180	6,62	320	320	80	80
Leidschendam-Voorburg	790	10,54	840	800	210	200
Lelystad	830	10,73	570	570	143	143
Leudal	640	17,85	130	110	253	203
Leusden	280	9,41	190	180	48	45
Lingewaal	80	7,19	30	30	8	8
Lingewaard	530	11,43	240	240	60	60
Lisse	150	6,59	130	120	33	30
Littenseradiel			80		20	
Lochem	660	19,66	160	160	229	264
Loon op Zand	250	10,81	80	80	20	20
Lopik	120	8,34	50	50	13	13
Loppersum	130	13,36	50	50	19	17
Losser	540	23,95	100	110	273	275
Maasdriel	190	7,80	80	80	20	20
Maasgouw	810	34,18	90	100	535	527
Maassluis	280	8,61	190	180	48	45
Maastricht	1.800	14,67	10.300	9.170	2.964	2.500
Marum	120	11,44	50	60	13	15
Medemblik	650	14,61	130	140	110	108
Meerssen	290	15,23	120	110	51	71
Meierijstad	770	9,61	370	350	93	88
Menameradiel			90		23	
Menterwolde			60		22	
Meppel	520	15,56	350	360	183	176
Middelburg	740	15,32	900	820	342	318
Midden Drenthe	530	15,98	200	190	151	147
Midden-Delfland	110	5,69	180	170	45	43
Midden-Groningen	1.060	17,39		390		367
Mill en Sint Hubert	120	11,08	50	50	13	13
Moerdijk	340	9,20	150	120	38	30
Molenwaard	250	8,53	140	110	35	28
Montferland	340	9,54	130	130	33	33
Montfoort U	50	3,60	60	70	15	18
Mook en Middelaar	50	6,44	60	50	15	13
Neder-Betuwe	250	10,59	80	80	20	20
Nederweert	200	11,74	50	50	13	13
Neerijnen	100	8,07	40	50	10	13

Bijlage 2.6.1 Aantallen per gemeente ophoging maatstaf woonruimten (vervolg)

Aantallen per gemeente ophoging maatstaf woonruimten						
Gemeente	Aantal personen in zorginstellingen 2018	Aantal personen in zorginstellingen per 1000 inw 2018*	Aantal uitwonende studenten 2017**	Aantal uitwonende studenten 2018 e.v.***	Totale ophoging maatstaf woonruimten 2017****	Totale ophoging maatstaf woonruimten 2018
Nieuwegein	370	5,93	550	540	138	135
Nieuwkoop	640	22,64	100	100	305	298
Nijkerk	330	7,80	170	180	43	45
Nijmegen	2.250	12,79	18.340	17.620	4.585	4.405
Nissewaard	850	10,05	520	560	130	140
Noord-Beveland	140	19,14	30	20	65	50
Noordenveld	330	10,19	160	160	40	40
Noordoostpolder	650	13,94	260	240	111	105
Noordwijk	810	31,09	180	160	520	512
Noordwijkerhout	210	12,65	80	70	20	18
Nuenen c.a.	80	3,48	130	130	33	33
Nunspeet	560	20,65	110	120	200	238
Nuth	230	15,13	70	60	96	48
Oegstgeest	410	17,16	400	370	194	193
Oirschot	220	11,85	70	80	36	20
Oisterwijk	530	20,28	150	130	212	224
Oldambt	560	14,71	170	180	105	111
Oldebroek	220	9,36	100	100	25	25
Oldenzaal	440	13,79	220	230	93	84
Olst-Wijhe	380	21,08	90	90	168	169
Ommen	240	13,61	90	80	53	31
Onderbanken	50	6,36	30	30	8	8
Oost Gelre	750	25,28	130	140	351	400
Oosterhout	410	7,43	310	300	78	75
Ooststellingwerf	650	25,53	110	110	377	347
Oostzaan	90	9,24	60	40	15	10
Opmeer	100	8,68	40	50	10	13
Opsterland	550	18,49	160	170	247	207
Oss	800	8,80	610	570	153	143
Oud-Beijerland	290	11,93	110	120	28	30
Oude IJsselstreek	660	16,70	160	160	203	187
Ouder-Amstel	130	9,63	130	120	45	30
Oudewater	120	11,79	30	40	8	10
Overbetuwe	540	11,37	290	290	73	73
Papendrecht	160	4,96	180	160	45	40
Peel en Maas	610	14,08	150	140	114	83
Pekela	130	10,62	40	50	10	13
Pijnacker-Nootdorp	620	11,56	540	500	135	125
Purmerend	1.140	14,25	510	470	235	220
Putten	260	10,69	90	80	23	20
Raalte	620	16,69	190	180	205	183
Reimerswaal	190	8,42	70	80	18	20
Renkum	890	28,40	260	250	661	546
Renswoude	10	1,93	20	20	5	5
Reusel-De Mierden	80	6,13	50	40	13	10

Bijlage 2.6.1 Aantallen per gemeente ophoging maatstaf woonruimten (vervolg)

Aantallen per gemeente ophoging maatstaf woonruimten						
Gemeente	Aantal personen in zorginstellingen 2018	Aantal personen in zorginstellingen per 1000 inw 2018*	Aantal uitwonende studenten 2017**	Aantal uitwonende studenten 2018 e.v.***	Totale ophoging maatstaf woonruimten 2017****	Totale ophoging maatstaf woonruimten 2018
Rheden	1.000	22,97	730	680	615	605
Rhenen	300	15,14	120	120	94	73
Ridderkerk	500	10,92	260	280	65	70
Rijnwaarden			30		8	
Rijssen-Holten	430	11,29	170	150	43	38
Rijswijk	600	11,49	870	800	218	200
Roerdalen	260	12,54	70	60	18	15
Roermond	640	11,08	460	420	115	105
Roosendaal	1.150	14,94	490	480	334	270
Rotterdam	8.400	13,15	25.950	24.990	6.488	6.356
Rozendaal	0	0,00	20	10	5	3
Rucphen	180	8,04	50	50	13	13
Schagen	640	13,80	220	220	75	93
Scherpenzeel	100	10,26	40	40	10	10
Schiedam	790	10,14	1.130	1.090	286	273
Schiermonnikoog	0	0,00	0	10	0	3
Schinnen	140	10,84	70	60	18	15
Schouwen-Duiveland	410	12,17	140	130	35	33
's-Gravenhage	8.000	15,02	15.980	15.450	3.995	4.949
's-Hertogenbosch	1.800	11,73	3.190	3.170	798	793
Simpelveld	80	7,58	50	40	13	10
Sint-Anthonis	300	25,91	40	40	174	160
Sint-Michiëlsgestel	350	12,21	100	80	56	20
Sittard-Geleen	1.500	16,14	850	790	581	491
Sliedrecht	890	35,57	150	140	584	600
Slochteren			90		23	
Sluis	230	9,78	60	40	15	10
Smallingerland	1.080	19,32	440	430	481	462
Soest	490	10,63	300	300	75	75
Someren	240	12,55	70	80	29	20
Son en Breugel	250	14,92	80	90	31	56
Stadskanaal	450	13,95	110	130	63	64
Staphorst	80	4,76	60	60	15	15
Stede Broec	260	12,00	90	80	23	20
Steenbergen	290	11,70	70	60	18	15
Steenwijkerland	490	11,20	270	260	68	65
Stein	230	9,20	100	90	25	23
Stichtse Vecht	440	6,82	350	340	88	85
Strijen	90	10,24	40	40	10	10
Sudwest Fryslan	1.240	13,84	630	650	311	240
Ten Boer	180	24,68	50	50	92	98
Terneuzen	630	11,57	150	150	38	38
Terschelling	50	10,19	470	440	118	110
Texel	270	19,88	50	50	93	107
Teylingen	390	10,66	260	250	162	63

Bijlage 2.6.1 Aantallen per gemeente ophoging maatstaf woonruimten (vervolg)

Aantallen per gemeente ophoging maatstaf woonruimten						
Gemeente	Aantal personen in zorginstellingen 2018	Aantal personen in zorginstellingen per 1000 inw 2018*	Aantal uitwonende studenten 2017**	Aantal uitwonende studenten 2018 e.v.***	Totale ophoging maatstaf woonruimten 2017****	Totale ophoging maatstaf woonruimten 2018
Tholen	240	9,38	90	90	23	23
Tiel	640	15,43	250	250	192	165
Tilburg	3.360	15,59	12.550	11.810	3.774	3.515
Tubbergen	220	10,37	90	100	23	25
Twenterand	370	10,91	120	110	30	28
Tynaarlo	1.010	30,18	170	170	625	619
Tytsjerksteradiel	560	17,57	220	210	234	199
Uden	440	10,55	250	260	63	65
Uitgeest	40	2,96	90	80	23	20
Uithoorn	260	8,83	140	140	35	35
Urk	210	10,23	70	80	18	20
Utrecht	3.190	9,18	30.440	28.250	7.610	7.063
Utrechtse Heuvelrug	1.380	27,98	350	300	752	815
Vaals	160	16,20	40	40	48	42
Valkenburg aan de Geul	350	21,30	110	100	162	162
Valkenswaard	320	10,44	160	160	40	40
Veendam	320	11,63	150	150	38	38
Veenendaal	720	11,09	540	490	135	123
Veere	380	17,38	70	60	103	111
Veldhoven	700	15,58	300	240	194	177
Velsen	860	12,68	380	350	95	88
Venlo	1.120	11,07	880	860	220	215
Venray	800	18,46	210	190	336	285
Vianen	220	11,02	100	100	25	25
Vlaardingen	870	12,07	650	600	179	150
Vlagentwede			60		15	
Vlieland	10	8,83	10	10	3	3
Vlissingen	520	11,69	920	900	230	225
Voerendaal	80	6,46	80	60	20	15
Voorschoten	330	12,97	250	230	95	58
Voorst	730	30,03	110	80	454	434
Vught	770	29,15	240	220	521	482
Waadhoeke	640	13,88		280		112
Waalre	70	4,10	70	80	18	20
Waalwijk	480	10,06	230	210	58	53
Waddinxveen	250	9,07	140	160	35	40
Wageningen	700	18,22	7.350	7.060	2.025	1.966
Wassenaar	370	14,18	140	130	68	64
Waterland	140	8,11	70	70	18	18
Weert	630	12,64	280	270	70	68
Weesp	240	12,53	190	200	73	50
Werkendam	350	12,97	90	90	26	23
West Maas en Waal	240	12,70	80	80	24	20
Westerveld	460	24,02	70	70	228	229
Westervoort	110	7,33	130	120	33	30

Bijlage 2.6.1 Aantallen per gemeente ophoging maatstaf woonruimten (vervolg)

Aantallen per gemeente ophoging maatstaf woonruimten						
Gemeente	Aantal personen in zorginstellingen 2018	Aantal personen in zorginstellingen per 1000 inw 2018*	Aantal uitwonende studenten 2017**	Aantal uitwonende studenten 2018 e.v.***	Totale ophoging maatstaf woonruimten 2017****	Totale ophoging maatstaf woonruimten 2018
Westerwolde	300	12,15		80		20
Westland	1.260	11,72	470	470	118	118
Weststellingwerf	480	18,66	130	130	162	179
Westvoorne	180	12,41	60	60	15	15
Wierden	110	4,53	110	110	28	28
Wijchen	440	10,77	230	210	58	53
Wijdmeren	220	9,30	70	60	18	15
Wijk bij Duurstede	160	6,76	120	90	30	23
Winsum	210	15,49	110	110	47	62
Winterswijk	540	18,63	140	140	212	199
Woensdrecht	270	12,39	60	70	15	18
Woerden	630	12,17	370	340	93	85
Wormerland	110	6,88	70	60	18	15
Woudenberg	290	22,27	80	90	151	144
Woudrichem	180	12,30	50	50	13	13
Zaanstad	1.220	7,88	1.250	1.200	313	300
Zaltbommel	220	7,85	110	130	28	33
Zandvoort	360	21,21	100	90	223	163
Zederik	150	10,71	60	50	15	13
Zeewolde	60	2,68	140	130	35	33
Zeist	2.040	32,22	1.430	1.490	1.639	1.591
Zevenaar	370	8,52	210	220	53	55
Zoetermeer	620	4,97	1.180	1.150	295	288
Zoeterwoude	390	46,26	70	70	303	299
Zuidhorn	310	16,39	160	170	103	107
Zuidplas	470	11,22	240	210	60	53
Zundert	410	19,05	60	60	133	146
Zutphen	750	15,78	420	420	271	238
Zwartewaterland	220	9,79	90	100	23	25
Zwijndrecht	350	7,85	260	270	65	68
Zwolle	1.720	13,64	4.120	4.000	1.324	1.083

* het landelijk gemiddelde per 1000 inwoners is 12,98. Per gemeente dient het meerdere boven het landelijke gemiddelde te worden

** Het aantal dient te worden vermenigvuldigd met de wegingsfactor van 25%. Bron: CBS, stand 31-12-2016, afgerond op tientallen, definitieve

*** het aantal dient te worden vermenigvuldigd met de wegingsfactor van 25%. Bron: CBS, stand 31-12-2017, afgerond op tientallen, voorlopige

**** inclusief de ophoging aantal personen in zorginstellingen bevoorschotting uitkeringsjaar 2017, stand oktober 2017 (zie bijlage 2.4.1)

Bijlage 2.6.2 Volumina maatstaven 2018-2023

Tabel 1 bevat de volumina van de voornaamste maatstaven van het gemeentefonds. Deze vormen de grondslag voor de ramingen van de uitkeringsbasis en de uitkeringsfactoren van de jaren 2018 tot en met 2023.

Tabel 1 Volumina maatstaven 2018-2023 (ramingen september 2018)

Maatstaven	2018	2019	2020
- OZB	1.409.044.800.000	1.491.308.389.091	1.510.976.309.972
- inwoners	17.181.084	17.262.190	17.333.820
- jongeren < 18 jaar	3.386.096	3.356.118	3.332.462
- huishoudens met laag inkomen (drempel)	1.590.532	1.603.690	1.608.786
- omgevingsadressendichtheid (OAD)	15.920.121	16.159.276	16.389.339
- bijstandsonvangers	429.713	434.266	436.127
- medicijngebruik met drempel	2.395.701	2.395.701	2.395.701
- uitkeringsontvangers minus bijstandsonvangers	869.896	868.428	870.457
- klantenpotentieel lokaal	17.181.080	17.262.190	17.333.820
- huishoudens	8.106.686	8.180.231	8.221.593
- minderheden	1.465.920	1.482.936	1.500.513
- woonruimten	7.979.819	8.064.926	8.135.835
- woonruimten * bodemfactor kern	8.805.311	8.871.419	8.949.419
- eenouderhuishoudens	572.419	575.233	580.160
- klantenpotentieel regionaal	17.181.020	17.262.190	17.333.820
- ouders met langdurig psychisch medicijngebruik	119.366	119.366	119.366
- ouderen > 64 jaar	3.239.116	3.315.878	3.392.364

Maatstaven	2021	2022	2023
- OZB	1.525.492.392.346	1.540.150.752.756	1.554.952.794.707
- inwoners	17.400.098	17.463.978	17.526.434
- jongeren < 18 jaar	3.311.137	3.293.252	3.284.225
- huishoudens met laag inkomen (drempel)	1.616.363	1.624.278	1.631.916
- omgevingsadressendichtheid (OAD)	16.609.503	16.773.768	16.951.385
- bijstandsonvangers	442.571	452.884	463.231
- medicijngebruik met drempel	2.395.701	2.395.701	2.395.701
- uitkeringsontvangers minus bijstandsonvangers	872.061	871.382	864.087
- klantenpotentieel lokaal	17.400.098	17.463.978	17.526.434
- huishoudens	8.264.995	8.309.662	8.353.504
- minderheden	1.518.073	1.534.853	1.551.591
- woonruimten	8.187.943	8.240.394	8.293.192
- woonruimten * bodemfactor kern	9.006.737	9.064.434	9.122.511
- eenouderhuishoudens	583.865	586.497	588.222
- klantenpotentieel regionaal	17.400.098	17.463.978	17.526.434
- ouders met langdurig psychisch medicijngebruik	119.366	119.366	119.366
- ouderen > 64 jaar	3.469.122	3.548.219	3.628.135

Doorgaans zijn volumina mutaties van jaar tot jaar gebaseerd op de groei van de aantallen inwoners en huishoudens. Tabel 2 geeft een overzicht van de geraamde procentuele groei van deze maatstaven in de jaren 2018 tot en met 2022.

Tabel 2 Raming groeipercentages: inwoners en woonruimten 2018-2022

	2019	2020	2021	2022	2023
- inwoners	0,47%	0,41%	0,38%	0,37%	0,36%
- huishoudens	0,91%	0,51%	0,53%	0,54%	0,53%

Bijlage 4.2-4 Decentralisatie-uitkering Bonus beschut werk

Bijlage 4.2-4 Decentralisatie-uitkering Bonus beschut werk (vervolg)

Decentralisatie-uitkering bonus beschut werken			
Gemeente	Creatiebonus	Continuïteitsbonus	Totaalbedrag 2018
Aa en Hunze	0	6.000	6.000
Aalburg	3.000	0	3.000
Aalsmeer	6.000	0	6.000
Aalten	0	0	0
Achtkarspelen	0	0	0
Alblasserdam	0	0	0
Albrandswaard	0	0	0
Alkmaar	42.000	27.000	69.000
Almelo	3.000	0	3.000
Almere	75.000	27.250	102.250
Alphen aan den Rijn	42.000	26.000	68.000
Alphen-Chaam	0	0	0
Ameland	0	0	0
Amersfoort	6.000	2.250	8.250
Amstelveen	9.000	0	9.000
Amsterdam	189.000	30.000	219.000
Apeldoorn	21.000	18.250	39.250
Appingedam	6.000	0	6.000
Arnhem	9.000	3.000	12.000
Assen	33.000	16.500	49.500
Asten	0	0	0
Baarle-Nassau	0	0	0
Baarn	0	0	0
Barendrecht	0	0	0
Barneveld	6.000	0	6.000
Bedum	0	0	0
Beek	3.000	0	3.000
Beemster	0	0	0
Beesel	0	0	0
Berg en Dal	0	0	0
Bergeijk	6.000	0	6.000
Bergen L	0	0	0
Bergen NH	3.000	0	3.000
Bergen op Zoom	33.000	4.500	37.500
Berkelland	0	0	0
Bernheze	3.000	3.000	6.000
Best	3.000	0	3.000
Beuningen	0	0	0
Beverwijk	3.000	0	3.000
Binnenmaas	6.000	1.750	7.750
Bladel	9.000	0	9.000
Blaricum	0	0	0
Bloemendaal	0	0	0
Bodegraven-Reeuwijk	3.000	0	3.000
Boekel	3.000	0	3.000

Bijlage 4.2-4 Decentralisatie-uitkering Bonus beschut werk (vervolg)

Decentralisatie-uitkering bonus beschut werken			
Gemeente	Creatiebonus	Continuïteitsbonus	Totaalbedrag 2018
Borger-Odoorn	6.000	0	6.000
Borne	0	0	0
Borsele	0	0	0
Boxmeer	9.000	0	9.000
Boxtel	0	0	0
Breda	42.000	74.500	116.500
Brielle	0	0	0
Bronckhorst	0	3.000	3.000
Brummen	3.000	0	3.000
Brunssum	3.000	0	3.000
Bunnik	0	0	0
Bunschoten	0	0	0
Buren	3.000	1.500	4.500
Capelle aan den IJssel	12.000	0	12.000
Castricum	0	0	0
Coevorden	0	0	0
Cranendonck	0	0	0
Cromstrijen	3.000	0	3.000
Cuijk	9.000	0	9.000
Culemborg	18.000	6.000	24.000
Dalfsen	0	0	0
Dantumadiel	3.000	0	3.000
De Bilt	3.000	0	3.000
De Fryske Marren	0	0	0
De Marne	0	0	0
De Ronde Venen	0	0	0
De Wolden	6.000	0	6.000
Delft	18.000	3.000	21.000
Delfzijl	3.000	0	3.000
Den Helder	15.000	0	15.000
Deurne	3.000	0	3.000
Deventer	18.000	0	18.000
Diemen	6.000	0	6.000
Dinkelland	0	0	0
Doesburg	0	0	0
Doetinchem	3.000	0	3.000
Dongen	6.000	0	6.000
Dongeradeel	12.000	3.000	15.000
Dordrecht	12.000	0	12.000
Drechterland	6.000	3.000	9.000
Drimmelen	6.000	3.000	9.000
Dronten	12.000	0	12.000
Druten	3.000	0	3.000
Duiven	0	0	0
Echt-Susteren	3.000	0	3.000

Bijlage 4.2-4 Decentralisatie-uitkering Bonus beschut werk (vervolg)

Decentralisatie-uitkering bonus beschut werken			
Gemeente	Creatiebonus	Continuïteitsbonus	Totaalbedrag 2018
Edam-Volendam	0	0	0
Ede	12.000	6.000	18.000
Eemnes	0	0	0
Eemsmond	9.000	0	9.000
Eersel	6.000	0	6.000
Eijsden-Margraten	0	0	0
Eindhoven	42.000	0	42.000
Elburg	0	0	0
Emmen	72.000	0	72.000
Enkhuizen	0	3.000	3.000
Enschede	45.000	0	45.000
Epe	3.000	0	3.000
Ermelo	9.000	0	9.000
Etten-Leur	18.000	3.000	21.000
Ferwerderadiel	0	0	0
Geertruidenberg	6.000	0	6.000
Geldermalsen	18.000	0	18.000
Geldrop-Mierlo	3.000	0	3.000
Gemert-Bakel	6.000	0	6.000
Gennep	9.000	0	9.000
Giessenlanden	0	0	0
Gilze en Rijen	6.000	0	6.000
Goeree-Overflakkee	6.000	0	6.000
Goes	3.000	1.000	4.000
Goirle	9.000	0	9.000
Gooise Meren	0	0	0
Gorinchem	9.000	6.000	15.000
Gouda	27.000	6.000	33.000
Grave	0	0	0
Groningen	69.000	31.750	100.750
Grootevast	3.000	0	3.000
Gulpen-Wittem	0	0	0
Haaksbergen	3.000	0	3.000
Haaren	0	0	0
Haarlem	39.000	3.000	42.000
Haarlemmerliede Spaar	0	0	0
Haarlemmermeer	0	28.250	28.250
Halderberge	12.000	0	12.000
Hardenberg	3.000	0	3.000
Harderwijk	3.000	0	3.000
Hardinxveld-Giessendam	0	0	0
Haren	3.000	0	3.000
Harlingen	3.000	0	3.000
Hatter	0	0	0
Heemskerk	0	0	0

Bijlage 4.2-4 Decentralisatie-uitkering Bonus beschut werk (vervolg)

Decentralisatie-uitkering bonus beschut werken			
Gemeente	Creatiebonus	Continuïteitsbonus	Totaalbedrag 2018
Heemstede	0	0	0
Heerde	0	0	0
Heerenveen	3.000	0	3.000
Heerhugowaard	21.000	3.000	24.000
Heerlen	9.000	0	9.000
Heeze-Leende	3.000	0	3.000
Heiloo	6.000	0	6.000
Hellendoorn	3.000	0	3.000
Hellevoetsluis	3.000	0	3.000
Helmond	12.000	3.500	15.500
Hendrik-Ido-Ambacht	3.000	0	3.000
Hengelo O	12.000	0	12.000
Heumen	0	0	0
Heusden	6.000	0	6.000
Hillegom	0	0	0
Hilvarenbeek	0	0	0
Hilversum	15.000	0	15.000
Hof van Twente	0	0	0
Hollands Kroon	12.000	5.500	17.500
Hoogeveen	9.000	0	9.000
Hoorn	30.000	6.000	36.000
Horst aan de Maas	12.000	3.000	15.000
Houten	3.000	0	3.000
Huizen	3.000	0	3.000
Hulst	15.000	0	15.000
IJsselstein	0	0	0
Kaag en Braassem	0	0	0
Kampen	0	0	0
Kapelle	0	0	0
Katwijk	6.000	0	6.000
Kerkrade	0	0	0
Koggenland	3.000	0	3.000
Kollumerland en Nwkr	3.000	0	3.000
Korendijk	0	0	0
Krimpen aan den IJssel	3.000	0	3.000
Krimpenerwaard	9.000	0	9.000
Laarbeek	0	0	0
Landerd	0	0	0
Landgraaf	3.000	0	3.000
Landsmeer	0	0	0
Langedijk	6.000	0	6.000
Lansingerland	0	0	0
Laren	0	0	0
Leek	12.000	3.000	15.000
Leerdam	0	0	0

Bijlage 4.2-4 Decentralisatie-uitkering Bonus beschut werk (vervolg)

Decentralisatie-uitkering bonus beschut werken			
Gemeente	Creatiebonus	Continuïteitsbonus	Totaalbedrag 2018
Leeuwarden	30.000	3.000	33.000
Leiden	18.000	21.500	39.500
Leiderdorp	3.000	0	3.000
Leidschendam-Voorburg	9.000	750	9.750
Lelystad	6.000	0	6.000
Leudal	3.000	0	3.000
Leusden	0	0	0
Lingewaal	3.000	0	3.000
Lingewaard	0	0	0
Lisse	0	0	0
Lochem	0	0	0
Loon op Zand	3.000	0	3.000
Lopik	0	0	0
Loppersum	3.000	0	3.000
Losser	6.000	0	6.000
Maasdriel	0	0	0
Maasgouw	6.000	0	6.000
Maassluis	3.000	0	3.000
Maastricht	6.000	0	6.000
Marum	0	0	0
Medemblik	18.000	6.000	24.000
Meerssen	0	0	0
Meierijstad	21.000	3.000	24.000
Meppel	0	0	0
Middelburg	27.000	0	27.000
Midden Drenthe	6.000	0	6.000
Midden-Delfland	0	0	0
Midden-Groningen	33.000	5.500	38.500
Mill en Sint Hubert	3.000	3.000	6.000
Moerdijk	12.000	5.500	17.500
Molenwaard	9.000	3.000	12.000
Montferland	0	0	0
Montfoort U	0	0	0
Mook en Middelaar	0	0	0
Neder-Betuwe	3.000	0	3.000
Nederweert	0	0	0
Neerijnen	0	0	0
Nieuwegein	0	0	0
Nieuwkoop	0	12.000	12.000
Nijkerk	3.000	0	3.000
Nijmegen	12.000	0	12.000
Nissewaard	18.000	0	18.000
Noord-Beveland	0	0	0
Noordenveld	6.000	3.000	9.000
Noordoostpolder	9.000	0	9.000

Bijlage 4.2-4 Decentralisatie-uitkering Bonus beschut werk (vervolg)

Decentralisatie-uitkering bonus beschut werken			
Gemeente	Creatiebonus	Continuïteitsbonus	Totaalbedrag 2018
Noordwijk	0	0	0
Noordwijkerhout	3.000	0	3.000
Nuenen c.a.	0	0	0
Nunspeet	9.000	0	9.000
Nuth	0	0	0
Oegstgeest	0	0	0
Oirschot	6.000	0	6.000
Oisterwijk	6.000	750	6.750
Oldambt	0	0	0
Oldebroek	0	0	0
Oldenzaal	0	0	0
Olst-Wijhe	0	0	0
Ommen	3.000	0	3.000
Onderbanken	0	0	0
Oost Gelre	0	0	0
Oosterhout	30.000	0	30.000
Ooststellingwerf	0	0	0
Oostzaan	0	0	0
Opmeer	3.000	3.000	6.000
Opsterland	0	0	0
Oss	93.000	25.750	118.750
Oud-Beijerland	3.000	0	3.000
Oude IJsselstreek	3.000	0	3.000
Ouder-Amstel	0	0	0
Oudewater	0	0	0
Overbetuwe	0	0	0
Papendrecht	0	0	0
Peel en Maas	9.000	0	9.000
Pekela	3.000	0	3.000
Pijnacker-Nootdorp	0	0	0
Purmerend	0	0	0
Putten	0	0	0
Raalte	0	0	0
Reimerswaal	3.000	0	3.000
Renkum	3.000	0	3.000
Renswoude	0	0	0
Reusel-De Mierden	0	0	0
Rheden	3.000	0	3.000
Rhenen	0	0	0
Ridderkerk	3.000	0	3.000
Rijssen-Holten	6.000	0	6.000
Rijswijk	9.000	0	9.000
Roerdalen	3.000	0	3.000
Roermond	48.000	0	48.000
Roosendaal	33.000	3.000	36.000

Bijlage 4.2-4 Decentralisatie-uitkering Bonus beschut werk (vervolg)

Decentralisatie-uitkering bonus beschut werken			
Gemeente	Creatiebonus	Continuïteitsbonus	Totaalbedrag 2018
Rotterdam	75.000	0	75.000
Rozendaal	0	0	0
Rucphen	9.000	0	9.000
Schagen	18.000	3.000	21.000
Scherpenzeel	6.000	0	6.000
Schiedam	9.000	0	9.000
Schiermonnikoog	0	0	0
Schinnen	0	0	0
Schouwen-Duiveland	18.000	0	18.000
's-Gravenhage	168.000	205.250	373.250
's-Hertogenbosch	108.000	62.500	170.500
Simpelveld	0	0	0
Sint-Anthonis	3.000	0	3.000
Sint-Michiëlsgestel	3.000	0	3.000
Sittard-Geleen	9.000	0	9.000
Sliedrecht	3.000	0	3.000
Sluis	3.000	0	3.000
Smallingerland	6.000	0	6.000
Soest	0	0	0
Someren	0	0	0
Son en Breugel	3.000	0	3.000
Stadskanaal	6.000	0	6.000
Staphorst	0	0	0
Stede Broec	6.000	3.000	9.000
Steenbergen	3.000	3.000	6.000
Steenwijkerland	3.000	0	3.000
Stein	0	0	0
Stichtse Vecht	3.000	0	3.000
Strijen	0	0	0
Sudwest Fryslan	21.000	3.000	24.000
Ten Boer	12.000	0	12.000
Terneuzen	18.000	3.000	21.000
Terschelling	0	0	0
Texel	3.000	3.000	6.000
Teylingen	9.000	0	9.000
Tholen	3.000	0	3.000
Tiel	27.000	5.250	32.250
Tilburg	111.000	3.000	114.000
Tubbergen	9.000	0	9.000
Twenterand	9.000	0	9.000
Tynaarlo	9.000	0	9.000
Tytsjerksteradiel	0	0	0
Uden	3.000	0	3.000
Uitgeest	0	0	0
Uithoorn	6.000	0	6.000

Bijlage 4.2-4 Decentralisatie-uitkering Bonus beschut werk (vervolg)

Decentralisatie-uitkering bonus beschut werken			
Gemeente	Creatiebonus	Continuïteitsbonus	Totaalbedrag 2018
Urk	3.000	0	3.000
Utrecht	9.000	0	9.000
Utrechtse Heuvelrug	0	0	0
Vaals	0	0	0
Valkenburg aan de Geul	0	0	0
Valkenswaard	0	0	0
Veendam	12.000	0	12.000
Veenendaal	9.000	6.000	15.000
Veere	6.000	0	6.000
Veldhoven	9.000	0	9.000
Velsen	0	0	0
Venlo	9.000	0	9.000
Venray	21.000	9.000	30.000
Vianen	0	0	0
Vlaardingen	12.000	0	12.000
Vlieland	0	0	0
Vlissingen	9.000	6.000	15.000
Voerendaal	0	0	0
Voorschoten	0	0	0
Voorst	0	3.000	3.000
Vught	9.000	0	9.000
Waadhoeke	9.000	0	9.000
Waalre	0	0	0
Waalwijk	9.000	0	9.000
Waddinxveen	6.000	0	6.000
Wageningen	6.000	1.750	7.750
Wassenaar	3.000	0	3.000
Waterland	0	0	0
Weert	3.000	0	3.000
Weesp	3.000	0	3.000
Werkendam	3.000	0	3.000
West Maas en Waal	12.000	0	12.000
Westerveld	0	0	0
Westervoort	0	0	0
Westerwolde	9.000	0	9.000
Westland	18.000	3.750	21.750
Weststellingwerf	0	0	0
Westvoorne	0	0	0
Wierden	3.000	0	3.000
Wijchen	0	0	0
Wijdemeren	3.000	0	3.000
Wijk bij Duurstede	0	0	0
Winsum	0	0	0
Winterswijk	6.000	0	6.000
Woensdrecht	9.000	0	9.000

Bijlage 4.2-4 Decentralisatie-uitkering Bonus beschut werk (vervolg)

Decentralisatie-uitkering bonus beschut werken			
Gemeente	Creatiebonus	Continuïteitsbonus	Totaalbedrag 2018
Woerden	6.000	0	6.000
Wormerland	0	0	0
Woudenberg	0	0	0
Woudrichem	3.000	0	3.000
Zaanstad	6.000	0	6.000
Zaltbommel	3.000	3.000	6.000
Zandvoort	3.000	0	3.000
Zederik	0	0	0
Zeewolde	3.000	0	3.000
Zeist	12.000	0	12.000
Zevenaar	0	0	0
Zoetermeer	30.000	14.500	44.500
Zoeterwoude	3.000	0	3.000
Zuidhorn	0	0	0
Zuidplas	12.000	0	12.000
Zundert	9.000	0	9.000
Zutphen	3.000	0	3.000
Zwartewaterland	0	0	0
Zwijndrecht	3.000	0	3.000
Zwolle	12.000	0	12.000
Totaal	3.033.000	814.250	3.847.250

Bijlage 4.2-10 Decentralisatie-uitkering Koplopergemeenten Cliëntondersteuning

Decentralisatie-uitkering Koplopergemeenten Cliëntondersteuning	
Gemeente	Bedrag 2018
Almere	380.000
Amersfoort	80.000
Amsterdam	400.000
Deurne	160.000
Hardenberg	3.750
Helmond	240.000
Maastricht	283.000
Meppel	250.000
Midden-Groningen	50.000
Ommen	1.250
's-Gravenhage	300.000
Stichtse Vecht	200.000
Woerden	250.000
Zaanstad	150.000
Totaal	2.748.000

Bijlage 4.2-4 Decentralisatie-uitkering Weerbaar bestuur

Decentralisatie-uitkering Weerbaar bestuur	
Gemeente	Bedrag 2018
Brunssum	80.000
Culemborg	80.000
Deventer	80.000
Haarlem	20.000
Oss	80.000
Utrecht	80.000
Zwolle	80.000
Totaal	500.000

Bijlage 4.2-22 Decentralisatie-uitkering Referendum

Bijlage 4.2-22 Decentralisatie-uitkering Referendum (vervolg)

Decentralisatie-uitkering Referendum	
Gemeente	Bedrag 2018
Aa en Hunze	8.876
Aalburg	22.925
Aalsmeer	11.013
Aalten	9.494
Achtkarspelen	9.791
Alblasserdam	7.024
Albrandswaard	8.813
Alkmaar	38.043
Almelo	25.443
Almere	70.528
Alphen aan den Rijn	38.233
Alphen-Chaam	3.531
Ameland	1.275
Amersfoort	54.178
Amstelveen	31.345
Amsterdam	296.606
Apeldoorn	56.182
Appingedam	4.202
Arnhem	54.656
Assen	23.713
Asten	5.867
Baarle-Nassau	2.337
Baarn	8.611
Barendrecht	16.970
Barneveld	19.790
Bedum	18.385
Beek	5.599
Beemster	3.231
Beesel	4.706
Berg en Dal	12.203
Bergeijk	6.439
Bergen L	4.597
Bergen NH	10.476
Bergen op Zoom	23.226
Berkelland	15.529
Bernheze	10.620
Best	10.243
Beuningen	8.925
Beverwijk	14.290
Binnenmaas	51.093
Bladel	7.043
Blaricum	3.581
Bloemendaal	8.013
Bodegraven-Reeuwijk	11.841

Bijlage 4.2-22 Decentralisatie-uitkering Referendum (vervolg)

Decentralisatie-uitkering Referendum	
Gemeente	Bedrag 2018
Boekel	3.656
Borger-Odoorn	8.901
Borne	8.002
Borsele	7.964
Boxmeer	10.078
Boxtel	10.761
Breda	63.995
Brielle	5.909
Bronckhorst	12.781
Brummen	7.317
Brunssum	9.955
Bunnik	5.320
Bunschoten	7.379
Buren	9.249
Capelle aan den IJssel	23.316
Castricum	12.362
Coevorden	12.387
Cranendonck	7.258
Cromstrijen	22.451
Cuijk	8.669
Culemborg	9.781
Dalfsen	9.854
Dantumadiel	6.649
De Bilt	15.008
De Fryske Marren	18.108
De Marne	17.699
De Ronde Venen	15.011
De Wolden	8.335
Delft	35.588
Delfzijl	8.764
Den Helder	19.665
Deurne	11.210
Deventer	34.856
Diemen	9.573
Dinkelland	9.213
Doesburg	3.981
Doetinchem	20.033
Dongen	8.955
Dongeradeel	41.933
Dordrecht	41.679
Drechterland	6.804
Drimmelen	9.432
Dronten	14.303
Druten	6.516
Duiven	8.916
Echt-Susteren	11.168

Bijlage 4.2-22 Decentralisatie-uitkering Referendum (vervolg)

Decentralisatie-uitkering Referendum	
Gemeente	Bedrag 2018
Edam-Volendam	62.809
Ede	39.815
Eemnes	3.159
Eemsmond	27.467
Eersel	6.513
Eijsden-Margraten	8.880
Eindhoven	79.639
Elburg	8.083
Emmen	37.733
Enkhuizen	6.487
Enschede	55.513
Epe	11.422
Ermelo	9.334
Etten-Leur	15.104
Ferwerderadiel	15.325
Geertruidenberg	7.549
Geldermalsen	46.645
Geldrop-Mierlo	13.718
Gemert-Bakel	10.539
Gennep	6.013
Giessenlanden	25.608
Gilze en Rijen	9.204
Goeree-Overflakkee	17.079
Goes	13.084
Goirle	8.185
Gooise Meren	19.986
Gorinchem	12.551
Gouda	25.187
Grave	4.342
Groningen	355.511
Groote gast	21.344
Gulpen-Wittem	5.033
Haaksbergen	8.520
Haaren	4.884
Haarlem	55.895
Haarlemmerliede Spaarnw	9.939
Haarlemmermeer	256.152
Halderberge	10.383
Hardenberg	21.136
Harderwijk	16.271
Hardinxveld-Giessendam	6.274
Haren	34.334
Harlingen	5.567
Hattem	4.226
Heemskerk	13.750
Heemstede	9.455

Bijlage 4.2-22 Decentralisatie-uitkering Referendum (vervolg)

Decentralisatie-uitkering Referendum	
Gemeente	Bedrag 2018
Heerde	6.516
Heerenveen	17.623
Heerhugowaard	19.289
Heerlen	30.606
Heeze-Leende	5.516
Heiloo	8.024
Hellendoorn	12.557
Hellevoetsluis	13.593
Helmond	31.805
Hendrik-Ido-Ambacht	10.437
Hengelo O	28.364
Heumen	5.783
Heusden	15.276
Hillegom	7.483
Hilvarenbeek	5.365
Hilversum	31.203
Hof van Twente	12.290
Hollands Kroon	16.709
Hoogeveen	19.416
Hoorn	25.448
Horst aan de Maas	14.792
Houten	17.306
Huizen	14.527
Hulst	9.617
IJsselstein	12.008
Kaag en Braassem	9.258
Kampen	18.433
Kapelle	4.431
Katwijk	22.653
Kerkrade	16.126
Koggenland	7.906
Kollumerland en Nwkrui	22.583
Korendijk	19.227
Krimpen aan den IJssel	10.223
Krimpenerwaard	19.379
Laarbeek	7.702
Landerd	5.382
Landgraaf	13.149
Landsmeer	3.958
Langedijk	9.691
Lansingerland	21.099
Laren	3.892
Leek	34.462
Leerdam	36.676
Leeuwarden	214.416
Leiden	43.409

Bijlage 4.2-22 Decentralisatie-uitkering Referendum (vervolg)

Decentralisatie-uitkering Referendum	
Gemeente	Bedrag 2018
Leiderdorp	9.523
Leidschendam-Voorburg	26.189
Lelystad	27.008
Leudal	12.594
Leusden	10.418
Lingewaal	19.576
Lingewaard	16.212
Lisse	7.974
Lochem	11.775
Loon op Zand	8.106
Lopik	4.988
Loppersum	3.480
Losser	7.892
Maasdriel	8.513
Maasgouw	8.346
Maassluis	11.391
Maastricht	43.091
Marum	18.225
Medemblik	15.466
Meerssen	6.695
Meerijstad	140.125
Meppel	11.593
Middelburg	16.856
Midden Drenthe	11.724
Midden-Delfland	6.682
Midden-Groningen	107.250
Mill en Sint Hubert	3.794
Moerdijk	12.969
Molenwaard	51.250
Montferland	12.397
Montfoort U	4.867
Mook en Middelaar	2.729
Neder-Betuwe	8.180
Nederweert	5.920
Neerijnen	21.657
Nieuwegein	21.718
Nieuwkoop	9.799
Nijkerk	14.665
Nijmegen	60.924
Nissewaard	29.979
Noord-Beveland	2.591
Noordenveld	11.578
Noordoostpolder	16.339
Noordwijk	45.382
Noordwijkerhout	28.629
Nuenen c.a.	8.027

Bijlage 4.2-22 Decentralisatie-uitkering Referendum (vervolg)

Decentralisatie-uitkering Referendum	
Gemeente	Bedrag 2018
Nunspeet	9.440
Nuth	26.852
Oegstgeest	8.287
Oirschot	6.494
Oisterwijk	9.104
Oldambt	13.377
Oldebroek	8.164
Oldenzaal	11.235
Olst-Wijhe	6.304
Ommen	6.154
Onderbanken	13.799
Oost Gelre	10.403
Oosterhout	19.168
Ooststellingwerf	8.965
Oostzaan	3.388
Opmeer	4.009
Opsterland	10.432
Oss	31.725
Oud-Beijerland	42.133
Oude IJsselstreek	13.890
Ouder-Amstel	4.711
Oudewater	3.576
Overbetuwe	16.637
Papendrecht	11.336
Peel en Maas	15.216
Pekela	4.394
Pijnacker-Nootdorp	18.484
Purmerend	28.058
Putten	8.575
Raalte	12.956
Reimerswaal	7.848
Renkum	11.019
Renswoude	1.791
Reusel-De Mierden	4.531
Rheden	15.321
Rhenen	6.879
Ridderkerk	15.940
Rijssen-Holten	13.333
Rijswijk	17.912
Roerdalen	7.266
Roermond	20.146
Roosendaal	27.087
Rotterdam	222.788
Rozendaal	526
Rucphen	7.844
Schagen	16.215

Bijlage 4.2-22 Decentralisatie-uitkering Referendum (vervolg)

Decentralisatie-uitkering Referendum	
Gemeente	Bedrag 2018
Scherpenzeel	3.406
Schiedam	27.324
Schiermonnikoog	330
Schinnen	22.727
Schouwen-Duiveland	11.853
's-Gravenhage	184.252
's-Hertogenbosch	53.502
Simpelveld	3.711
Sint-Anthonis	4.070
Sint-Michiëlsgestel	10.034
Sittard-Geleen	32.758
Sliedrecht	8.780
Sluis	8.305
Smallingerland	19.551
Soest	16.103
Someren	6.682
Son en Breugel	5.836
Stadskanaal	11.322
Staphorst	5.859
Stede Broec	7.566
Steenbergen	8.414
Steenwijkerland	15.252
Stein	8.797
Stichtse Vecht	22.624
Strijen	15.413
Sudwest Fryslan	157.264
Ten Boer	12.786
Terneuzen	19.162
Terschelling	1.706
Texel	4.755
Teylingen	12.670
Tholen	8.961
Tiel	14.564
Tilburg	75.053
Tubbergen	7.425
Twenterand	11.881
Tynaarlo	11.682
Tytsjerksteradiel	11.220
Uden	14.527
Uitgeest	4.727
Uithoorn	10.251
Urk	7.098
Utrecht	120.419
Utrechtse Heuvelrug	17.213
Vaals	3.409
Valkenburg aan de Geul	5.771

Bijlage 4.2-22 Decentralisatie-uitkering Referendum (vervolg)

Decentralisatie-uitkering Referendum	
Gemeente	Bedrag 2018
Valkenswaard	10.712
Veendam	9.663
Veenendaal	22.564
Veere	7.688
Veldhoven	15.700
Velsen	23.737
Venlo	35.475
Venray	15.293
Vianen	34.587
Vlaardingen	25.274
Vlieland	381
Vlissingen	15.584
Voerendaal	4.375
Voorschoten	8.886
Voorst	8.495
Vught	9.191
Waadhoeke	80.685
Waalre	5.932
Waalwijk	16.643
Waddinxveen	9.315
Wageningen	13.500
Wassenaar	9.146
Waterland	6.069
Weert	17.402
Weesp	6.582
Werkendam	47.096
West Maas en Waal	6.606
Westerveld	6.699
Westervoort	5.262
Westerwolde	43.557
Westland	37.081
Weststellingwerf	8.989
Westvoorne	5.005
Wierden	8.504
Wijchen	14.349
Wijdemeren	8.231
Wijk bij Duurstede	8.250
Winsum	23.853
Winterswijk	10.149
Woensdrecht	7.666
Woerden	18.083
Wormerland	5.553
Woudenberg	4.459
Woudrichem	25.508
Zaanstad	53.947
Zaltbommel	9.734

Bijlage 4.2-22 Decentralisatie-uitkering Referendum (vervolg)

Decentralisatie-uitkering Referendum	
Gemeente	Bedrag 2018
Zandvoort	5.932
Zederik	24.285
Zeewolde	7.883
Zeist	22.056
Zevenaar	75.846
Zoetermeer	43.796
Zoeterwoude	2.937
Zuidhorn	33.087
Zuidplas	14.557
Zundert	7.602
Zutphen	16.618
Zwartewaterland	7.831
Zwijndrecht	15.592
Zwolle	44.072
Totaal	7.970.852

Bijlage 4.3.1 Integratie-uitkering Wmo

Bijlage 4.3.1 Integratie-uitkering Wmo (vervolg)

Integratie-uitkering Wmo					
Gemeente	Bedrag 2017	Bedrag 2018	Gemeente	Bedrag 2017	Bedrag 2018
Aa en Hunze	2.046.292	2.107.819	Boekel	643.929	661.441
Aalburg	813.014	838.567	Borger-Odoorn	2.155.126	2.241.392
Aalsmeer	1.778.668	1.847.175	Borne	1.708.013	1.776.844
Aalten	2.326.214	2.397.980	Borsele	1.493.150	1.585.640
Achtkarspelen	2.373.955	2.466.808	Boxmeer	2.229.974	2.312.835
Alblasserdam	1.524.711	1.570.650	Boxtel	2.318.509	2.381.984
Albrandswaard	1.203.296	1.250.356	Breda	13.043.050	13.398.824
Alkmaar	7.830.816	8.279.801	Brielle	1.107.041	1.177.854
Almelo	6.711.391	6.975.292	Bronckhorst	3.058.252	3.162.804
Almere	9.262.513	9.831.386	Brummen	1.823.879	1.906.973
Alphen aan den Rijn	7.090.365	7.432.602	Brunssum	3.277.228	3.427.625
Alphen-Chaam	616.792	639.672	Bunnik	875.476	904.421
Ameland	256.686	273.698	Bunschoten	1.021.144	1.067.422
Amersfoort	8.548.365	8.969.231	Buren	1.496.486	1.578.005
Amstelveen	5.561.052	5.665.901	Capelle aan den IJssel	5.066.914	5.300.772
Amsterdam	47.302.727	48.455.057	Castricum	2.332.943	2.425.183
Apeldoorn	13.130.866	13.774.521	Coevorden	3.134.060	3.248.208
Appingedam	1.478.687	1.457.143	Cranendonck	1.539.921	1.592.275
Arnhem	11.354.269	11.711.732	Cromstrijen	906.149	947.157
Assen	5.656.598	5.913.676	Cuijk	1.965.053	2.069.621
Asten	1.171.940	1.180.471	Culemborg	1.774.018	1.895.784
Baarle-Nassau	608.253	652.254	Dalfsen	1.880.201	1.949.735
Baarn	2.088.335	2.144.870	Dantumadiel	1.742.470	1.805.135
Barendrecht	2.299.441	2.405.475	De Bilt	2.874.469	2.951.730
Barneveld	3.062.280	3.210.223	De Fryske Marren	3.901.855	4.014.962
Bedum	860.905	892.783	De Marne	969.867	1.038.226
Beek	1.432.081	1.506.652	De Ronde Venen	2.348.867	2.482.793
Beemster	560.972	592.410	De Wolden	1.841.323	1.900.624
Beesel	1.142.118	1.212.678	Delft	6.417.030	6.645.737
Bellingwedde	937.081		Delfzijl	2.819.508	2.934.726
Berg en Dal	3.273.185	3.371.100	Den Helder	5.295.887	5.490.039
Bergeijk	1.204.349	1.248.648	Deurne	2.540.695	2.673.432
Bergen L	1.168.112	1.232.654	Deventer	7.538.629	7.862.284
Bergen NH	2.305.295	2.387.405	Diemen	1.529.529	1.637.553
Bergen op Zoom	5.658.649	5.893.508	Dinkelland	1.777.322	1.789.951
Berkelland	3.800.443	3.928.845	Doesburg	1.112.565	1.158.498
Bernheze	1.944.712	2.031.896	Doetinchem	4.983.279	5.176.566
Best	1.909.767	2.039.664	Dongen	1.974.585	2.028.216
Beuningen	1.582.723	1.695.502	Dongeradeel	2.216.486	2.288.155
Beverwijk	3.126.030	3.281.580	Dordrecht	9.654.082	10.011.229
Binnenmaas	1.985.003	2.041.709	Drechterland	1.081.567	1.127.536
Bladel	1.380.848	1.451.766	Drimmelen	1.954.871	2.056.131
Blaricum	516.454	535.612	Dronten	2.515.098	2.620.234
Bloemendaal	1.110.968	1.137.675	Druuten	1.404.618	1.472.507
Bodegraven-Reeuwijk	1.944.376	2.013.374	Duiven	1.701.682	1.782.455

Bijlage 4.3.1 Integratie-uitkering Wmo (vervolg)

Integratie-uitkering Wmo					
Gemeente	Bedrag 2017	Bedrag 2018	Gemeente	Bedrag 2017	Bedrag 2018
Echt-Susteren	2.988.743	3.100.361	Hatterem	846.387	891.485
Edam-Volendam	2.038.340	2.174.843	Heemskerk	3.197.727	3.323.438
Ede	7.381.356	7.827.019	Heemstede	1.971.358	1.998.193
Eemnes	503.293	530.530	Heerde	1.467.375	1.534.606
Eemmond	1.608.505	1.645.301	Heerenveen	4.218.036	4.320.358
Eersel	1.365.481	1.413.407	Heerhugowaard	3.495.628	3.707.169
Eijsden-Margraten	1.782.865	1.875.787	Heerlen	10.872.468	11.104.535
Eindhoven	17.718.667	18.286.707	Heeze-Leende	1.258.143	1.291.128
Elburg	1.598.655	1.647.279	Heiloo	1.674.376	1.748.563
Emmen	10.653.180	11.104.184	Hellendoorn	2.782.810	2.924.401
Enkhuizen	1.438.358	1.493.959	Hellevoetsluis	2.661.113	2.940.684
Enschede	12.748.478	13.251.717	Helmond	6.670.246	6.969.568
Epe	2.829.876	2.998.318	Hendrik-Ido-Ambacht	1.637.799	1.737.593
Ermelo	2.373.191	2.472.437	Hengelo O	6.632.727	6.860.388
Etten-Leur	3.146.185	3.273.721	Het Bildt	902.809	
Ferwerderadiel	631.431	655.766	Heumen	1.112.746	1.177.268
Franekeradeel	1.838.218		Heusden	3.045.935	3.163.174
Geertruidenberg	1.623.931	1.688.656	Hillegom	1.546.087	1.632.612
Geldermalsen	1.628.603	1.692.793	Hilvarenbeek	998.709	1.064.458
Geldrop-Mierlo	3.073.801	3.242.988	Hilversum	6.323.037	6.480.401
Gemert-Bakel	2.094.559	2.212.739	Hof van Twente	2.887.134	3.007.914
Gennep	1.764.059	1.830.288	Hollands Kroon	3.048.502	3.197.547
Giessenlanden	817.988	872.420	Hoogeveen	5.306.253	5.528.813
Gilze en Rijen	1.902.778	1.992.773	Hoogezand-Sappemeer	3.832.312	
Goeree-Overflakkee	3.664.241	3.838.912	Hoorn	5.006.727	5.203.660
Goes	3.570.048	3.742.971	Horst aan de Maas	3.018.795	3.181.262
Goirle	1.769.753	1.835.547	Houten	2.066.380	2.158.529
Gooise Meren	3.347.794	3.444.543	Huizen	2.820.875	2.951.861
Gorinchem	2.878.825	2.982.500	Hulst	2.389.752	2.451.406
Gouda	5.228.292	5.529.053	IJsselstein	1.982.022	2.103.570
Grave	1.039.003	1.099.290	Kaag en Braassem	1.550.579	1.627.909
Groningen	11.963.613	12.350.025	Kampen	3.736.679	3.808.484
Grootegast	919.704	949.169	Kapelle	818.759	841.544
Gulpen-Wittem	1.248.539	1.298.585	Katwijk	4.380.704	4.557.347
Haaksbergen	1.890.053	1.968.839	Kerkrade	5.555.000	5.724.630
Haaren	1.086.998	1.155.686	Koggenland	1.241.620	1.308.794
Haarlem	10.542.337	10.794.349	Kollumerland en Nwkruiel	1.059.523	1.102.380
Haarlemmerliede Spaarnw	309.459	326.633	Korendijk	707.911	760.116
Haarlemmermeer	7.793.630	8.172.995	Krimpen aan den IJssel	2.253.502	2.350.053
Halderberge	2.531.401	2.629.098	Krimpenerwaard	3.636.307	3.784.721
Hardenberg	4.247.966	4.414.604	Laarbeek	1.612.746	1.669.128
Harderwijk	3.284.430	3.479.219	Landerd	1.021.812	1.079.876
Hardinxveld-Giessendam	1.200.529	1.217.879	Landgraaf	3.953.307	4.162.545
Haren	1.512.189	1.550.412	Landsmeer	668.020	695.621
Harlingen	1.555.144	1.602.314	Langedijk	1.526.744	1.638.790

Bijlage 4.3.1 Integratie-uitkering Wmo (vervolg)

Integratie-uitkering Wmo					
Gemeente	Bedrag 2017	Bedrag 2018	Gemeente	Bedrag 2017	Bedrag 2018
Lansingerland	2.292.431	2.441.176	Nieuwegein	4.277.980	4.499.747
Laren	717.951	731.707	Nieuwkoop	1.784.859	1.870.729
Leek	1.749.246	1.820.501	Nijkerk	2.561.145	2.693.901
Leerdam	1.741.505	1.805.443	Nijmegen	12.189.959	12.578.255
Leeuwarden	8.915.172	10.328.137	Nissewaard	6.707.465	6.812.364
Leeuwarderadeel	859.338		Noord-Beveland	604.147	611.183
Leiden	7.099.965	7.415.100	Noordenveld	2.804.685	2.918.898
Leiderdorp	1.947.497	2.015.693	Noordoostpolder	2.915.541	3.030.002
Leidschendam-Voorburg	5.955.490	6.122.498	Noordwijk	1.949.715	2.022.503
Lelystad	4.826.518	5.135.977	Noordwijkerhout	1.166.845	1.216.806
Leudal	2.642.912	2.783.842	Nuenen c.a.	1.466.464	1.541.981
Leusden	1.682.747	1.785.483	Nunspeet	1.960.391	2.073.654
Lingewaal	681.618	712.294	Nuth	1.407.665	1.469.360
Lingewaard	3.244.925	3.386.067	Oegstgeest	1.211.046	1.258.269
Lisse	1.679.978	1.766.498	Oirschot	1.162.194	1.191.869
Littenseradiel	698.965		Oisterwijk	1.994.652	2.074.361
Lochem	2.743.366	2.859.570	Oldambt	4.524.073	4.646.355
Loon op Zand	1.865.543	1.956.000	Oldebroek	1.587.152	1.665.736
Lopik	709.768	750.335	Oldenzaal	2.688.397	2.796.349
Loppersum	845.351	867.713	Olst-Wijhe	1.344.434	1.426.552
Losser	1.950.357	2.026.436	Ommen	1.211.795	1.261.982
Maasdriel	1.488.082	1.559.784	Onderbanken	705.744	734.192
Maasgouw	2.276.879	2.334.964	Oost Gelre	2.184.792	2.289.463
Maassluis	2.667.352	2.771.733	Oosterhout	4.368.980	4.577.550
Maastricht	11.200.264	11.516.130	Ooststellingwerf	2.342.626	2.456.321
Marum	696.690	737.088	Oostzaan	581.643	598.841
Medemblik	2.891.251	2.989.100	Opmeer	708.355	748.820
Meerssen	1.612.463	1.686.245	Opsterland	2.309.708	2.406.734
Meerijstad	5.526.347	5.718.897	Oss	7.014.004	7.365.328
Menameradiel	937.661		Oud-Beijerland	1.659.909	1.735.313
Menterwolde	1.049.131		Oude IJsselstreek	3.597.061	3.697.783
Meppel	2.648.582	2.778.375	Ouder-Amstel	764.762	780.856
Middelburg	3.992.882	4.165.595	Oudewater	593.062	614.296
Midden Drenthe	2.602.389	2.638.693	Overbetuwe	2.851.492	3.019.909
Midden-Delfland	860.951	937.546	Papendrecht	2.347.170	2.481.494
Midden-Groningen		5.979.437	Peel en Maas	3.209.652	3.391.872
Mill en Sint Hubert	842.039	879.846	Pekela	1.386.037	1.412.371
Moerdijk	2.782.921	2.906.080	Pijnacker-Nootdorp	2.348.858	2.498.202
Molenwaard	1.451.753	1.542.832	Purmerend	6.606.291	6.915.314
Montferland	3.050.818	3.222.604	Putten	1.748.199	1.801.772
Montfoort U	700.752	729.790	Raalte	2.719.937	2.856.296
Mook en Middelaar	537.275	568.956	Reimerswaal	1.523.124	1.573.742
Neder-Betuwe	1.553.962	1.615.479	Renkum	2.817.797	2.881.763
Nederweert	1.297.738	1.373.993	Renswoude	214.121	225.409
Neerijnen	674.911	706.829	Reusel-De Mierden	840.391	893.074

Bijlage 4.3.1 Integratie-uitkering Wmo (vervolg)

Integratie-uitkering Wmo					
Gemeente	Bedrag 2017	Bedrag 2018	Gemeente	Bedrag 2017	Bedrag 2018
Rheden	4.470.633	4.568.936	Tholen	1.941.894	1.990.124
Rhenen	1.426.151	1.502.911	Tiel	3.026.053	3.158.206
Ridderkerk	4.238.040	4.396.629	Tilburg	16.467.023	17.017.639
Rijnwaarden	868.398		Tubbergen	1.337.844	1.408.795
Rijssen-Holtten	2.574.788	2.680.906	Twenterand	2.519.913	2.666.711
Rijswijk	4.932.678	5.035.809	Tynaarlo	2.454.522	2.544.414
Roerdalen	1.767.551	1.857.348	Tytsjerksteradiel	2.623.180	2.725.854
Roermond	5.211.916	5.471.504	Uden	3.131.042	3.248.663
Roosendaal	6.483.865	6.673.912	Uitgeest	625.431	653.105
Rotterdam	50.340.262	51.963.423	Uithoorn	1.876.698	1.942.248
Rozendaal	71.856	73.778	Urk	630.155	662.141
Rucphen	2.066.415	2.125.473	Utrecht	15.774.528	16.209.594
Schagen	3.243.187	3.451.316	Utrechtse Heuvelrug	3.467.299	3.589.355
Scherpenzeel	610.035	639.989	Vaals	1.028.122	1.096.461
Schiedam	6.220.051	6.413.141	Valkenburg aan de Geul	1.712.616	1.720.024
Schiermonnikoog	98.489	102.263	Valkenswaard	2.818.314	2.918.145
Schinnen	1.079.601	1.124.891	Veendam	2.875.360	2.950.753
Schouwen-Duiveland	2.917.022	2.995.382	Veenendaal	4.522.294	4.752.675
's-Gravenhage	35.654.082	36.964.959	Veere	1.440.584	1.498.599
's-Hertogenbosch	10.776.871	11.130.756	Veldhoven	3.397.089	3.520.055
Simpelveld	1.051.287	1.103.752	Velsen	5.208.238	5.336.739
Sint-Anthonis	868.214	894.955	Venlo	9.529.283	9.863.520
Sint-Michielsgestel	2.011.109	2.109.674	Venray	3.433.568	3.600.973
Sittard-Geleen	9.532.176	9.859.039	Vianen	1.296.774	1.350.657
Sliedrecht	2.288.471	2.320.195	Vlaardingen	6.582.585	6.802.968
Slochteren	993.151		Vlagentwede	1.881.400	
Sluis	2.189.685	2.261.154	Vlieland	84.458	88.702
Smallingerland	4.980.432	5.197.941	Vlissingen	4.232.043	4.402.407
Soest	3.240.376	3.353.349	Voerendaal	1.039.901	1.076.622
Someren	1.305.070	1.375.307	Voorschoten	1.543.293	1.626.212
Son en Breugel	1.204.489	1.253.241	Voorst	1.952.409	2.056.525
Stadskanaal	3.962.318	4.095.506	Vught	1.838.826	1.892.809
Staphorst	811.860	839.165	Waadhoeke		3.925.066
Stede Broec	1.427.628	1.499.365	Waalre	1.089.952	1.116.030
Steenbergen	1.952.081	2.150.904	Waalwijk	3.912.585	4.047.570
Steenwijkerland	3.653.714	3.834.069	Waddinxveen	1.842.327	1.961.883
Stein	2.356.648	2.492.701	Wageningen	2.081.833	2.114.332
Stichtse Vecht	3.646.244	3.815.616	Wassenaar	1.434.436	1.462.115
Strijen	632.043	641.484	Waterland	1.093.031	1.135.166
Sudwest Fryslan	6.743.149	7.456.758	Weert	4.342.078	4.516.511
Ten Boer	476.548	506.139	Weesp	1.323.519	1.419.797
Terneuzen	5.076.391	5.268.521	Werkendam	1.721.815	1.795.744
Terschelling	289.931	305.146	West Maas en Waal	1.339.944	1.405.374
Texel	1.004.858	1.039.341	Westerveld	1.687.197	1.752.594
Teylingen	2.002.495	2.087.675	Westervoort	1.083.383	1.132.617

Bijlage 4.3.1 Integratie-uitkering Wmo (vervolg)

Integratie-uitkering Wmo					
Gemeente	Bedrag 2017	Bedrag 2018	Gemeente	Bedrag 2017	Bedrag 2018
Westerwolde		2.916.397	Zaltbommel	1.675.342	1.738.510
Westland	6.879.392	7.269.526	Zandvoort	1.596.188	1.650.434
Weststellingwerf	2.394.417	2.461.141	Zederik	854.367	882.958
Westvoorne	989.832	1.036.569	Zeewolde	945.236	1.005.732
Wierden	1.533.623	1.600.991	Zeist	4.784.916	4.947.676
Wijchen	2.849.799	3.003.033	Zevenaar	2.891.196	3.948.348
Wijdmeren	1.526.840	1.560.665	Zoetermeer	8.326.700	8.690.636
Wijk bij Duurstede	1.298.004	1.359.034	Zoeterwoude	625.635	656.655
Winsum	997.116	1.050.258	Zuidhorn	1.179.582	1.256.998
Winterswijk	2.629.539	2.692.047	Zuidplas	2.216.832	2.336.946
Woensdrecht	1.679.255	1.757.599	Zundert	1.837.466	1.876.603
Woerden	3.015.170	3.109.929	Zutphen	4.132.957	4.363.561
Wormerland	1.148.179	1.225.439	Zwartewaterland	1.256.039	1.306.744
Woudenberg	801.457	850.593	Zwijndrecht	3.877.599	4.073.609
Woudrichem	962.048	1.002.683	Zwolle	7.977.327	8.263.126
Zaanstad	11.363.089	11.804.901	Totaal	1.244.920.663	1.293.820.663

Bijlage 4.3.2 Decentralisatie-uitkering Maatschappelijke opvang

Decentralisatie-uitkering Maatschappelijke opvang	
Gemeente	Bedrag 2018 en verder
Alkmaar	3.465.757
Almelo	3.090.267
Almere	8.359.293
Amersfoort	5.720.781
Amsterdam	64.466.462
Apeldoorn	4.214.600
Arnhem	8.526.214
Assen	4.684.217
Bergen op Zoom	2.957.281
Breda	6.273.717
Delft	2.483.936
Den Helder	1.826.089
Deventer	3.956.546
Doetinchem	3.846.777
Dordrecht	5.769.615
Ede	2.282.247
Eindhoven	11.240.506
Emmen	3.228.342
Enschede	9.174.891
Gouda	2.095.384
Groningen	17.835.605
Haarlem	7.526.255
Heerlen	5.964.804
Helmond	3.083.751
Hilversum	2.532.362
Hoorn	2.321.655
Leeuwarden	14.715.134
Leiden	7.833.265
Maastricht	6.522.923
Nijmegen	10.249.480
Nissewaard	2.609.767
Oss	3.264.264
Purmerend	1.494.083
Rotterdam	43.072.378
's-Gravenhage	30.927.457
's-Hertogenbosch	5.334.162
Tilburg	8.155.169
Utrecht	24.048.458
Venlo	8.198.850
Vlaardingen	2.419.042
Vlissingen	6.708.790
Zaanstad	2.620.141
Zwolle	9.956.629
Totaal	385.057.346

Bijlage 5.3 Individuele referentiewaarden EMU-saldo gemeenten 2019

Bijlage 5.3 Individuele referentiewaarden EMU-saldo gemeenten 2019 (vervolg)

Individuele referentiewaarden EMU-saldo		
Gemeente	Begrotingstotaal 2018 (na bestemming)	Referentiewaarde o.b.v. begrotingstotaal
Aa en Hunze	54.367	2.060
Aalburg	29.729	1.126
Aalsmeer	82.895	3.141
Aalten	61.867	2.344
Achtkarspelen	75.607	2.865
Alblasserdam	48.132	1.824
Albrandswaard	58.059	2.200
Alkmaar	367.789	13.935
Almelo	279.422	10.587
Almere	811.827	30.759
Alphen aan den Rijn	312.547	11.842
Alphen-Chaam	21.880	829
Ameland	21.210	804
Amersfoort	491.258	18.613
Amstelveen	258.374	9.789
Amsterdam	5.468.086	207.176
Apeldoorn	591.647	22.416
Appingedam	48.167	1.825
Arnhem	744.527	28.209
Assen	342.654	12.983
Asten	37.413	1.418
Baarle-Nassau	16.818	637
Baarn	54.513	2.065
Barendrecht	111.148	4.211
Barneveld	121.817	4.615
Bedum	24.462	927
Beek	40.567	1.537
Beemster	20.266	768
Beesel	29.724	1.126
Berg en Dal	86.308	3.270
Bergeijk	43.278	1.640
Bergen L	30.453	1.154
Bergen NH	74.989	2.841
Bergen op Zoom	240.870	9.126
Berkelland	106.242	4.025
Bernheze	76.907	2.914
Best	75.589	2.864
Beuningen	58.643	2.222
Beverwijk	118.767	4.500
Binnenmaas	60.332	2.286
Bladel	49.591	1.879
Blaricum	29.982	1.136
Bloemendaal	47.097	1.784
Bodegraven-Reeuwijk	84.464	3.200
Boekel	24.006	910

Bijlage 5.3 Individuele referentiewaarden EMU-saldo gemeenten 2019 (vervolg)

Individuele referentiewaarden EMU-saldo		
Gemeente	Begrotingstotaal 2018 (na bestemming)	Referentiewaarde o.b.v. begrotingstotaal
Borger-Odoorn	69.184	2.621
Borne	62.434	2.366
Borsele	49.417	1.872
Boxmeer	71.031	2.691
Boxtel	87.818	3.327
Breda	678.713	25.715
Brielle	56.552	2.143
Bronckhorst	73.923	2.801
Brummen	56.975	2.159
Brunssum	106.431	4.032
Bunnik	35.239	1.335
Bunschoten	44.252	1.677
Buren	51.474	1.950
Capelle aan den IJssel	219.455	8.315
Castricum	64.894	2.459
Coevorden	107.229	4.063
Cranendonck	45.412	1.721
Cromstrijen	26.405	1.000
Cuijk	70.254	2.662
Culemborg	72.972	2.765
Dalfsen	61.738	2.339
Dantumadiel	52.012	1.971
De Bilt	88.728	3.362
De Fryske Marren	122.601	4.645
De Marne	32.221	1.221
De Ronde Venen	97.181	3.682
De Wolden	48.204	1.826
Delft	351.042	13.300
Delfzijl	92.629	3.510
Den Helder	196.792	7.456
Deurne	83.031	3.146
Deventer	335.426	12.709
Diemen	86.949	3.294
Dinkelland	62.284	2.360
Doesburg	32.204	1.220
Doetinchem	213.914	8.105
Dongen	51.355	1.946
Dongeradeel	74.383	2.818
Dordrecht	628.310	23.805
Drechterland	40.412	1.531
Drimmelen	53.263	2.018
Dronten	115.919	4.392
Druten	43.191	1.636
Duiven	58.461	2.215
Echt-Susteren	73.889	2.800

Bijlage 5.3 Individuele referentiewaarden EMU-saldo gemeenten 2019 (vervolg)

Individuele referentiewaarden EMU-saldo		
Gemeente	Begrotingstotaal 2018 (na bestemming)	Referentiewaarde o.b.v. begrotingstotaal
Edam-Volendam	91.403	3.463
Ede	383.510	14.530
Eemnes	21.897	830
Eemmond	64.910	2.459
Eersel	44.980	1.704
Eijsden-Margraten	52.071	1.973
Eindhoven	893.994	33.872
Elburg	51.037	1.934
Emmen	407.250	15.430
Enkhuizen	48.587	1.841
Enschede	725.657	27.494
Epe	98.520	3.733
Ermelo	82.453	3.124
Etten-Leur	111.724	4.233
Ferwerderadiel	24.238	918
Geertruidenberg	48.900	1.853
Geldermalsen	64.886	2.458
Geldrop-Mierlo	99.974	3.788
Gemert-Bakel	72.299	2.739
Gennep	46.103	1.747
Giessenlanden	38.379	1.454
Gilze en Rijen	62.004	2.349
Goeree-Overflakkee	117.873	4.466
Goes	123.030	4.661
Goirle	58.770	2.227
Gooise Meren	135.410	5.130
Gorinchem	121.868	4.617
Gouda	252.613	9.571
Grave	27.604	1.046
Groningen	993.047	37.625
Grootegeest	30.305	1.148
Gulpen-Wittem	34.444	1.305
Haaksbergen	54.968	2.083
Haaren	35.457	1.343
Haarlem	513.220	19.445
Haarlemmerliede Spaarnw	14.572	552
Haarlemmermeer	431.636	16.354
Halderberge	73.095	2.769
Hardenberg	163.573	6.197
Harderwijk	139.013	5.267
Hardinxveld-Giessendam	36.853	1.396
Haren	50.019	1.895
Harlingen	55.733	2.112
Hatterum	24.935	945
Heemskerk	92.537	3.506

Bijlage 5.3 Individuele referentiewaarden EMU-saldo gemeenten 2019 (vervolg)

Individuele referentiewaarden EMU-saldo		
Gemeente	Begrotingstotaal 2018 (na bestemming)	Referentiewaarde o.b.v. begrotingstotaal
Heemstede	55.711	1.548
Heerde	40.865	6.052
Heerenveen	159.722	5.766
Heerhugowaard	152.191	14.727
Heerlen	388.705	1.287
Heeze-Leende	33.965	1.961
Heiloo	51.752	3.330
Hellendoorn	87.887	3.648
Hellevoetsluis	96.272	13.393
Helmond	353.478	2.477
Hendrik-Ido-Ambacht	65.387	11.069
Hengelo O	292.147	1.518
Heumen	40.071	4.202
Heusden	110.894	1.886
Hillegom	49.767	1.272
Hilvarenbeek	33.561	9.907
Hilversum	261.471	3.291
Hof van Twente	86.860	3.949
Hollands Kroon	104.236	6.461
Hoogeveen	170.518	8.377
Hoorn	221.099	3.670
Horst aan de Maas	96.867	4.515
Houten	119.164	3.572
Huizen	94.287	2.382
Hulst	62.877	2.826
IJsselstein	74.592	2.213
Kaag en Braassem	58.409	6.327
Kampen	166.982	1.155
Kapelle	30.479	6.806
Katwijk	179.636	6.010
Kerkrade	158.612	1.982
Koggenland	52.317	1.482
Kollumerland en nwkruisl	39.110	874
Korendijk	23.074	2.596
Krimpen aan den IJssel	68.515	5.114
Krimpenerwaard	134.984	1.618
Laarbeek	42.706	1.226
Landerd	32.362	4.399
Landgraaf	116.092	767
Landsmeer	20.240	2.401
Langedijk	63.359	5.681
Lansingerland	149.934	895
Laren	23.619	2.108
Leek	55.645	2.445
Leerdam	64.531	20.718

Bijlage 5.3 Individuele referentiewaarden EMU-saldo gemeenten 2019 (vervolg)

Individuele referentiewaarden EMU-saldo		
Gemeente	Begrotingstotaal 2018 (na bestemming)	Referentiewaarde o.b.v. begrotingstotaal
Leeuwarden	546.827	19.738
Leiden	520.959	2.445
Leiderdorp	64.545	7.505
Leidschendam-Voorburg	198.083	10.161
Lelystad	268.184	2.979
Leudal	78.621	2.103
Leusden	55.500	854
Lingewaal	22.541	3.820
Lingewaard	100.834	2.067
Lisse	54.562	2.810
Lochem	74.167	1.923
Loon op Zand	50.760	982
Lopik	25.923	1.137
Loppersum	30.001	2.118
Losser	55.895	1.892
Maasdriel	49.940	2.080
Maasgouw	54.904	3.393
Maassluis	89.560	19.489
Maastricht	514.393	997
Marum	26.319	3.479
Medemblik	91.833	1.714
Meerssen	45.242	8.655
Meierijstad	228.431	4.001
Meppel	105.598	6.015
Middelburg	158.756	1.644
Midden-Delfland	43.382	3.080
Midden Drenthe	81.290	8.234
Midden-Groningen	217.325	1.009
Mill en Sint Hubert	26.628	3.725
Moerdijk	98.323	2.478
Molenwaard	65.403	3.098
Montferland	81.779	987
Montfoort U	26.050	594
Mook en Middelaar	15.685	1.824
Neder-Betuwe	48.144	1.384
Nederweert	36.524	1.059
Neerijnen	27.954	7.276
Nieuwegein	192.047	2.936
Nieuwkoop	77.494	3.447
Nijkerk	90.968	30.956
Nijmegen	817.042	10.036
Nissewaard	264.897	1.000
Noord-Beveland	26.382	3.434
Noordenveld	90.646	4.788
Noordoostpolder	126.384	2.951

Bijlage 5.3 Individuele referentiewaarden EMU-saldo gemeenten 2019 (vervolg)

Individuele referentiewaarden EMU-saldo		
Gemeente	Begrotingstotaal 2018 (na bestemming)	Referentiewaarde o.b.v. begrotingstotaal
Noordwijk	77.895	1.504
Noordwijkerhout	39.691	2.656
Nuenen c.a.	70.096	2.247
Nunspeet	59.293	1.465
Nuth	38.664	2.276
Oegstgeest	60.064	1.809
Oirschot	47.745	2.682
Oisterwijk	70.800	5.321
Oldambt	140.445	2.377
Oldebroek	62.738	3.298
Oldenzaal	87.038	1.598
Olst-Wijhe	42.164	1.836
Ommen	48.461	860
Onderbanken	22.707	2.694
Oost Gelre	71.095	6.196
Oosterhout	163.526	2.548
Ooststellingwerf	67.251	707
Oostzaan	18.671	1.255
Opmeer	33.125	2.867
Opsterland	75.682	11.482
Oss	303.037	1.933
Oud-Beijerland	51.014	3.556
Oude IJsselstreek	93.855	1.234
Ouder-Amstel	32.567	772
Oudewater	20.378	3.658
Overbetuwe	96.548	3.106
Papendrecht	81.971	3.767
Peel en Maas	99.437	1.566
Pekela	41.321	5.520
Pijnacker-Nootdorp	145.695	8.640
Purmerend	228.052	1.875
Putten	49.491	3.086
Raalte	81.461	1.866
Reimerswaal	49.239	3.096
Renkum	81.710	595
Renswoude	15.692	1.204
Reusel-De Mierden	31.786	4.200
Rheden	110.864	1.640
Rhenen	43.290	4.886
Ridderkerk	128.947	3.168
Rijssen-Holtten	83.602	6.539
Rijswijk	172.577	1.826
Roerdalen	48.185	7.100
Roermond	187.386	8.720
Roosendaal	230.158	132.675

Bijlage 5.3 Individuele referentiewaarden EMU-saldo gemeenten 2019 (vervolg)

Individuele referentiewaarden EMU-saldo		
Gemeente	Begrotingstotaal 2018 (na bestemming)	Referentiewaarde o.b.v. begrotingstotaal
Rotterdam	3.501.744	216
Rozendaal	5.694	2.119
Rucphen	55.915	4.618
Schagen	121.882	838
Scherpenzeel	22.127	11.293
Schiedam	298.070	259
Schiermonnikoog	6.823	1.080
Schinnen	28.499	3.988
Schouwen-Duiveland	105.269	92.709
's-Gravenhage	2.446.907	27.004
's-Hertogenbosch	712.729	946
Simpelveld	24.975	1.145
Sint-Anthonis	30.219	2.440
Sint-Michielsgestel	64.397	12.002
Sittard-Geleen	316.768	2.397
Sliedrecht	63.277	2.660
Sluis	70.201	7.694
Smallingerland	203.063	4.180
Soest	110.319	1.829
Someren	48.275	1.866
Son en Breugel	49.255	4.221
Stadskanaal	111.418	1.395
Staphorst	36.817	1.729
Stede Broec	45.626	2.105
Steenbergen	55.556	4.454
Steenwijkerland	117.547	2.281
Stein	60.201	4.869
Stichtse Vecht	128.517	849
Strijen	22.400	9.337
Sudwest Fryslan	246.440	675
Ten Boer	17.812	5.745
Terneuzen	151.628	809
Terschelling	21.363	2.210
Texel	58.340	2.804
Teylingen	74.005	2.338
Tholen	61.714	4.668
Tiel	123.212	32.654
Tilburg	861.848	1.726
Tubbergen	45.550	3.192
Twenterand	84.252	2.870
Tynaarlo	75.757	2.903
Tytsjerksteradiel	76.616	4.615
Uden	121.818	857
Uitgeest	22.612	2.873
Uithoorn	75.827	1.784

Bijlage 5.3 Individuele referentiewaarden EMU-saldo gemeenten 2019 (vervolg)

Individuele referentiewaarden EMU-saldo		
Gemeente	Begrotingstotaal 2018 (na bestemming)	Referentiewaarde o.b.v. begrotingstotaal
Urk	47.096	54.313
Utrecht	1.433.502	3.949
Utrechtse Heuvelrug	104.235	1.073
Vaals	28.330	1.799
Valkenburg aan de Geul	47.495	2.837
Valkenswaard	74.885	3.597
Veendam	94.927	8.000
Veenendaal	211.147	2.711
Veere	71.563	4.611
Veldhoven	121.712	6.500
Velsen	171.546	16.754
Venlo	442.194	4.556
Venray	120.252	1.744
Vianen	46.032	9.651
Vlaardingen	254.711	310
Vlieland	8.186	8.172
Vlissingen	215.691	962
Voerendaal	25.380	1.982
Voorschoten	52.317	2.235
Voorst	59.002	2.701
Vught	71.283	4.388
Waadhoeke	115.807	1.154
Waalre	30.451	4.664
Waalwijk	123.087	3.464
Waddinxveen	91.438	3.687
Wageningen	97.306	2.247
Wassenaar	59.310	1.254
Waterland	33.091	5.805
Weert	153.209	1.811
Weesp	47.797	2.212
Werkendam	58.391	1.548
West Maas en Waal	40.859	1.888
Westerveld	49.835	1.360
Westervoort	35.887	3.051
Westerwolde	80.525	10.446
Westland	275.695	2.734
Weststellingwerf	72.166	1.753
Westvoorne	46.259	1.955
Wierden	51.604	3.733
Wijchen	98.516	1.983
Wijdmeren	52.341	1.965
Wijk bij Duurstede	51.860	1.380
Winsum	36.424	3.344
Winterswijk	88.271	2.080
Woensdrecht	54.909	4.427

Bijlage 5.3 Individuele referentiewaarden EMU-saldo gemeenten 2019 (vervolg)

Individuele referentiewaarden EMU-saldo		
Gemeente	Begrotingstotaal 2018 (na bestemming)	Referentiewaarde o.b.v. begrotingstotaal
Woerden	116.851	1.205
Wormerland	31.804	1.267
Woudenberg	33.444	1.504
Woudrichem	39.707	19.152
Zaanstad	505.496	3.391
Zaltbommel	89.509	1.851
Zandvoort	48.851	1.044
Zederik	27.545	1.955
Zeewolde	51.598	5.912
Zeist	156.028	5.282
Zevenaar	139.412	14.491
Zoetermeer	382.455	745
Zoeterwoude	19.657	1.712
Zuidhorn	45.183	3.790
Zuidplas	100.024	1.764
Zundert	46.554	6.247
Zutphen	164.886	1.820
Zwartewaterland	48.037	4.691
Zwijndrecht	123.804	18.840
Zwolle	497.251	
Totaal	57.850.839	2.189.749

Deze brochure is een uitgave van:
Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties
BFR/Bekostiging Binnenlands Bestuur
Postbus 20011 | 2500 EA Den Haag

© September 2018 | 115116